Rebîu'l-Ahir 1437

tevhid

"Tağuta kulluk etmekten kaçınıp, Allah'a yönelenlere müjde vardır..." (39/Zümer, 17)

Aylık İslamî Eğitim Dergisi | ŞUBAT 2016 | YIL: 5 | SAYI: 46 | FİYATI: 5 ₺ | ISSN: 2148-4635

İcmanın Nasla Çatışması Durumunda İzlenecek Metot

TEVHİD DERGİSİ ANKARA BÜROSU AÇILDI

Kazım Karabekir Mh. 2061 Sk. No:18 Etimesgut/ANKARA

tevhiddergisi.net tevhiddersleri.net

İcmanın Nasla Çatışması Durumunda İzlenecek Metot

REBÎU'L-AHİR 1437
ŞUBAT '16 SAYI: 46

بسم الله الرحمن الرحيم

Allah'a hamd, Rasûlü'ne salât ve selam olsun.

Bu ay Hoca'mızın önceden kaleme aldığı *'İcmanın Nasla Çatışması Durumunda İzlenecek Metot'* başlıklı yazısını yayımlamayı uygun gördük. Bu yazısında icma konusundaki bazı yaklaşımların hatalı olduğunu, icmanın -genel olarak- Kitap ve Sünnet'in önüne geçirilmemesi gerektiğini şer'i olarak izah etmeye çalışılmıştır. Şöyle ki;

Usul alimleri, genelde, deliller sıralamasında *'icma'*yı delillerin ilki olarak zikretmişlerdir. *'Araştıran müctehid veya fetva verecek müftü, önce icmaya bakmalıdır. Şayet konu hakkında icma varsa ona yönelmeli, Kitap ve Sünnet'e bakmamalıdır'* demişlerdir.

Fakat Allah Rasûlü'nün ve sahabenin delil sıralamasında icma, Kitap ve Sünnet'ten sonra geldiği için, icmayla sabit olan hükümlerin ifade ettiği kat'iyet ve zanniyet ihtilaflı cinsinden olması nedeniyle; *'İcma ile nas çakıştığında, nas icmaya mukaddemdir'*.

Bu durumdan istisna kılınabilecek tek suret; delil olarak senedi ihtilaflı olan ya da delaleti nesh, tevil, tahsis gibi bir durumla karşı karşıya olan naslardır. Ancak delalet veya subutunda problem olmayan naslardan herhangi biri icmayla çakışırsa nas öncelikli olandır.

Bir de unutmadan… Bu ay çok sevindiğimiz bir haber aldık. Hoca'mızın çocuğu dünyaya geldi. Tevhid Dergisi ailesi olarak Hoca'mız ve ailesi için; kendilerine bahşedilen dünya meyvesinin İslam yolunda muttakilere önder, cebbar olmayıp anne-babasına itaatkâr ve salihler zümresinden olan bir evlat olmasını niyaz ediyoruz.

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun.

Editör

İÇİNDEKİLER

tevhid
Aylık Dergi
Rebîu'l-Ahir 1437
Şubat 2016
Sayı: 46
Fiyatı: 5₺

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:
Abdullah DEMİR
Yayın Türü:
Yaygın Süreli
Reklam ve Abonelik:
info@tevhiddergisi.net
www.tevhiddergisi.net
Adres: Kirazlı Mh. 1 Sk. No: 21/A
34210 Bağcılar/İSTANBUL
Abonelik için: 0 545 762 15 15

Yazışma Adresi: Abdullah DEMİR
Güneşli Merkez Postane P.K. 51
Bağcılar/İstanbul
Basım: Step Matbaacılık
Göztepe Mah. Bosna Cad. No: 11
Mahmutbey-Bağcılar/İstanbul
Tel : 0 (212) 446 88 46
Dergi İçerisinde Yer Alan Yazılardan İlgili Yazar Mesûldür.
Kaynak Gösterilerek Alıntı Yapılabilir.

Satış Noktaları

İstanbul: Tevhid Kitabevi, Hürriyet Mh. Cumhuriyet Cd. No: 3 Bağcılar/İSTANBUL | 0 (545) 762 15 15
Bursa: İkra Kitabevi, İlahiyat Fak. Karşısı Fethiye Mh. Kırlangıç Sk. No:17 Nilüfer/BURSA | 0 (532) 138 02 42
Diyarbakır: Tevhid Kitabevi, Kaynartepe Mh. Gürsel Cd. No: 90/A Bağlar/DİYARBAKIR | 0 (541) 857 34 20
Konya: Tevhid Kitabevi, Sarıyakup Mh. Burhandede Cd. No: 28/A Karatay/KONYA | 0 (553) 513 48 48

İrtibat Büroları

MERKEZ: Kirazlı Mh. 1. Sk. No: 21/A Bağcılar/İSTANBUL
Büro 1: Güvercin Tepe Mh. Fatih Cd. No: 209 Başakşehir/İSTANBUL
Büro 2: İsmetpaşa Mh. 90. Sk. No: 4 Sultangazi/İSTANBUL
Büro 3: 5 Nisan Mh. 749. Sk. No: 5 Bağlar/DİYARBAKIR
Büro 4: Sarıyakup Mh. Karaman Cd. No: 81/A Karatay/KONYA
Büro 5: Bahçıvan Mh. Sıhke Cd. Karatekin Sk. Yavuz Canlı Apt. Kat: 2 (Erçek Durağı Karşısı) Tuşba/VAN
Büro 6: Bağlarbaşı Mh. Nilüfer Cd. Fırın Sk. No: 4 Osmangazi/BURSA
Büro 7: Kazım Karabekir Mh. 2061 Sk. No: 18 Etimesgut/ANKARA

EBU HANZALA

Üç Günüm

Bir ferman indi semadan. Başı zahmet, sonu rahmet. Bir yel esti hikmet diyarından. Biraz şefkat biraz meşakkat... Zahmetin içinde rahmet yaratan, zorluk içinde kolaylık kılan, hüzün içinde sevinç yaratan Rabb'ime sonsuz hamd olsun.

Allah'ın Adıyla...

Allah'a hamd, Rasûlü'ne salât ve selam olsun.

Es-selamu aleykum ve rahmetullahi ve berakatuhu.

Kıymetli kardeşim! Seni muhabbetle kucaklıyor avf ve afiyet içinde olmanı temenni ediyorum. Allah'a hamd olsun ben iyiyim. Durumumu merak etmişsin. Tafsilatını aşağıda yazacağım. Her şeye rağmen ben iyiyim ve Allah'a hakkıyla hamd ve şükür etmeye beni muvaffak kılması için duacıyım..

15 Ocak Cuma günü kardeşlerle beraber ikindi namazını kıldık. Herkes odasına çekildi. Hasan abimizin akşam yemeğini hazırlayacağı saate kadar 16.30 odamızda oturuyoruz. Kimimiz akşam zikirleriyle meşgul oluyor, kimimiz vereceği Kur'an ezberini hazırlıyoruz.

Koğuş kapısı açıldı. Başgardiyan beni istiyor. Çıktım. Bizim bölümle ilgilenen baş efendi sevkimin çıktığını, yarım saat içinde askerin beni alacağını söyledi. Bir şaşkınlık oldu haliyle. Benzer bir sahneyi aylar öncesinde yaşamıştık. Sukunet içinde hayatımızı sürdürürken yine bir başgardiyan Enes Hoca'nın sevkinin Ankara'ya çıktığını haber etmişti. İlk başta insan inanamıyor ya da inanmak istemiyor. Yarım saat içinde hakikat anlaşılınca inansan da inanmasan da yola koyuluyor, kardeşlerinden ayrılıyorsun. Bakanlık *'Güvenlik gerekçesiyle'* benim sevk edilmeme karar vermiş. Bu içerikte bir yazı yollamışlar kaldığım cezaevine. Bu kağıtla beraber bizim yolculuk serüvenimiz başlamış oldu.

Ben de hazırlıklara başladım. Hasan abi bu arada yemek hazırlamış. Allah eksikliğini göstermesin bir annenin evladına baktığı gibi bize baktı bu sürede. Sofrada var olan bir şeyden yememişsem *'Hocam bundan yemediniz!'* diyerek yememi sağladı. Ben de bu durumlarda *'Annem gibisin Hasan abi!'* diyor tebessüm etmesini sağlıyordum. Hoş, cezaevinde bundan ötesi de pek olmuyor.

Kardeşlerle vedalaştım. Her zamanki gibi duy-

gusal bir ortam oluştu. Cezaevi ayrılıkları öyle olur genelde. Kendinden bir parçanın koptuğunu hissedersin. Yeni adresimi de öğrendim 9 nolu Silivri Cezaevi. Yani aynı mahallede ev değiştirmek gibi bir şey. Aynı kampusün içinden, 4 nolu L tipinden, 9 nolu cezaevine geldik. Eminim senin de dikkatini çekmiştir. Yeni adresin tipi yok. Yazmayı unutmuş falan değilim. Bu dokuz nolu tipsiz bir cezaevi. Zaten bu mektubun kaleme alınmasını gerektiren iki mesele var. Biri 9 nolunun tipinin olmayışı, diğerini de yemekten sonra tatlı niyetine sona doğru anlatacağım.

4 nolu cezaevinde iki adet kitaplık yaptırmıştım. Kurum atölyesinde. Acaba bu kitaplıkları oraya götürebilir miyim diye düşündüm. Başgardiyana sordum. *'F tiplerinde kitaplık olmuyor, dışarıdan getirince bir ihtimal alıyorlar. Bir arayıp sorsanız.'* dedim. Tabi, sadece siyasiler kaldığından biz 9 nolu F tipi diye biliyoruz. *'Olur arayalım'* dedi başefendi. Yanında bulunan kıdemli gardiyan itiraz etti. '*Abi oranın hattı bizimkilerden farklı, orayı arayamıyoruz'* dedi. Yani aynı kampüste bulunan 8 cezaevi bir dünya, 9 nolu ayrı bir dünya. Açıkçası başta pek inanmadım. Galiba aramamak için böyle söylüyor dedim. Lakin ilerleyen saatlerde yanlış düşündüğümü anladım.

Yeni adresimi de öğrendim 9 nolu Silivri Cezaevi. Yani aynı mahallede ev değiştirmek gibi bir şey. Aynı kampusün içinden, 4 nolu L Tipinden, 9 nolu cezaevine geldik. Eminim senin de dikkatini çekmiştir. Yeni adresin tipi yok. Yazmayı unutmuş falan değilim. Bu dokuz nolu tipsiz bir cezaevi.

Beni ve eşyalarımı aradılar. Askere teslim ettiler. Ring aracına bindik. İlk defa böyle konforlu bir yolculuk yaptım. 12 kişilik ring aracında bir tek ben varım. Ring araçları meselesi önemlidir. 6'şar kişilik kabinlerden oluşan bu araçlar kışın zangır-zangır titretir, yazın duşun altındaymış gibi ter akıttırır. Şuana kadar onlarca defa bindiğim ring araçlarından tek istisna Metris'ten Silivri'ye getirilişimdi. Gayet konforlu, kabinleri geniş bir araçla getirilmiştim. Gerçi o yolculuk her şeyiyle istisnaydı. Aynı bölmeye Urfalı bir mahkum koydular. Adam yıllarca cezaevinde yatmış. Çıkmış, Avrupa'ya yerleşmiş. Evlenip bir düzen kurmuş. Türkiye'ye izne gelince adamı tutuklamışlar. Adam tabiat itibariyle komik biri, yaşadığı olayın şaşkınlığı da eklenince iyice komikleşmiş. Bana *'Hocam, hakket bu Deniz Seki ne oldu?'* diye bir soru sordu. Bunca yıldır insanların sorularına muhatap olan bir ilim talebesi olarak, en ilginci buydu diyebilirim. Biz araçta dört kişiyiz, herkes iyi bir gülmüştü. Sonra arkadaş devam etti *'Allah rahmet etsin Müslüm Gürses, Allah selamet versin Bayhan vardı'* diye. Galiba bizleri İslami davadan görünce aklına gelen herkese rahmet okumak istedi. Bu arkadaşın sohbetine doyum olmaz. Hukuk felsefesine dair yaptığı yorumlar var ki, eminim yanımızda hukuk fakültesi öğrencisi olan arkadaşımız üniversitede bu kalitede yorum duymamıştır!

Bu istisna yolculuk dışında genelde ring yolculukları zahmetli olur. Bu son yolculuk kısa olsa da arabada bir tek ben vardım. Tadını çıkarayım demeye kalmadan yeni adresimize ulaştığımızı anladım.

Arabadan indik. Tam içeri gireceğiz. Asker, komutanı uyardı. *'Bekleyin diyollar gomutanım'* dedi. Komutan sinirle *'Tabi burası ayrı bir Cumhuriyet canım, hiçbir yerde beklemek yok, burada bekleyeceğiz'* dedi. Cümle içindeki canım ifadesi bana ait. Askerlik yapanlar komutanın orayı nasıl doldurduğunu tahmin etmiştir.

Kapıdan içeri girdik. Şekil itibariyle giriş kısmını F tipine benzer inşa etmişler. Kayıt faslını bekledik. Kaydımızı aldılar, aramamızı yaptılar. Eşyalarımın büyük kısmı bu cezaevinin güvenlik seviyesine uymadığından çöpe, kalan kısmı da emanette beklemeye alındı. Cuma günü mesai bittiğinden, pazartesi gününe dek hiçbir eşyamı alamayacağımı söylediler. *'Bari saatimi verin'* dedim. Namaz vakitleri için lazım nede olsa. *'Ezan sesi geliyor'* denip onu da aldılar.

Yanıma eşofman takımı, havlu, üç iç çamaşır ve seccade aldım. Bu kadarcık eşyanın araması iki saat sürdü. Kapıdaki memur burası çoook yüksek güvenlikli bir cezaevi dedi. İyi ki tüm eşyalarımı almamışım. Herhalde hepsini yanıma alsam, üç gün arama yapılmasını bekleyecektim.

Bu cezaevine neden tip koymadıklarını da öğrendim. Buranın güvenlik seviyesi hiçbir cezaevini karşılamıyormuş. Türkiye'nin en yüksek güvenlikli cezaevleri olan F tiplerine rahmet okuttuğu kesin.

Kapıda şunu alamayız, bu olmaz, bunda demir var… O kadar şeye olmaz dediler ki, bir ara *'bunlar niyeti bozdu, beni de almayacaklar içeriye'* dedim içimden. *'Sen de bu cezaevine elverişli değilsin'* diyerek eski yerime gönderecekler herhalde dedim. Ama nafile. Beni itinayla alıp, odama teslim ettiler.

Neyse. Yeni malikaneme geldim. Koridorlar F tipinden az daha büyüktür. Nasıl olmuş dersen, odalardan ve bahçelerden kısmışlar. Bilirsin devlet iktisat ve vatandaştan kısma konusunda mahirdir. Kısa kısa 8 koğuş yerleştirmişler. Oda yeni. İlk sakini benim anlaşılan. Yeni olduğundan inşaat kiri var odada. Tabi temizlik yapacak hiçbir malzeme yok. Mutfak tezgahını su döküp elimle temizledim. Kalan kısmı da Pazartesiye bıraktım. Kantinden temizlik malzemesi alıp, becerebildiğim kadarıyla temizleyeceğim inşaallah.

Kur'anım ve seccadem yanımda hamd olsun. Bir kalemle, yazı yazabileceğim kağıt da istedim. Onlarla sana bu mektubu yazıyorum işte.

Kur'an ve seccade temel gıda, ekmek ve su gibidir. O ikisi varsa uzun müddet sağlıklı yaşarsın Allah'ın izniyle onun dışında kalan ihtiyaçlar ise, olmasa da olur cinstendir..

İlk gün çok yorulduğum için hemen yattım. Sabah ezan sesine uyandım. Yapacak hiç birşey yok haliyle. Akşama kadar seccadem ve kuranımla hemhal oldum. Volta yürüdüm. Eşim bu hafta doğum yapacak. Aklım çoğunlukla orada. Acaba ne oldu diye merak ediyorum.

Tabi bu arada ezan meselesini unuttum. Siyasi cezaevlerinde ezan çok önemlidir. Öncelikle okuyanı ferahlatır, şeytanları ortamdan kaçırır, Müslümanlar gönül rahatlığıyla bir müslümanın ezanını tekrar eder, çevrede bulunan Müslümanlara mesajdır *'ben buradayım'* demek olur, bilimum zenadık ve küffar taifesini harekete geçirtip slogan attırtır. Haliyle sadece vaktin girdiğini ilan etmez ezan, dostluk düşmanlık hukuku da dahil bir çok işe yarar.

Ben de ezan okudum ama nafile. Ne selam veren bir dost ne de mücadele azmini bilen bir düşman...

Değerli Dava arkadaşım!

Cumartesi gününü böylece bitirdik. Yatsı ezanını okudum. Namazımı kıldım. Aşağıya indim.

Söylemiş miydim bilmiyorum. Bizim malikane iki katlıdır. Alt katta banyo-lavabo, mutfak, oturma alanı ve dış bahçeye açılan kapı. İçerden merdivenle çıkılan üç yataklı bir bölme de yukarısı.

Masanın başına oturdum. Dergi yazılarından birini kaleme almaya başlamıştım. Hazır boşluk varken ileriye dönük yazalım dedim. O sırada kapının mazgalı açıldı. Avukatın var dediler. Ben Allah'a hamd ettim. Dedim kesin kardeşler tahliye oldu, avukat dosyayla ilgili görüşmeye geldi. Şimdi eminim sen de şaşırmışsındır. Ne alaka?

Alakayı anlatacağım elbet. Sen bu noktayı zihninde tut, biraz gerilere yolculuk yapalım. Sonra tekrar bu noktaya dönüp, avukat görüşünden bağlayacağız.

11 Ocak Pazartesi günü bir rüya gördüm. Rüyamda Murat kardeşim cezaevine yanımıza gelmişti. Elinde bir kağıt vardı. Ben abiye kızıyordum. *'Senin ne işin var burada'* diye. O da elindeki kağıdı bana gösterip *'yeni bir sevk var ondan dolayı ben de içeri girdim'* diyordu. Aynı rüyada yanımda kalan iki arkadaşın kapının dışına çıkıp, mazgaldan benimle konuştuğunu görüyordum. *'Bizim gitmemiz lazım Hocam'* diyorlardı. Bir abi de beni odasına götürüp *'odamın duvarları çok kötü, boyamak istiyorum'* diyordu. Ben de kızıyordum. *'Bir adam içeri girmiş, iki adam kaçmış, sen hala boyanın derdindesin'* diyordum.

Pazartesi telefona çıktım. Murat abinin yakalandığını duydum. Rüyanın birinci kısmı gerçekleşmişti. Şunu da belirtmek isterim. Son dönemlerde sofilerle ilgili yazılar yazdığımdan, bol ışıklı rüyalar görmüyor değilim. Onlarla ilgili yazılar yazabilmek için, onların kitaplarını okuyorum. Uçanlar, kaçanlar, denizde yürüyenler, aynı anda otuz ayrı camide Cuma kıldıranlar, bol ışıklı keşifler. Haliyle etkileniyoruz. Şu sıralar rüyalara hiç ehemmiyet vermiyordum.

Bu günlere sabredecek, yarınlara yakinen inanacak, iman ve salih amelle Rabb'imizin bizden istediklerini yerine getirmek için çabalayacağız. Eksiklerimiz olacak elbet. O zaman tevbeye, istiğfara, aczimizi ve fakrımızı Rabb'imize arzedip ona yöneleceğiz. Birbirimize çok dua edeceğiz. Şüphesiz akıbet muttakilerindir.

Cuma günü kapı açılıp sevk olduğu söylenince, rüyanın ikinci ayağı da çıkıyordu. Tevafuk bu ya! 15 Ocak bizim dosyanın tutukluluk görüşme günü. Dedim Allah'ın izniyle iki kardeş tahliye olur. Odayı boyatmak isteyen abi de yeni boyattığı odada biraz daha istirahat eder.

Cumartesi akşamı avukat var diyince, bununla ilgili görüşmeye gelmiştir diye düşündüm. Avukat mahaline gittim. Avukat Bey'in yüzü gülüyor. Dedim inşaallah umduğumdan fazla kardeş çıkmıştır. Bizim rüya varsın yanılsın! Sorun olmaz. Şeyh rüyası değil ya, o kadar yanılma payı olur.

Çok güzel bir haber aldım. Oğlum dünyaya gelmiş. Muhammed Hanzala olmuş. Tam on yıl yüzümü semaya çevirip durdum. İçin-için, gizli gizli, kimi açıktan, kimi secdede, kimi gece, kimi kunutta hep Allah'tan bir evlat istedim. Bu dualarımla bedbaht olmayacağımı, Zekeriya *aleyhisselam* gibi, İbrahim *aleyhisselam* gibi yüzümün güleceğini bildim. Daha evliliğimin ilk yıllarında kapımı çalıp *'Üzülme. Allah seni bir çocukla rızıklandıracak'* demişti Büyük İmam. Rüyamda İmam Ahmed'i görmüştüm. Bana böyle demişti. Allah'a hamd olsun, dualarımın neticesini aldım. Resimleri de gelmişti yavrumun. Allah'a hamd olsun.

Bir ferman indi semadan. Başı zahmet, sonu rahmet. Bir yel esti hikmet diyarından. Biraz şefkat biraz meşakkat… Zahmetin içinde rahmet yaratan, zorluk içinde kolaylık kılan, hüzün içinde sevinç yaratan Rabb'ime sonsuz hamd olsun.

İtiraf etmeliyim ki resimleri gördüğümde ağlamamak için kendimi çok zorladım. Alt dudağımın iç kısmını ısırmaktan yara yapmışım. Tabi odama döndükten sonra rahat rahat ağladım da sevindim de. Fotoğrafları içeri almadılar. Dedik ya çoook yüksek güvenlikli diye. Ee şimdi ben sana sorayım Bra-ı aziz! Daha doğduğu ilk gün güvenlik duvarına takılan bu çocuk ilerde güvenlik güçlerini meşgul etmesinde ne yapsın! Birde diyorlar *'bu çocuklar niye böyle oluyor?'*. Doğduğu ilk gün böyle muamele gören çocuk, elbette büyüyünce biraz başınızı ağrıtacak beyler! Hem yapacak bir şey yok. Biraz da genetik. Baba , Dede, ata mesleği diyelim.

Çocuğun resmini vermediler, ama hiç gözümün önünden gitmiyor oğlum. Artık birazda onun için sabır gösterip, dişimizi sıkacağız.

Değerli yol arkadaşım!

Muhtemelen aklına gelmiştir. *'Hoca çocuğu kime benzetti acaba?'* ilk gördüğümde kayınbabam geldi aklıma. Niyedir bilmem ona benzettim. Ama sonra hayalimde farklı rötuşlar yapınca bana benzedi. Erkek tarafı adeti de yerine gelmiş oldu. Erkek tarafı çocuğu kendilerine, kız tarafı da kendilerine benzetir ya! Ben bu tartışmaları pek görmedim. Amma biraz yanağından, biraz alnından biraz burnundan kırpınca *'aynı ben'*.

Maşallah barekallah 4 kilo 270 gr. doğmuş. Boyu 53 cm. Fotoğrafta bayağı heybetli görünüyor. Yakışıklılığına söyleyecek söz yok tabi. Kirpi yavrusunu pamuğum diye severmiş ya! Benimki de öyle oldu. Olsun, olsun. on yıldan sonra normaldir.

Bugün Pazar. Çok güzel yağmur yağıyor dışarıda. Yağmurun altına durdum. *'Henüz Rabb'inin yanından ayrılmış rahmete'* dokundum. Dün rahmet haberi aldım, bugün semadan rahmet yağdı. Yarınlarımızda rahmet olacak inşaallah. Yakın veya uzak. Bugünlerin anı olarak kaldığı, sabrımızın ecrini bizzat Rahman'dan aldığımız günler gelecek. Tüm ayrılıklar vuslata, tüm hüzünler sevince, tüm zahmetler rahmete dönecek. Yüzlerimiz aydın olacak. Ne geçmişin hüznü, ne geleceğin korkusu olacak. Sedirler üzerine yaslanmış, kalplerinden kin ve düşmanlık çıkarılmış, bu günleri yad eden El-Kerim olanın misafirleri olacağız.

Bu günlere sabredecek, yarınlara yakinen inanacak, iman ve salih amelle Rabb'imizin bizden istediklerini yerine getirmek için çabalayacağız. Eksiklerimiz olacak elbet. O zaman tevbeye, istiğfara, aczimizi ve fakrımızı Rabb'imize arzedip ona yöneleceğiz. Birbirimize çok dua edeceğiz. Şüphesiz akıbet muttakilerindir.

İcmanın Nasla Çatışması Durumunda İzlenecek Metot[1]

'İcma ile nas çatıştığında nas, icmaya mukaddemdir.' Bundan istisna kılınabilecek tek suret; delil olarak senedi ihtilaflı olan ya da delaleti nesh, tevil, tahsis gibi bir durumla karşı karşıya olan naslardır. Böyle bir nassın subut veya delaletinde problem olacağından icma bu türden naslara takdim edilebilir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla...

Hamd, alemlerin Rabbi olan Allah'adır. Salât ve selam O'nun Nebisi'ne ve pak ehli beytinin üzerine olsun.

Araştırmamızın konusu; şer'i deliller arasında sayılan icmanın, Kitap veya Sünnet'ten bir nasla çakışması durumunda izlenecek metottur. İcmanın şer'i deliller arasında sayılmasının delilleri ve İslam alimlerinin sözleri üzerinde durmayacağız. Bu konuya dair kardeşlerimizin kaleme alacağı bahislerin yeterli olacağını düşündüğümden konuya giriş yapmanın daha isabetli olacağı kanaatindeyim.

Başlığın anlaşılması konunun anlaşılmasına yardımcı olacaktır. Başlıkta zikrettiğimiz anahtar kelimeler; nas, icma ve bunların çatışmasıdır.

Nastan muradımız; Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* kelamı olan Kur'an ve Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* söz, amel ve ikrarını kapsayan sünnettir.

İcma; Allah Rasûlü'nden *sallallahu aleyhi ve sellem* sonra ümmetin müçtehidlerinin şer'i bir konuda ittifak etmesidir.

Çatışma; usülcülerimizin *'tearud'* diye isimlendirdikleri; bir delilin başka delille sabit olan bir hükme, zıt bir hüküm içermesidir. Birinin izin verdiğini diğerinin yasaklaması, bir delille yasak olanı başka bir delilin serbest kılmasını buna örnek verebiliriz.

Usül ilminin başlıca konularından olan tearud ve tercih, usul kitaplarından araştırılabilir. Bizim konumuz bununla alakalı olsa da, bizler daha ziyade nas ile icmanın çatışması babını inceleyeceğiz.

1. *Silivri Cezaevi'nde bulunan Hoca'mızın yüksek güvenlikli yere sevk olması ve bazı aksaklıklar sebebiyle bu ayki Başyazı'yı Hoca'mızın önceden kaleme almış olduğu 'İcma' ile ilgili yazısına ayırdık. Allah'tan subhanehu ve teâlâ Hoca'mıza ve esaret altındaki tüm Müslümanlara hayırlı bir çıkış kapısı nasip etmesini diliyor ve eksikliklerimizi gidermesi için O'na sığınıyoruz.*

Bazı kardeşlerimiz konumuzun başlığına ve içeriğine şaşırabilirler. Çünkü usül alimleri, genelde, deliller sıralamasında (tertibu'l edille) icmayı delillerin ilki olarak zikretmişlerdir. *'Araştıran müçtehid veya fetva verecek müftü, önce icmaya bakmalıdır'* demişlerdir. Şayet konu hakkında icma varsa ona yönelmeli, Kitap ve Sünnet'e bakmamalıdır. Böyle olunca araştırmamızın sorusu olan İcma ile nas çakışırsa sorusu boşa çıkmış olur. Çünkü konu hakkında icma olması durumunda nassa bakmaya dahi gerek yoktur. Ve bu anlayışa göre icma ile nassın çakışması mümkün değildir. Böyle bir durum olması halinde bu, konuyu araştıranın vehmi olarak kabul edilir. Ve nasların nesh edildiği veya nassın zahirinden anlaşılanın kast edilmediği düşünülerek, tevil icmaya takdim edilir.

Malikilerin manzum Usulu'l Fıkıh eseri kabul edilen *'Meraki Es-Suud'* adlı eserde bu konu için ayrılan beyitlerde:

رجح على النص الذي قد
اجمعا عليه و على الصحبي
من تبعا

'İcma ettiklerini nassa takdim et, sahabe icmasını da tabiin icmasına takdim et.' denilmektedir.

Şafiilerin önemli usulcülerinden ve kendisiyle usul ilimlerinde yeni bir dönemin başladığı düşünülen, kendinden sonra gelen usulcülerin görüşlerinden etkilendiği İmam Gazali *'El-Mustasfa'* eserinde;

أما المقدمة الأولى ففي بيان ترتيب الأدلة

فنقول يجب على المجتهد في كل مسألة أن يرد نظره إلى النفي الأصلي قبل ورود الشرع ثم يبحث عن الأدلة السمعية المغيرة فينظر أول شيء في الإجماع فإن وجد في المسألة إجماعا ترك النظر في الكتاب والسنة فإنهما يقبلان النسخ والإجماع لا يقبله فالإجماع على خلاف ما في الكتاب والسنة دليل قاطع على النسخ إذ لا تجتمع الأمة على الخطأ

'...Birinci mukaddime delillerin sıralanması hakkındadır.

Deriz ki; müçtehide gerekli olan öncelikle şeriat gelmeden önce sabit olan nefye dayalı delillere bakmasıdır. (Gazalinin kastı, 'şeriat gelmeden önce eşyada asıl olan ibahadir' kaidesidir. Yani müçtehid öncelikle bu kaideyle amel etmelidir.) Sonra sem'a dayalı ve değiştirici delillere bakar. (Sem'a dayalıdan kastı; Kitap ve Sünnet'tir. Değiştiriciden kast ettiği; asıl olarak mübah olan şeyler şeriatın getirdiği hükümlerlerle beraber değişikliğe uğramıştır. Bundan Kitap ve Sünnet'in delillerine değiştirici demiştir.) İlk olarak icmaya bakar. Meselede icma bulursa Kitap ve Sünnet'e bakmayı terk eder. Çünkü o ikisi nesh olur ancak icma nesh olmaz. Ümmetin hata üzere ittifak etmeyeceği düşünüldüğünde Kitap ve Sünnet'in hilafına olarak icma kat'i bir delildir.'

Hanbelilerin usül kitaplarından *'Et-Tahbir Şerhu't Tahrir'* sahibi şöyle der:

قد تقدم أن أدلة الشرع : الكتاب والسنة والإجماع والقياس ، وغيره من الأصول المختلف فيها ، والإجماع مقدم عليها جميعها لوجهين . أحدهما : كونه قاطعا معصوما من الخطأ كما سبق . والثاني : كونه آمنا من النسخ والتأويل ، بخلاف باقي الأدلة فإن النسخ يلحقها والتأويل يتجه عليها .

'Daha önce geçtiği gibi şeriatın delilleri; Kitap, Sünnet, icma, kıyas ve bunların dışındaki (delil oluşunda ihtilaf edilen) delillerdir. İki sebepten ötürü icma, bu delillerin tümüne mukaddemdir.

İlki; hatadan korunmuş olup kat'i olması.

İkincisi; diğerlerinin hilafına nesh ve tevilden emin olunmasıdır.Kalan deliller ise nesh olabilir veya tevil edilebilirler...'

Hanbelilerden olup bu manayı destekleyenlerin nakillerini aktarmakta fayda vardır. Lafızlar değişse de içerdiği anlam ve delillendirme aynı olduğundan tercüme etmeyeceğim.

Hanbelilerin meşhur alimlerinden İbni Kudame *'Ravdatu'n Nazir'* adlı eserinde şöyle der:

ويجب على المجتهد في كل مسألة أن ينظر أول شيء إلى الإجماع فإن وجده لم يحتج إلى النظر في سواه ولو

Bazı kardeşlerimiz konumuzun başlığına ve içeriğine şaşırabilirler. Çünkü usül alimleri, genelde, deliller sıralamasında (tertibu'l edille) icmayı delillerin ilki olarak zikretmişlerdir. 'Araştıran müçtehid veya fetva verecek müftü, önce icmaya bakmalıdır' demişlerdir.

خالفه كتاب او سنة علم أن ذلك منسوخ أو متأول لكون الإجماع دليلا قاطعا لا يقبل نسخا ولا تأويلا

'Müctehid, bütün meselelerde ilk olarak icmaya bakamsı gerekir. Onda bulduğu zaman -Kitap ve Sünnet'e muhalefet etse dahi- diğerlerine bakmaya ihtiyaç duymaz. Artık bilir ki, bu ya mensuh, ya da tevil edilmiştir. Bu durum, icmanın kat'i bir delil olup, nesh ve tevil kabul etmemesinden dolayıdır.'

Müteahhirin Hanbeli alimlerinin önde gelenlerinden sayılan İbnu Bedran *'Medhal ila Mezheb Ahmed'* adlı eserinde şöyle der;

فالإجماع مقدم على باقي أدلة الشرع لكونه قاطعا معصوما عن الخطأ بشهادة المعصوم بذلك ويقدم منه الإجماع القطعي المتواتر ثم الإجماع النطقي الثابت بالآحاد ثم يليه الإجماع السكوتي المتواتر ثم الإجماع السكوتي الثابت بالآحاد

'İcma, kati, hatadan korunmuş, masum olanın (Peygamber'in sallallahu aleyhi ve sellem) buna şahitlik ettiğinden dolayı diğer şeri delillerin öncesinde gelir. Bunların başında mütevatir olan Kat'i İcma gelir. Daha sonra âhâd ile sabit olan Nutkî İcma, sonra mütevatir olan Sukûtî İcma, sonra da âhâd ile sabit olan Sukûtî İcma gelir.'

Biz Allah'tan *subhanehu ve teâlâ* yardım isteyerek bu mezhebin hatalı olduğunu, hak olanın her halükarda Kitap ve Sünnet'in diğer delillere takdim edilmesi gerektiğini anlatmaya çalışacağız. Bu düşüncemizi üç ayrı noktadan ispat etmeye çalışacağız:

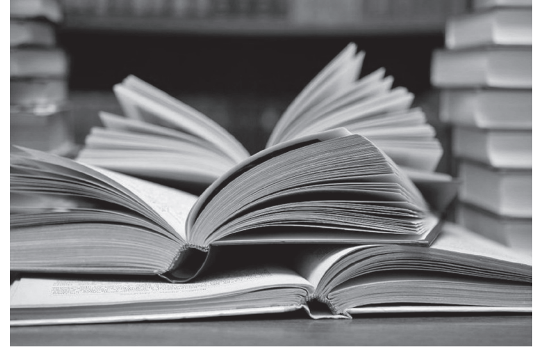
1. Delillerin sıralanmasında icmanın yeri. Allah Rasûlü ve sahabesinin bu konuda nasıl davrandığına bakacağız.

2. İcmanın hüccet oluşuna delil olan naslar ve bunların kuvveti.

3. İcma ile sabit olan hükmün kuvveti.

1. Delillerin Sıralanmasında İcmanın Yeri

Öncelikle belirtmek isterim ki icma, Kitap ve Sünnet kadar kuvvetli değildir. Her iki kaynak da vahiy olduğundan bağlayıcılığı iman meselesidir. Ancak icma, alimlerimizin bu iki kaynağa dayanarak çıkardıkları sonuçlar/istinbatlardır. Bu sebepten dolayı hiçbir şekilde icma, Kur'an

ve Sünnet ile aynı derecede görülemez. Bazı usül alimleri icmayı deliller sıralamasında Kitap ve Sünnet'in önüne almış olsalar bile bu hatalı bir yaklaşımdır.

İcmanın deliller sıralamasındaki yerini Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* ve onun sahabesinin uygulamalarından zikretmek istiyoruz:

Allah Rasûlü, Muaz'ı Yemen'e yollarken onunla arasında şu konuşma geçti:

"— Sana bir mesele arzolduğunda nasıl hükmedersin?

Muaz:

— Allah'ın kitabıyla hükmederim!

— Şayet onda hükmü bulmazsan?

— Allah Rasûlü'nün sünnetiyle hükmederim!

— Şayet onda da bulmazsan?

— Kendi ictihadımla hükmederim!

Allah Rasûlü bu cevaptan memnun oldu. Ve elini Muaz'ın göğsüne vurarak:

— Rasûlü'nün elçisini, Rasûlü'nün razı olduğu şeye muvaffak kılan Allah'a hamd olsun." [1]

Bu hadis, alimlerin senedi ve metni hakkında ihtilaf ettikleri rivayetlerdendir. Özet olarak alimlerin rivayet hakkında söylediklerini zikredecek olursak:

a. Hadisi zayıf kabul edenler: Hadis alimlerinin büyükleri senedinde bulunan bazı afetlerden dolayı bu hadisi zayıf kabul etmişleridir.

1. Ahmed, Ebu Davud, Tirmizi, Darimi

İmam Buhari[2] : *'...Bu senetle sahih olmaz. Başka da bir yoldan bilinmez.. Mürsel bir rivayettir.'*

Tirmizi: *'Bu hadisi başka bir vecihten bilmiyoruz. Ve isnadı benim yanımda muttasıl değildir.'*

İbni Hazm[3] : *'Bu hadisi sadece Haris bin Amr rivayet etmiştir, o da meçhuldur. O da Hımıs ehlinden tanınmayan kişilerden rivayet etmiştir.'*

İbnu'l Cevzi[4] : *'Fukaha kitaplarında zikretse de sahih değildir.'*

b. Hadisin sahih olduğunu savunan alimlerimiz: Bunları iki kısımda incelemek mümkündür. Bir grup alim, hadisin ravileri, ravilerde bulunan cehalet ve irsal iddiasına cevap vermeye çalışmışlardır. Bunlar teknik konularda konuşmuş ve hadisin zayıflığı hakkında öne sürülen illetlere cevap vermişlerdir. Ancak muhakkik alimlerin çoğu bu cevapların yetersizliğine işaret etmiş ve zayıflık sebeplerinin baki olduğunu söylemişlerdir. Bir diğer grup alim ise hadisin isnad yönünden zayıf olduğunu ikrar etmekle beraber hadisin şöhretinin isnada ihtiyaç bırakmadığını savunmuşlardır. Yani alimlerin çoğunun bu hadisi kullanmasının isnada ihtiyaç bırakmayacak şekilde hadisi kuvvetlendirdiğini ve anlamının alimler arasında ihtilafsız kabul edildiğini savunmuşlardır (İbni Hazm ve kıyası reddeden Zahiriler müstesna).

"İbni Abbas'a bir şey sorulduğunda, Allah'ın kitabında varsa onu söylerdi. Orada bulamazsa Rasûl'ün sünnetinde var olanı söylerdi. Onda da bulamazsa Ebubekir ve Ömer'in hükmettikleriyle hükmederdi. Onda da bulamazsa kendi içtihad ederdi."

Hatib El-Bağdadi[5] : *'Bu vb. hadisler isnad yönünden sahih olmasa da topluluğun topluluktan nakli ve onunla ameli isnada ihtiyaç bırakmadı.'*

Gazali[6] : *'Bu hadisi ümmet telakkiyle kabul etti. Hiç kimse bu hadisi eleştirmedi. Hâli bu olan rivayetin mürsel olmuş olması hadise zarar vermez. Bilakis isnadını araştırmak vacip değildir.'*

İbni Kayyım[7] : Yukarıda zikrettiğimiz Hatib El-Bağdadi'nin sözünü nakletmiştir ve kendisi de bu görüştedir.

Bu hadisi sahih kabul eden ve onunla ihticac eden cumhura göre Kitap ve Sünnet'in her zaman takdim edilmesi gerekir. Çünkü bu rivayet (sahih kabul edenlerin yanında) sarih olarak, vahyi icmaya takdim etmiştir.

İmam Darimi Sünen'inde Meymun bin Mihran'dan:

*"Ebubekir'e radıyallahu anh bir olay geldiğinde, önce Allah'ın kitabına bakar, onda bulamazsa Rasûl'ün sünnetinde arardı. Onda da bulamazsa insanları toplar ve onlara: 'Allah Rasûlü'nün sallallahu aleyhi ve sellem bu konuda bir hükmünü biliyor musunuz?' diye sorardı... **O da olmazsa insanların öncülerini ve hayırlılarını toplar, onlarla iştişare ederdi. Şayet görüşleri bir konuda birleşirse onunla hükmederdi.**"* [8]

Bu usulü takip edenlerden biri de Ömer'dir *radıyallahu anh*. O, Kadı Şureyh'e *rahimehullah* yazdığı mektubunda:

*"Allah'ın kitabında olanla hükmet. Şayet bulamazsan Rasûl'ün sünnetiyle, **onda da bulamazsan salihlerin hükmettiği şekilde hükmet.**"* [9]

Sahabe içerisinde verdiği fetvalarla meşhur olan İbni Mesud da *radıyallahu anh* bu usulü izlemiştir.

*"Sizden birine hükmetmesi için bir olay gelirse önce Allah'ın kitabıyla hükmetsin. Şayet onda bulamazsa Rasûl'ün sünnetiyle hükmetsin. **Onda da bulamazsa salihlerin hükmettiği şekil de hükmetsin…** Bunlarda da bulamazsa kendi içtihad etsin.."* [10]

Bu usulü izleyenlerden biri de ümmetin alimi İbni Abbas'tır. Abdullah bin Yezid şöyle söyledi:

'İbni Abbas'a bir şey sorulduğunda, Allah'ın kitabında varsa onu söylerdi. Orada bulamazsa Rasûl'ün sünnetinde var olanı söylerdi. Onda da

2. *Tarihu'l Kebir, 2/2449*
3. *Muhalla, 1/62*
4. *El-İ'lel Mutanahiye*
5. *El-Fakih ve'l Mutefakkih, 190*
6. *El-Mustasfa, 2/254*
7. *İ'lam, 1/202*
8. *Darimi, 161*
9. *Nesai, 5416*
10. *Nesai, 5415*

bulamazsa Ebubekir ve Ömer'in hükmettikleriyle hükmederdi. Onda da bulamazsa kendi içtihad ederdi.' [11]

İmam Şafii ilk usul kitabı olarak kabul edilen *'Er-Risale'* de:

قلت نعم يحكم بالكتاب والسنة المجتمع عليها الذي لا اختلاف فيها فنقول لهذا حكمنا بالحق في الظاهر والباطن(ويحكم بالسنة قد رويت من طريق الانفراد لا يجتمع الناس عليها فنقول حكمنا بالحق في الظاهر لانه قد يمكن الغلط فيمن روى الحديث ونحكم بالاجماع ثم القياس

'Kitap ve üzerinde ihtilaf olmayan sünnetle hükmedilir. Bunun için 'zahirde ve batında hak ile hükmettik' denir. Sonra üzerinde icma edilmeyen ve ferd yolla gelen hadisle hükmedilir. Bunun için zahirde hak ile hükmettik denir. Çünkü bu türden hadisleri rivayet edenlerin hata etme olasılığı vardır. İcmayla hükmederiz, sonra da kıyasla hükmederiz...' [12]

İmam Zerkeşi *'Bahru'l Muhit'* adlı eserinde İmam Şafii'den şunları aktarır:

وَالْعِلْمُ طَبَقَاتٌ الْأُولَى الْكِتَابُ وَالسُّنَّةُ إذَا ثَبَتَتْ السُّنَّةُ وَالثَّانِيَةُ الْإِجْمَاعُ مِمَّا ليس في كِتَابٍ وَلَا سُنَّةٍ وَالثَّالِثَةُ أَنْ يَقُولَ بَعْضُ أَصْحَابِ النبي صلى اللَّهُ عليه وسلم

'İlim tabaka tabakadır. Önce Kitap ve sabit sünnet gelir. İkinci sırada, hakkında Kitap ve Sünnet'ten nas olmayan icma gelir. Üçüncü sırada sahabe sözleri gelir...' [13]

Bu konuyu tahkik edenlerden biri de İbni Teymiyye'dir *rahimehullah*. Yukarıda zikrettiğimiz Ömer, İbni Mesud ve İbni Abbas *radıyallahu anhum* rivayetlerine işaret ettikten sonra;

وهذه الآثار ثابتة عن عمر وبن مسعود وبن عباس وهم من أشهر الصحابة بالفتيا والقضاء وهذا هو الصواب

ولكن طائفة من المتأخرين قالوا يبدأ المجتهد بان ينظر أولا فى الاجماع فان وجده لم يلتفت إلى غيره وإن وجد نصا خالفه اعتقد انه منسوخ بنص لم يبلغه وقال بعضهم الاجماع نسخه والصواب طريقة السلف...

'Bu eserler: Ömer, İbni Mesud ve İbni Abbas'tan sabittir. Bunlar sahabenin hüküm ve fetva olarak en meşhur olanlarıdır. Ve doğru olan da onların yaptığıdır. Ancak sonradan gelenlerden bir taife dediler ki: 'Müçtehid önce icmaya bakarak başlar. Onda bulursa başkasına iltifat etmez. Şayet icmaya muhalif nas bulursa o nassın ona ulaşmayan bir nasla neshedildiğine inanır...' [14]

Öğrencisi İbni Kayyım *rahimehullah* aynı noktaya dikkat çekmiştir. Taklid ehline cevap verdiği *'Sadet'*te *'52. vecih'* başlığı altında:

فلما انتهت النوبة إلى المتأخرين ساروا عكس هذا السير وقالوا إذا نزلت النازلة بالمفتي أو الحاكم فعليه أن ينظر أولا هل فيها اختلاف أم لا فإن لم يكن فيها اختلاف لم ينظر في كتاب ولا في سنة بل يفتي ويقضي فيها بالإجماع وإن كان فيها اختلاف اجتهد في أقرب الأقوال إلى الدليل فأفتى به وحكم به وهذا خلاف ما دل عليه حديث معاذ وكتاب عمر وأقوال

'Nöbet sonradan gelenlere geçince bu yolun dışında bir yol izlediler. Müftüye bir mesele arz olduğunda önce ihtilafa bakması lazım dediler. Şayet konu hakkında ihtilaf olmazsa (yani icma edilmişse) Kitab'a ve Sünnet'e bakmadan icmayla hükmeder. Şayet konuda ihtilaf varsa delile en yakın görüşe ulaşmak için içtihad eder. Onların bu metodu; Muaz hadisinin, Ömer'in mektubunun ve sahabe sözlerinin delalet ettiğine aykırıdır.'

Faydalı olacağına inandığım bir nakli de, İmam Şevkani'nin *'İrşadu'l Fuhul'* adlı eserinden tercüme etmeden sunmak istiyorum.

المسألة السادسة: فيما ينبغي للمجتهد أن يعمله في اجتهاده ويعتمد عليه

---

11. Camiu Beyâni'l İlmi ve Fadlihi, 2/849.

12. 599

13. 4/360

14. Fetava, 19/201.

فعيه أولا: أن ينظر في نصوص الكتاب والسنة، فإن وجد ذلك فيهما قدمه على غيره، فإن لم يجده أخذ بالظواهر منهما، وما يستفاد بمنطوقهما ومفهومهما، فإن لم يجد نظر في أفعال النبي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، ثم في تقريراته لبعض أمته، ثم في الإجماع، إن كان يقول بحجيته، ثم في القياس، على ما يقتضيه اجتهاده من العمل بمسالك العلة، كلا أو بعضا

وما أحسن ما قاله الإمام الشافعي فيما حكاه عنه الغزالي: أنها إذا وقعت الواقعة للمجتهد، فليعرضها على نصوص الكتاب، فإن أعوزه عرضها على الخبر المتواتر، ثم الآحاد، فإن أعوزه لم يخض في القياس، بل يلتفت إلى ظواهر الكتاب، فإن وجد ظاهرًا نظر في المخصصات، من قياس، وخبر، فإن لم يجد مخصصا حكم به، وإن لم يعثر على ظاهر، من كتاب ولا سنة، نظر إلى المذاهب فإن وجدها مجمعا عليها اتبع الإجماع، وإن لم يجد إجماعًا خاض في القياس، ويلاحظ القواعد الكلية أولا، ويقدمها على الجزئيات، كما في القتل بالمثقل، فتقدم قاعدة الردع على مراعاة الاسم، فإن عدم قاعدة كلية نظر في المنصوص، ومواقع الإجماع، فإن وجدها في معنى واحد ألحق به، وإلا انحدر به إلى القياس، فإن أعوزه تمسك بالشبه، ولا يعول على طرد

Sonuç olarak;

Sünnet ve ilk nesil selefin uygulamasıyla anlaşılmıştır ki icma, rütbe olarak nastan sonra gelir. Hal böyle olunca da çakışma durumunda, öncelik bakımından ilk sırada olan takdim edilir. Müteahhirin ulemanın izlediği ve genel usul kitaplarına giren yöntem, selefin metoduna aykırı ve buna binaen de hatalıdır.

2. İcma'nın Hüccet Oluşuna Delil Olan Naslar ve Bunların Kuvveti

Çakışma durumunda esas olan delillerin kuvvetidir. Kuvvetli olan kendinden zayıf olana takdim edilir. Kitap ve Sünnet'in bağlayıcılığı ve kuvveti konusunda şüphe ve zanna yer yoktur. Bu aynı zamanda Allah'a ve Rasûlü'ne imanın gereğidir de. Ancak aynısını icma için söylemek mümkün değildir. Onun bağlıyıcılığına delalet eden naslar:

a. Kitap ve Sünnet'ten alınmıştır. Yani icmanın kendisi dahi başka delillerle sabit olmuştur. Çatışma durumunda icmanın takdim edilebilmesi için kur'an ve sünnetten daha kuvvetli veya en azından onlarla eşit kuvvette olmalıdır. Subutu dahi Kitap ve Sünnet ile olan bir şeyi onlara denk veya daha kuvvetli kabul etmek ise mümkün değildir.

b. Kitap ve Sünnet'ten icmanın subutuna delalet eden nasların delaleti konusu, usul alimleri tarafından tartışılmıştır. Sabit olduğu delillerin tartışmalı olduğu ve zanla tespit edildiği bir delilin, subutu ve bağlayıcılığında zerre şüphe olmayanla çatışması dahi düşünülmemelidir.

Çakışma durumunda esas olan delillerin kuvvetidir. Kuvvetli olan kendinden zayıf olana takdim edilir. Kitap ve Sünnet'in bağlayıcılığı ve kuvveti konusunda şüphe ve zanna yer yoktur.

Bu girişten sonra Kitap ve Sünnet'in bağlayıcılığına dair delilleri zikretmenin gereksizliğini izahtan vareste görüyorum. Bu, her Müslümanın yanında sabit ve dinin asıllarından olan bir meseledir. Ancak icmanın delil oluşuna hüccet kabul edilen delilleri incelemenin yukarıda zikrettiğimiz kaide açısından faydalı olacağına inanıyorum.

Özellikle iki delili inceleyeceğiz. Bunlardan biri Nisa suresi 115. ayet, diğeri de konuyla alakalı varid olan hadistir. Çünkü ikisi dışındaki deliller konunun aslı değil, bu iki delili kuvvetlendirmesi açısından zikredilmiştir:

"Kim kendisi için doğru yol açıklık kazandıktan sonra Peygamber'e muhalefet eder ve müminlerin yolundan başka yola uyarsa onu döndüğü yöne çeviririz ve cehenneme atarız. Orası ne kötü bir varış yeridir!" [15]

Bu ayet icmanın en temel delili sayılmıştır. Ancak ayetin nüzul sebebine bakıldığında ayetin icmaya delaletinin çok zayıf hatta ilgisiz düzeyde olduğu söylenebilir.

15. 4/Nisa, 115

'Bu ayet hırsızlık yapan ve hakkında el kesme cezası verilen İbni Ubeyrik hakkında inmiştir. O bu cezadan korktuğu için Mekke'ye kaçmış ve müşriklere sığınmıştır. Bunun üzerine bu ayetler inmiştir.' [16]

Bu ayetin icmaya delil olduğunu ilk olarak İmam Şafii söylemiştir. İbni Kesir ilgili ayetin tefsirinde:

'...Bu ayetin icmaya delil olduğunu İmam Şafii bir müddet üzerinde bekleyip, uzunca tefekkür ettikten sonra tespit etti...'

Yani Allah Rasûlü'nün *sallallahu aleyhi ve sellem* vefatından sonra yaklaşık 150-200 yıl boyunca icmaya dair Kur'an'da bir delil bilinmiyordu. İmam Şafii (150-204) ilk olarak icmanın Kur'an'daki delilini söyledi. İmam Beyhaki , İmam Şafi'nin Kur'an ahkamına dair görüşlerini bir araya topladığı *'Ahkamu'l Kur'an'* adlı eserde İmam'ın öğrencileri olan Er-Rabi ve Müzeni'den aktarır:

قَالَ الْمُزَنِيّ وَالرَّبِيعُ : كُنَّا يَوْمًا عِنْدَ الشَّافِعِيِّ ، إذْ جَاءَ شَيْخٌ ، فَقَالَ لَهُ أَسْأَلُ ؟ قَالَ الشَّافِعِيُّ : سَلْ . قَالَ أَيْشٍ الْحُجَّةُ فِي دِينِ اللَّهِ ؟ فَقَالَ الشَّافِعِيُّ : كِتَابُ اللَّهِ قَالَ : وَمَاذَا ؟ قَالَ : سُنَّةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : وَمَاذَا ؟ قَالَ : اتِّفَاقُ الْأُمَّةِ . قَالَ : وَمِنْ أَيْنَ قُلْتَ اتِّفَاقَ الْأُمَّةِ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ ؟ ، فَتَدَبَّرَ الشَّافِعِيُّ (رَحِمَهُ اللَّهُ) سَاعَةً . فَقَالَ الشَّيْخُ أَجَّلْتُكَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فَتَغَيَّرَ لَوْنُ الشَّافِعِيِّ ، ثُمَّ إنَّهُ ذَهَبَ ، فَلَمْ يَخْرُجْ أَيَّامًا . قَالَ : فَخَرَجَ مِنْ الْبَيْتِ [فِي] الْيَوْمِ الثَّالِثِ ، لَمْ يَكُنْ بِأَسْرَعَ أَنْ جَاءَ الشَّيْخُ فَسَلَّمَ ، فَجَلَسَ ، فَقَالَ : حَاجَتِي ؟ فَقَالَ الشَّافِعِيُّ (رَحِمَهُ اللَّهُ) : نَعَمْ ، أَعُوذ بِاَللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ : { وَمَنْ يُشَاقِقْ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَى وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّى وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا } لَا يُصْلِيهِ جَهَنَّمَ عَلَى خِلَافِ [سَبِيلِ] الْمُؤْمِنِينَ ، إلَّا وَهُوَ فَرْضٌ قَالَ : فَقَالَ : صَدَقْتَ وَقَامَ وَذَهَبَ . قَالَ الشَّافِعِيُّ : قَرَأْتُ الْقُرْآنَ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ حَتَّى وَقَفْتُ عَلَيْهِ

'...Allah'ın dininde hüccet nedir?

Şafii:

— Kitap, Sünnet ve ümmetin ittifakıdır.

Adam:

— Ümmetin ittifakının Allah'ın kitabından delili nedir?

Şafii biraz düşündü. Adam:

— Sana üç gün müddet veriyorum, dedi.

Şafi'nin rengi değişti. Sonra gitti ve günlerce çıkmadı. Üçüncü gün evden çıktı. Soru soran adam anında geldi. Sorusunun cevabını sordu. Şafii şeytandan Allah'a sığınırak Nisa 115. ayeti kerimeyi okudu.

— Allah'ın subhanehu ve teâlâ insanı muhalefetinden dolayı ateşe yaslaması; müminlerin yoluna tabi olmanın farz olduğunu gösterir.

Adam doğru söyledin dedi ve kalktı gitti. Şafii:

— Her gün Kur'an'ı üç defa okudum. Sonunda bu ayeti buldum.'

Kıssadan anlaşıldığı gibi ayetin icmaya delil oluşu açık değildir. Her gün Kur'an'ı üç defa okuduktan sonra bu ayetin konuya delil olduğuna kanaat getirmiştir İmam Şafii.

Usülcüler de bu ayet ve bunun dışında zikredilen bir çok ayetin konuya delaletinin zayıf olduğunu ikrar etmek zorunda kalmışlardır.

Gazali Mustasfa'sında; Kur'an'dan icmaya dair nakledilen delillerin kuvvetli olmadığını izah etmiştir.

فهذه كلها ظواهر لا تنص على الغرض بل لا تدل أيضا دلالة الظواهر وأقواها قوله تعالى ومن يشاقق لرسول من بعد ما تبين له لهدى ويتبع غير سبيل لمؤمنين نوله ما تولى ونصله جهنم وسآءت مصيرا (النساء 115) فإن ذلك يوجب اتباع سبيل المؤمنين وهذا ما تمسك به الشافعي

16. Taberi, Beğavi tefsiri.

وقد أطنبنا في كتاب تهذيب الأصول في توجيه الأسئلة على الآية ودفعها والذي نراه أن الآية ليست نصا في الغرض بل الظاهر أن المراد بها أن من يقاتل الرسول ويشاقه ويتبع غير سبيل المؤمنين في مشايعته ونصرته ودفع الأعداء عنه نوله ما تولى فكأنه لم يكتف بترك المشاقة حتى تنضم إليه متابعة سبيل المؤمنين في نصرته والذب عنه والانقياد له فيما يأمر وينهي وهذا هو الظاهر السابق إلى الفهم فإن لم يكن ظاهرا فهو محتمل ولو فسر رسول الله صلى الله عليه و سلم الآية بذلك لقبل ولم يجعل ذلك رفعا للنص كما لو فسر المشاقة بالموافقة واتباع سبيل المؤمنين بالعدول عن سبيلهم

'Bütün bu ayetler, amaca doğrudan delalet etmeyen zahir ifadelerdir (zevâhir). Hatta zahir lafızların delalet ettiği gibi bile delalet etmezler. İcma'nın hücciyyetine delalet açısından en kuvvetli ayet, "kendisine doğru yol açıkça belli olduktan sonra, Rasûle karşı gelen ve müminlerin yolundan başkasına tabi olanları yöneldikleri tarafa döndürürüz ve cehenneme yaslarız. Orası ne körü bir varış yeridir." (4/Nisa, 115) ayetidir. Bu ayet müminlerin yoluna tabi olmayı vacip kılmaktadır. Şafii'nin icmâ'nın hüccetliği konusunda tutunduğu ayet budur. Biz bu ayete ilişki olarak yöneltilebilecek soruları ve bu soruların savuşturulmasını Tehzîbul'l-Usûl adlı eserimizde uzun uzun anlattık. Kanaatimizce ayet, amaç (icma'ınn hücciyyeti) hususunda nass değildir. Aksine zahir olan, bu ayetten maksadın, 'Rasûle karşı savaş açan, onunla çatışmaya giren ve peygamberi destekleme, ona yardım etme ve düşmanlara karşı onu savunma hususunda müminlerin yolundan başkasına tabi olanlar…' olduğudur. Öyle anlaşılıyor ki ayette, peygamberle çatışmanın terk edilmesi ile yetinilmemiş, buna ayrıca peygamberi destekleme hususunda müminlerin yoluna tabi olma, peygamberi savunma ve emir ve yasaklarında ona uyma da eklenmiştir. Ayetten ilk anlaşılan husus budur. Bu ayet zahir değilse bile muhtemeldir. Şayet Peygamber bu ayeti, bu şekilde tefsir etseydi, bu tefsir makbul olurdu ve bu tefsir, -Peygamber'in, şayet, çekişmeyi 'muvafakat'; müminlerin yoluna tabi olmayı da, 'onların yolundan ayrılma' olarak tefsir etmesi durumundaki gibi-, nassın kaldırılması olarak değerlendirilemezdi.'

'...Bizim düşüncemiz, bu ayet icmanın delil oluşunda açık bir delil değildir...'

Sonuç olarak; nüzul sebebi, siyak/sibak ve ayetin bütünlüğü ele alındığında, ayetin icmaya delaletinin zayıf olduğu, hatta zan ifade edecek kuvvette dahi olmadığı anlaşılmaktadır.

İcmanın hüccet olduğuna dair nakledilen hadise gelince; bu hadis bir çok hadis kitabında rivayet edilen meşhur hadistir.

"Benim ümmetim dalalet üzerine toplanmaz."

Bu hadis ümmetin bir bütün olarak masum olduğunu ifade eder. Şayet ümmet bir konuda ittifak etmişse bu, onların ittifakının (ki bu usuli anlamda icmadır) hüccet olduğunu gösterir.

Hadis bir çok yolla varid olmuştur. Ancak büyük imamlar'ın da beyanıyla hadis mustakil olarak sahih değildir. Vârid olduğu yolların hemen hemen hepsinde hadisin zayıf olduğunu gerektiren bir illet vardır.

İmam Hakim En-Neysaburi *'Müstedrek'*inde bu hadisi nakletikten sonra, hadisin ancak tüm yollarıyla bir asla sahip olduğunun anlaşıldığını ve senetlerinde ihtilafın sabit olduğunu söylemiştir. İlgili bölümü aktarıyorum:

فقد استقر الخلاف في إسناد هذا الحديث على المعتمر بن سليمان و هو أحد أركان الحديث من سبعة أوجه لا يسعنا أن نحكم أن كلها محمولة على الخطأ و هو أحد أركان الحديث من سبعة أوجه لا يسعنا أن نحكم أن كلها محمولة على الخطأ بحكم الصواب لقول من قال : عن المعتمر عن سليمان بن سفيان المدني عن عبد الله بن دينار

و نحن إذا قلنا هذا القول نسبنا الراوي إلى الجهالة فوهنا به الحديث و لكنا نقول أن المعتمر بن سليمان أحد أئمة الحديث و قد روي عنه هذا الحديث بأسانيد يصح بمثلها الحديث فلا بد من أن يكون له أصل بأحد هذه الأسانيد

"Benim ümmetim dalalet üzerine toplanmaz." Bu hadis ümmetin bir bütün olarak masum olduğunu ifade eder. Şayet ümmet bir konuda ittifak etmişse bu, onların ittifakının (ki bu usuli anlamda icmadır) hüccet olduğunu gösterir.

Hafız bin Hacer *rahimehullah* *'Telhisu'l Habir'* eserinde bu hadis için Hakim'in söylediğine yakın şeyler söylemiştir. O da hadisin yolları hakkında konuşulduğunu ve ancak bir bütün olarak sahih olacağını söylemiştir. Hatta varid olduğu her yolda teknik olarak konuşulduğunu söylemiştir. Sözünün ilgili kısmını aktarıyorum:

وَأُمَّتُهُ مَعْصُومَةٌ لَا تَجْتَمِعُ عَلَى الضَّلَالَةِ هَذَا فِي حَدِيثٍ **مَشْهُورٍ لَهُ طُرُقٌ كَثِيرَةٌ لَا يَخْلُو وَاحِدٌ مِنْهَا مِنْ مَقَالٍ** مِنْهَا لِأَبِي دَاوُد عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْعَرِيِّ مَرْفُوعًا "إِنَّ اللَّهَ أَجَارَكُمْ من ثلاث خلال أن لا يَدْعُوَ عَلَيْكُمْ نَبِيُّكُمْ لِتَهْلَكُوا جَمِيعًا وَأَلَّا يَظْهَرَ أَهْلُ الْبَاطِلِ عَلَى أَهْلِ الْحَقِّ وأن لا يَجْتَمِعُوا عَلَى ضَلَالَةٍ"، وَفِي إِسْنَادِهِ انْقِطَاعٌ.

وَلِلتِّرْمِذِيِّ وَالْحَاكِمِ عَنْ ابْنِ عُمَرَ مَرْفُوعًا "لَا تَجْتَمِعُ هَذِهِ الْأُمَّةُ عَلَى ضَلَالٍ أَبَدًا"، وَفِيهِ سُلَيْمَانُ بْنُ شَعْبَانَ الْمَدَنِيُّ وَهُوَ ضَعِيفٌ وَأَخْرَجَ الْحَاكِمُ لَهُ شَوَاهِدَ.

وَيُمْكِنُ الِاسْتِدْلَالُ لَهُ بِحَدِيثِ مُعَاوِيَةَ مَرْفُوعًا "لَا يَزَالُ مِنْ أُمَّتِي أُمَّةٌ قَائِمَةٌ بِأَمْرِ اللَّهِ لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ وَلَا مَنْ خَالَفَهُمْ حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ" أَخْرَجَهُ الشَّيْخَانِ.

İmam hadisin tüm yolarında konuşulduğunu söyledikten sonra, hadisin anlamına işaret eden *'Taifetu'l Mansura'* hadisinin delil olabileceğini söylemiştir. Açıkça söylemek gerekirse iki hadis arasında mana yönünden benzerlik yoktur. Biri ümmetin genel olarak ittifakının hüccet olacağını söylerken, bir diğeriyse ümmet içerisinde azınlık bir taifenin sürekli hakkı temsil edeceğini söylüyor. Bu da icmanın genel mantığına aykırıdır. İcma seçkin bir zümreyle kaim olmaz. Tüm ümmetin ittifakıyla mümkün olur.

İmam Nevevi, Müslim şerhinde (Kitabu'l İmare) Taifetu'l Mansura hadisini şerh ederken bu hadisin icmaya delil olduğunu, ancak ümmetim dalalet üzere toplanmaz hadisinin zayıf olduğunu söylemiştir.

وفيه دليل لكون الإجماع حجة ، وهو أصح ما استدل به له من الحديث ، وأما حديث " لا تجتمع أمتي على ضلالة " فضعيف

İbni Hazm *'İhkam'* adlı eserinde rivayetin senet yönünden sıhhatli olmadığını ancak anlamının sahih olduğunu söyler.

وقد روي أنه صلى الله عليه وسلم قال:(لاتجتمع أمتي على ضلالة)وهذاو ان لم يصح لفظه ولا سنده فمعناه صحيح

Usül alimlerinin geneli hadisi tüm yollarıyla ele almıştır. Kimisi bunun manevi mütevatir seviyesine ulaştığını, kimi de bu tip hadislerin senede ihtiyaç duymadığını söylemişlerdir. *'Şöhreti senede ihtiyaç bırakmaz'* yaklaşımını daha önce Muaz bin Cebel hadisine yaptığımız ta'likte aktarmıştık. Bu hadisin de çok meşhur olduğu, usül kitaplarına girdiği ve senede ihtiyacı olmadığı söylenmiştir.

Bizim amacımız hadisin zayıf olduğunu iddia etmek veya bu hadis delil olmaz demek değildir. Ancak hadisin senet ve metin yönünden durumunun bilinmesi, tearud durumunda faydalı olacaktır. Çünkü Kitap ve Sünnet'e ittibayı zorunlu kılan delillerde ne senet ne metin ne de delalet yönünden bu tip afetler vardır.

Ayrıca lafız olarak hadisin icmaya delaleti de kuvvetli değildir. Şöyle ki usul kitaplarımızda yapılan icma tarifiyle bu hadisin anlattığı şeyler farklıdır. Bu hadis bir bütün olarak ümmetin delaletten korunduğunu ve ümmetinin tümünün bir konuda ittifak ettiği takdirde korunmuş olacağını anlatmaktadır. İcma ise; tüm ümmetin değil sadece bir asırdaki alimlerin ittifakıdır. Hadis kısmen icmaya delalet etmiş olsa da, bir bütün olarak icmaya delaleti açık değildir.

3. İcma ile Sabit Olan Hükmün Kuvveti

Usül alimleri icmayı iki kısma ayırmışlardır.

Sarih icma: Bir dönem alimlerinin tümünün açık bir şekilde bir hüküm üzerinde ittifak etmesidir.

Sukuti icma: Bir dönemde alimlerin bir konuda ittifak etmesi ve bu görüş yayılmasına rağmen onlara muhalif bir görüşün bilinmemesidir.[17]

Burada anlatmak istediğim şey alimlerin bu icma çeşitlerinin ifade ettikleri katiyet ve zanniyet etrafında söyledikleridir. Şöyle ki, Kitap ve Sünnet ile sabit olan ahkamın bağlayıcılığında ihtilaf yoktur. Her ne kadar kelamcılar eliyle ümmete *'ilim-zan'* meselesi girip, mütevatir olmayan haberler hususunda karışıklık oluşturulmuşsa da, vahyin ve selim fıtratın gereği olarak nasların bağlıyıcılığı sünnet ehlinin yanında sabittir. Ancak icmayla sabit olan ahkam için aynısını söylemek mümkün değildir. İcmanın hüccet olduğunda hemfikir olan cumhur, onunla sabit olan ahkamın kuvveti hususunda ihtilaf etmiştir.

Kiminin, muhalefeti dahi tekfir sebebi olarak gördüğü sarih icmanın dahi zan ifade ettiğini söyleyen usülcüler olmuştur. Aşağıda tam metnini sunacağım nakilde İmam Şevkani mezhepleri özetlerken dört görüş zikretmiştir.

a. Katiyet ifade eder ve kesin olarak hüccettir.

b. Zan ifade eder.

c. Sarih icma kat'i, sukuti icma zannidir.

d. Mertebeleri vardır. Sahabe icması, Kur'an ve mütevatir sünnet gibidir. Yani kat'idir. Sonradan oluşan icmalar böyle değildir.

الفصل الثالث: في ظنية الإجماع أو قطعيته

البحث الثالث: في ظنية الإجماع أو قطعيته

اختلف القائلون بحجية الإجماع هل هو حجة قطعية أو ظنية؟ فذهب جماعة منهم إلى أنه حجة قطعية، وبه قال الصيرفي وابن برهان، وجزم به من الحنفية الدبوسي وشمس الأئمة. وقال الأصفهاني: إن هذا القول هو المشهور، وأنه يقدم الإجماع على الأدلة كلها، ولا يعارضه دليل أصلا، ونسبه إلى الأكثرين، قال: بحيث يكفر مخالفه أو يضلل يبدع.

وقال جماعة، منهم الرازي، والآمدي: إنه لا يفيد إلا الظن.

وقال جماعة بالتفصيل بين ما اتفق عليه المعتبرون فيكون حجة قطعية، وبين ما اختلفوا فيه كالسكوتي، وما ندر مخالفه فيكون حجة ظنية. وقال البزدوي وجماعة من الحنفية: الإجماع مراتب، فإجماع الصحابة مثل الكتاب والخبر المتواتر، وإجماع من بعدهم بمنزلة المشهور من الأحاديث، والإجماع الذي سبق فيه الخلاف في العصر السابق بمنزلة خبر الواحد واختار بعضهم في الكل أنه ما يوجب العمل لا العلم فهذه مذاهب أربعة.

İcmanın hüccet olduğunda hemfikir olan cumhur, onunla sabit olan ahkamın kuvveti hususunda ihtilaf etmiştir.

Sukuti icmaya gelince; İmam Zerkeşi *'Bahru'l Muhit'* adlı eserinde on üç ayrı görüş olduğunu söyler ve görüşleri zikreder. İmam Şevkani bu görüşleri derleyip özetlediği için *'İrşad Fuhul'* eserinden nakledeceğim:

a. Hüccet olmadığı gibi icma kapsamında da ele alınmaz.

b. Hem icmadır hem de hüccettir.

c. Hüccettir ancak icma kapsamında değerlendirilmez.

d. İcma edenlerin asrı bittiğinde icma kabul edilir.

e. Hüküm olmaz da fetva kapsamında olursa icma kabul edilir.

f. *'e'* maddesinin tam tersi.

g. Şayet telafisi mümkün olmayan konularda vaki olmuşsa -birinin kanının dökülmesi veya bir kadının helal olması gibi- icmadır. Aksi hâlde hüccettir.

h. Susanlar azınlıktaysa icmadır. Susanlar çoğunluk olursa icma olmaz.

ı. Sahabe asrında olmuşsa icmadır.

i. Sürekli tekrar eden ve devam eden meselede olmuşsa icmadır.

17. Usulu'l Fıkh İslami, 1/526

j. Susanların bu icmaya razı olduğuna dair delilller bulunursa icma olur.

k. Mezhepler tam oturmadan önce hüccetti. Ancak mezhepler tam bilinip karar kıldıktan sonra hüccet değildir.

İlgili nassı aktarıyorum:

فيه مذاهب:

الأول:أنه ليس بإجماع ولا حجة، قاله داود الظاهري، وابنه والمرتضى وعزاه القاضي إلى الشافعي واختاره وقال: إنه آخر أقوال الشافعي. وقال الغزالي، والرازي، والآمدي: إنه نص الشافعي في الجديد، وقال الجويني: إنه ظاهر مذهبه.

والقول الثاني:أنه إجماع وحجة وبه قال جماعة من الشافعية، وجماعة من أهل الأصول، وروي نحوه عن الشافعي.

قال الأستاذ أبو إسحاق: اختلف أصحابنا في تسميته إجماعا، مع اتفاقهم على وجوب العمل به.

وقال أبو حامد الإسفراييني1: هو حجة مقطوع بها، وفي تسميته إجماعًا "وجهان" أحدهما المنع وإنما هو حجة كالخبر، والثاني يسمى إجماعًا وهو قولنا. انتهى.

القول الثالث:أنه حجة وليس بإجماع، قاله أبو هاشم، وهو أحد الوجهين عند الشافعي

القول الرابع:أنه إجماع بشرط انقراض العصر

القول الخامس:أنه إجماع إن كان فتيا لا حكمًا، وبه قال ابن أبي هريرة كما حكاه عنه الشيخ أبو إسحاق والماوردي والرافعي وابن السمعاني

القول السادس:أنه إجماع إن كان صادرًا عن "حكم، لا إن كان صادرًا عن"* فتيا، قاله أبو إسحاق المروزي، وعلل ذلك بأن الأغلب أن الصادر من الحاكم يكون عن مشاورة، وحكاه ابن القطان عن الصيرفي.

القول السابع:أنه إن وقع في شيء يفوت استدراكه من إراقة دم، أو استباحة فرج كان إجماعًا وإلا فهو حجة وفي كونه إجماعًا، وجهان حكاه الزركشي، ولم ينسبه إلى قائل.

القول الثامن:إن كان الساكتون أقل كان إجماعا، وإلا فلا، قاله أبو بكر الرازي، وحكاه شمس الأئمة السرخسي عن الشافعي قال: الزركشي، وهو غريب لا يعرفه أصحابه.

القول التاسع:إن كان في عصر الصحابة كان إجماعًا.

القول العاشر:أن ذلك إن كان مما يدوم ويتكرر وقوعه والخوض فيه فإنه يكون السكوت إجماعًا، وبه قال إمام الحرمين الجويني.

قال الغزالي في "المنخول": المختار أنه لا يكون حجة إلا في صورتين:

أحدهما: سكوتهم وقد قطع بين أيديهم قاطع لا في مظنة القطع والدواعي تتوفر على الرد عليه.

الثاني: ما يسكتون عليه على استمرار العصر، وتكون الواقعة بحيث لا يبدي أحد خلافًا فأما إذا حضروا مجلسًا فأفتى واحد وسكت آخرون فذلك اعتراض لكون المسألة مظنونة، والأدب يقتضي أن لا يعترض على القضاة والمفتين.

القول الحادي عشر:أنه إجماع بشرط إفادة القرائن العلم بالرضا، وذلك بأن يوجد من قرائن الأحوال ما يدل على رضا الساكتين بذلك القول، واختار هذا الغزالي في المستصفى1، وقال بعض المتأخرين: إنه أحق الأقوال لأن إفادة القرائن العلم بالرضا، كإفادة النطق له فيصير كالإجماع القطعي.

القول الثاني عشر:أنه يكون حجة قبل استقرار المذاهب لا بعدها، فإنه لا أثر للسكوت، لما تقرر عند أهل المذاهب من عدم إنكار بعضهم على بعض إذا أفتى أو حكم بمذهبه مع مخالفته لمذاهب غيره

Bu nakil dikkatlice incelendiğin de; sukuti icmanın hüccet olması meselesinin ihtilaflı olduğu görülecektir.

İcmayla sabit olan hükümlerin ifade ettiği katiyet ve zanniyet ihtilaflı olduğundan, günümüze ulaşan icmaların çoğunun sukuti icma cinsinden olması nedeniyle; 'İcma ile nas çatıştığında, nas icmaya mukaddemdir.'

Burada şu sorunun sorulması konumuz açısından önemlidir:

Günümüze ulaşan icmalar hangi cinstendir? Sarih icma kapsamında mıdır? Sukuti icma kapsamında mı?

Derim ki: Sarih icma iddiası çok zordur. Genelde akaidin temel esaslarında ve dinde zorunlu bilinmesi gerekenler kapsamında olan şeylerde sarih icma vardır. Allah'a iman, kitaplara iman, namazın farziyeti, zina, içki vb. fuhşiyatın haram kılınması gibi. Bunlar hakkında kat'i naslar bulunduğundan ümmet asırlar boyu sözlü ve ameli olarak bu hükümlerde icma etmiştir. Bunun dışında kalan meselelerin çoğunda iddia edilen icma konusunda ya ihtilaf vardır, yahut sukuti icma cinsindendir.

Hâl böyle olunca hakkında icma nakledilen konular:

a. İcmaya gerek duyulmayan dinde zorunlu bilinmesi gereken konulardır.

b. Yahut hüccet oluşu ihtilaflı olan sukuti icma cinsindendir. Ve bu icmaların çoğu da ihtilaflıdır. İcma olduğu söylenen çoğu konuda ihtilaf sabit olmuştur.

Buna en güzel örnek İbni Hazm'ın rahimehullah yazdığı *'Meratib İcma'* kitabıdır. İbni Teymiyye rahimehullah bu kitaba *'Nakd Meratibu'l İcma'* kitabını yazmış ve nakli yapılan icmalarda var olan ihtilafa dikkat çekmiştir.

Bunlardan biri de İbni Abdulber'dir rahimehullah. Sonradan gelen çoğu alim onun naklettiği icmalardan istifade etmiştir. Şeyh Abdullah bin Mubarek El-Busi *'İcmaat İbni Abdulber fi İbadat'* isimli iki cilt kitap kaleme almış, naklettiği çoğu icmada ihtilaf olduğunu ispat etmiştir.

Bir başkası İbni Münzir'dir rahimehullah. *'İşraf'* kitabında icmalar nakletmiştir. Sonradan gelenlerin umdesi sayılan İbni Kudame'nin *'El-Muğni'*si ve Nevevi'nin *'El-Mecmu'* kitapları *'İşraf'* kitabından aktarılan icmalarla doludur.

Sonuç olarak;

Diyebiliriz ki, hâli bu olan icmaların Kitap ve Sünnet'in nassıyla çakışması durumunda nassa itibar edileceği kesindir. Birinci kısım icmanın nasla çakışması mümkün değildir. Sarih dediğimiz ve geneli iman esasları ve dinde zorunlu bilinmesi gereken meselelerde oluşmuş icmalar nasla çakışmaz.

Sukuti diye isimlendirilen, ihtilaf olmasına rağmen çoğunluğun görüşü olduğu için ittifak ya da icma olarak aktarılanlara gelince bunlar nas kuvvetinde olmadığından nasla çakışması durumunda nas tercih edilmelidir.

Netice olarak;

Allah Rasûlü'nün *sallallahu aleyhi ve sellem* ve sahabenin delil sıralamasında icma, Kitap ve Sünnet'ten sonra geldiği için,

İcmanın hüccet oluşuna delil olan nasların kuvveti, Kitap ve Sünnet'in bağlayıcılığına delalet eden naslarla aynı kuvvette olmadığından,

İcmayla sabit olan hükümlerin ifade ettiği katiyet ve zanniyet ihtilaflı olduğundan, günümüze ulaşan icmaların çoğunun sukuti icma cinsinden olması nedeniyle;

'İcma ile nas çatıştığında, nas icmaya mukaddemdir.' Bundan istisna kılınabilecek tek suret; delil olarak senedi ihtilaflı olan ya da delaleti nesh, tevil, tahsis gibi bir durumla karşı karşıya olan naslardır. Böyle bir nassın subut veya delaletinde problem olacağından icma bu türden naslara takdim edilebilir. Ancak delalet veya subutunda problem olmayan naslardan herhangi biri icmayla çakışırsa, saydığımız nedenlerden dolayı nas mukaddem olur. Allah en doğrusunu bilir.

FARUK FURKAN

Ziyaretleşmelerinde Nelere Dikkat Etmelisin?

Bir mümine olarak senin gerek oturmalara gerekse ders ve sohbetlere gitmendeki temel hedefin; imanını artırmak, dinini öğrenmek ve o ortamlardan Rabb'inin razı olacağı şekilde istifade etmek olmalıdır.

Allah'ın Adıyla...

Değerli mümine bacım, bir önceki yazımızda dışarı çıktığın zaman koku kullanmamaya dikkat etmen gerektiğini, sonrasında da karşı cinsle gerek karşı karşıya, gerekse telefonda gerçekleştirdiğin konuşmalarında asla edalı ve cilveli konuşmanın uygun olmadığını anlatmaya çalışmıştık. Bu yazımızda ise Rabbimizin izniyle, senin açından çok önem arz eden bir konu olan *'Ziyaretleşme Âdabını'* ele alarak sana nasihatlerimize devam etmeye çalışacağız.

Değerli bacım, malum olduğu üzere insan olarak senin gün içerisinde hemcinslerinle aynı ortamı paylaştığın birçok anın vardır. Ders halkaları, günler, oturmalar bu anlardan sadece bazılarıdır. Hayatın her alanını kuşatan ve her mesele için en mükemmel kanun ve nizamları vaaz eden dinimiz, bu konuda da, yani *'Ziyaretleşme Âdabı'* konusunda da son derece muntazam kaide ve kurallar, tavsiye ve nasihatler ortaya koymuş ve bizlerin bu alandaki eksikliklerini gidermeye çalışmıştır. Şimdi Allah'ın izniyle İslam'ın *'Ziyaretleşme Âdabı'* hakkında bizlere neler emrettiğini veya hangi tavsiyelerde bulunduğunu maddeler hâlinde zikretmeye çalışacağız. Bu maddelere riayet etmeye çalıştığın zaman göreceksin ki, oturmaların bir anlam kazanacak, arkadaşlarınla bir araya gelmen senin için bir mana ifade edecek ve bu birliktelikler günah meclisleri olmaktan öte, bir cennet vesilesi olacaktır inşâallah. Rabbim şimdiden bu kurallara riayet etmeyi bizlere nasip etsin. (Allahumme âmîn)

Birinci Kural

'İnsanlarla veya arkadaşlarınla bir araya gelmenin yegâne gayesi; imanını artırmak, hayır elde etmek ve Rabb'inin rızasına erişmek olmalıdır.'

Değerli bacım, bilindiği üzere insanların toplanmalarının ve bir araya gelmelerinin birçok amaç ve gayesi olabilir; ama mümine bir kadın olarak senin insanlarla bir araya gelmenin, başka değil sadece Rabb'inin rızasını elde etme amacı olması gerekmektedir. Unutma ki hangi amaç, hangi gaye ve hangi konu olursa olsun mümine bir kadın olarak senin Allah'ın rızasından başka bir şey için arkadaşlarınla bir araya gelmen söz konusu olamaz. Bu nedenle sen; ister ziyaret, ister ticaret, ister bir problemi halletmek, isterse bir ders programına katılmak için olsun fark etmez, her halükarda Allah'ın rızasını öncelemeli, O'nun razı olacağı şekilde meclislerde yerini almalısın.

Hepimiz biliriz ki her müslümanın bilinçaltında yatan temel düşünce; *'Hangi işi yapsam da Rabbimin hoşnutluğunu kazansam'* veya *'Hani sözü söylesem de Rabbimi razı etsem'* mantığıdır. Onun temel düşüncesi bu olduğu için insanlarla hangi amaç için bir araya geliyor olması onda bir değişme meydana getirmez. O her halükarda rıza-i ilahîyi, Allah'ın hoşnutluğunu arar.

Hepimiz biliriz ki her müslümanın bilinçaltında yatan temel düşünce; 'Hangi işi yapsam da Rabbimin hoşnutluğunu kazansam' veya 'Hani sözü söylesem de Rabbimi razı etsem' mantığıdır.

Bugün kimi bacılarımızın arkadaşlarıyla bir araya gelişlerinde *'İmanımı nasıl artırırım?'*, *'Acaba bu oturumumda Rabbimi nasıl razı ederim?'* gibi bir amacı değil de, sadece göremediği arkadaşları ile bir araya gelmeyi ve onlarla hasbihâl etmeyi ana gaye edindiklerini müşahede etmekteyiz. İşin aslı bu gaye çok kötü olmamakla birlikte, asıl amaç da değildir. Bir mümine olarak senin gerek oturmalara gerekse ders ve sohbetlere gitmendeki temel hedefin; imanını artırmak, dinini öğrenmek ve o ortamlardan Rabbinin razı olacağı şekilde istifade etmek olmalıdır. Sen bu amacı güttüğünde zaten arkadaşlarınla görüşüp hasret gidermen veya onlarla hasbihâl etmen Allah'ın lütfu olarak beraberinde gelecektir. Ama sen temel olarak arkadaşlarını baz alır ve rıza-i ilahîyi ikinci plana atarsan, o zaman hem oturmanın bereketinden istifade edemez, hem de niyet bozukluğundan dolayı Allah tarafından hiçbir ecre nail olamazsın.

İnsanlarla bir araya geldiğin meclislerde boş boş oturmak ve faydasız şeylerle vakit öldürmek yerine, imanına fayda getirecek ve seni Allah katında biraz daha değerli kılacak şeylerle meşgul olmalısın. Çünkü sahabe nesli böyleydi ve onlar meclislerini, oturumlarını ve hatta gezmelerini bile imanlarını artırmaya vesile kılan amellere çevirirlerdi.

Şimdi gel, o neslin âlimlerinden birisi olan Muaz bin Cebel'e *radıyallahu anh* meclislerimizde ne yapmamız gerektiğini soralım. Bak, o, meclislerimizde ne yapmamız gerektiğini bizlere nasıl öğretiyor:

اجْلِسْ بِنَا نُؤْمِنْ سَاعَةً

'Otur bizimle, iman edelim bir süre'

Aslında Muaz'ın *radıyallahu anh* dilinden dökülen bu sözler onun kendi fikri değil, genel olarak sahabe neslinin temel mantalitesiydi. O güzide nesle göre meclislerde bir oturum düzenlendiğinde, bu oturum mutlaka gelenlerin imanını artırmalı, onları Allah'a yaklaştırmalı ve kendilerine cennet vesilesi olmalıydı. İnsanı Allah'tan uzaklaştıran, cennete götürmeyen ve imanı artırmayan oturumlar, onların haz aldığı veya teşrif ettiği oturumlar değildi. Onlar işte böyleydi. Ey bacım, sen de eğer bir vesileyle arkadaşlarınla bir araya gelmişsen, hemen o meclisi imanını artırdığın bir ortama çevir. Aksi hâlde şeytan boş durmadığı için o güzelim oturmanızı imanınızı değil, günahınızı artırdığınız bir ortama çevirecektir.

Buradan hareketle sana ısrarla şunu nasihat ederiz ki; ders, sohbet ve gün gibi arkadaşlarınla bir araya geldiğin tüm ortamlarını imanını artırmaya vesile olan bir oturuma çevir. Bunu becerebildiğinde, inşâallah hem meclislerden gerçek anlamda istifade etmen söz konusu olacak hem de Rabb'inin hoşnutluğuna ermen gündeme gelecektir. Ortamın bereketi ile imanının zirve yapıp, kalbinin mutmainliğe ermesi ise Allah'ın sana bir lütfu olacaktır. Bu da yanına kâr olarak kalacaktır.

"Her hangi bir topluluk Allah'ı anmak için oturursa gökten bir münadî onlara: 'Haydi, günahlarınız bağışlanmış ve kötülükleriniz iyiliklerle değiştirilmiş olarak kalkın' diye seslenir."

İkinci Kural

'Kapı âdabına riayet etmeyi bilmelisin.'

Ziyaret edeceğin evin kapısına geldiğin zaman şu beş şeye mutlaka dikkat etmelisin:

1. Zile bastığında veya kapıyı tıklattığında –Allah Rasûlü'nün de belirttiği üzere– üç kereyi geçmemelisin. Buna göre senin üçten fazla zile basman veya kapıyı çalman caiz değildir. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

"Sizden birisi üç kere izin ister de kendisine izin verilmezse hemen geri dönüp gitsin."

Bugün kimi insanlar bir arkadaşını veya bir yakınını ziyarete gittiğinde kapı kendilerine açılana dek zile basmaktalar. Oysa bu, İslam'ın yasaklamış olduğu bir amel olmasının yanı sıra, âdaba ters düşmesi açısından da son derece yanlıştır. Bir Müslüman ancak *'üç kere'* zile basabilir; bunun ötesi haddi aşmaktan başka bir şey değildir. Evdeki insan haydi müsait değilse? Haydi banyoda, tuvalette veya yatağındaysa? O zaman bu ne kadar uygun ve etik olur? Bu nedenle zile ille de kapı açılsın diye yüklenmemeli, sana belirlenen sayının üzerine çıkmamalısın.

2. Kapı çalarken içerideki insanın namaz kılıyor olabileceğini hesaba katarak zile basma aralığını birazcık uzatmalısın. Buna göre, kapıya geldiğinde içerdeki kimsenin dört rekâtlık namaz kılabileceği bir süre bekle ve zile basma aralığını en asgari dört rekâtlık namazın kılınabileceği bir zamana yay. Hani, hepimizin başına gelmiştir; tam namaza durursunuz, derken kapı çalmaya başlar. Siz namazınızı tamamlamak için uğraşırken bakarsınız ki kapıdaki çekip gitmiş… Böylesi bir durumla karşılaşmamak için zikrettiğimiz süreye dikkat etmelisin.

3. Ziyaret etmek istediğin evin kapısına geldiğinde kapıyı rıfkla, kibarca ve yavaş bir şekilde çalmalısın. İçeride bir çocuğun uyuyor olma ihtimalini, derse başlandığını veya büyük, yaşlı, saygıdeğer insanların gelmiş olabileceğini daima hesaba katarak hareket etmeli ve bu ihtimallerden dolayı zile abanmamalısın. Unutma ki, müslüman her işini kibarca, nezaket kuralları çerçevesinde, kimseyi rahatsız etmeden yapmaya gayret eden kimsedir. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurur:

"Şüphesiz ki, yumuşaklık (nezaket, kibarlık) hangi işte bulunursa, onu güzelleştirir; hangi işten de çıkarılırsa onu çirkinleştirir."

4. Kapıya geldiğinde kapının tam karşısında durmamalı; beklemeni sağ veya sol tarafa geçerek yapmalısın. Eğer kapının tam karşısında durursan kapı açıldığında evin içerisindeki bazı mahremleri ve uygunsuz hâlleri görebilirsin ki, bu hem senin için hem de karşı taraf için ciddi moral bozukluğuna yol açabilir. Evden henüz çıkmamış olan evin erkeğine veya evin oğluna gözünün iliştiğini bir düşünsene! Kendini nasıl hissedersin? İşte bu tür uygunsuzluklarla karşılaşmak istemiyorsan kapının tam karşısında değil, sağ veya sol tarafında durmalısın. Hem bu davranış Allah Rasûlü'nün de sürekli riayet ettiği bir sünnettir. Ebu Davud'un rivayet ettiği bir hadiste şöyle geçer:

"Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem birisinin kapısına geldiğinde yüzünü direkt olarak kapıya dönmez; kapının ya sağ tarafına ya da sol tarafına yönelerek dururdu."

5. İçeriden *'Kim o?'* denildiğinde bizzat ismin zikretmeli ve *'Benim', 'Bir arkadaşın', 'Aç!'* gibi kapalı lafızlar kullanmaktan uzak durmalısın. Câbir bin Abdillah *radıyallahu anhuma* Uhud savaşında şehid düşen babasının borçlarını erteletmek için Allah Rasûlü'ne gitmişti. Câbir *radıyallahu anh* devamla şöyle der: Rasûlullah'ın kapısına varınca kapıyı çaldım. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*:

— Kim o? dedi.

Ben:

— Benim, dedim. Sanki benim bu cevabımdan hoşlanmamış gibi:

— Ben, ben, diye sözümü tekrarladı durdu.

İşte bu beş madde ziyaret veya bir başka amaçla kapılara geldiğinde dikkat etmen gereken İslamî kurallardandır. Bunlara riayet ettiğinde Rasûlullah'ın kapı sünnetlerini ihya etmiş olacağını unutmamalısın.

Üçüncü Kural

'Ziyaret yerine geldiğinde ilk işin söze selamla başlamak olmalıdır.'

Bir meclise girdiğinde işe her şeyden önce selamla başlamalısın. Unutma ki bu, hem Allah'ın emri hem de Rasûlullah'ın sünnetidir. Rabbimiz şöyle buyurur:

"Ey iman edenler! Kendi evleriniz dışındaki evlere, sahipleriyle kaynaşıp izin almadan, bir de ev sakinlerine selam vermeden girmeyin. Bu sizin için daha hayırlıdır; umulur ki öğüt alıp düşünürsünüz." [1]

"Evlere girdiğiniz zaman birbirinize, Allah katından mübarek ve hoş bir esenlik dileği olarak selâm verin." [2]

Rasûlullah da sallallahu aleyhi ve sellem, şöyle buyurur:

"Selam vermek soru sormaktan önce gelir. Bu nedenle her kim selam vermeden önce size soru sorarsa, onun sorusunu cevaplamayın."

Selam kelamdan önce gelir. Yani konuşmaya geçmeden, eve giriş yapmadan önce mutlaka İslam selamı ile kapıyı açan kardeşlerimizi selamlamalıyız. Selam verme yerine *'İyi sabahlar, günaydın, iyi günler, iyi akşamlar'* gibi lafızlar kullanmamalıyız. Bu tür lafızlardan bazıları cehalet sebebi ile yaygınlaşmış, bazıları da müslümanları kültürlerinden uzaklaştırmak için sistem tarafından bilinçli olarak terviç edilmiştir. Bu nedenle özellikle de *'Günaydın'* ve *'Tünaydın'* gibi tağutlar tarafından aşılanmaya çalışan lafızlardan uzak durmak gerekir.

Gittiğin yerdeki müslümanların da, senin vermiş olduğun selama ya aynısı ile karşılık vermeleri ya da daha güzeli ile mukabelede bulunmaları gerekmektedir. Rabbimiz şöyle buyurur:

"Size bir selâm verildiği zaman, ondan daha güzeliyle veya aynı selâmla karşılık verin. Şüphesiz Allah, her şeyin hesabını gereği gibi yapandır." [3]

Selam kelamdan önce gelir. Yani konuşmaya geçmeden, eve giriş yapmadan önce mutlaka İslam selamı ile kapıyı açan kardeşlerimizi selamlamalıyız. Selam verme yerine 'İyi sabahlar, günaydın, iyi günler, iyi akşamlar' gibi lafızlar kullanmamalıyız.

Önemli Bir Uyarı

Annelerimiz gibi daha çok âdetlerle dinlerini yaşamaya çalışan bazı kadınlar, bir meclise girer girmez selamlaşma yerine önce salâvatlaşmakta, ardından ellerini yüzlerine sürerek selam vermekte veya hâl-hatır sormaya koyulmaktadırlar. Oysa bu davranış bu şekliyle Rasûlullah'ın sallallahu aleyhi ve sellem sahih sünnetine terstir. Rasûlullah'ın sahih sünnetinde sabit olan; selamın öncelenmesi, ardından da musafaha yapılmasıdır. Ayrıca musafaha esnasında Rasûlullah'a salavât getirmek de sahih sünnette yoktur. Böylesi bir uygulama bazı hadislerde zikredilmiş olsa da bu hadisler, kendisiyle amel edilmeyecek derecede zayıftır. Mesela bu hadislerden bir tanesi şu rivayettir:

"Allah için birbirini seven iki kul karşılaşır, musâfaha eder ve Nebî'ye salât ederlerse daha ayrılmadan Allah onların hem geçmiş hem de gelecek günahlarını affeder."

Bu rivayet *'Münker'* bir rivayet olup kendisiyle amel edilmeyecek derecede zayıftır. Hem, gelecek günahların affı peygamberlerin özelliklerindendir. Böylesi basit bir amelle gelecek günahların affının garanti edilmesi, hep zayıf rivayetlerde söz konusudur. Bu nedenle sahih rivayetler dururken bu tür rivayetlere itimat etmek yanlış olur. Bizlerin sahih olarak nakledilen hadislerle amel etmesi hem dinimizin selameti hem de sünnetin yaşatılması açısından daha önemlidir. Böylesi durumlarda sahih olan rivayetlerle yetinmek gerekir.

Dördüncü Kural

'Meclislerde haddinden fazla oturma yapmamalı ve ihtiyaç hâli müstesna insanlarla fazla görüşmemelisin.'

Bacım, bilindiği üzere insanoğlu için paha biçilmez en değerli sermaye vakittir. Bu nedenle bu sermayeni boş oturmalar, gereksiz laklaklar ve

1. 24 /Nur, 27
2. 24/ Nur, 61
3. 4/ Nisa, 86

fayda getirmeyen muhabbetlerle eritip, yok etme! Kıymetini bil! Aksi hâlde bu sermayeyi iyi değerlendirip-değerlendirmediğinden, gün gelecek sermaye sahibi tarafından hesaba çekileceksin. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurur:

"Kulun ayakları, kıyamet gününde ömrünü nerede tükettiğinden, ilmiyle ne gibi işler yaptığından, malını nereden kazanıp nerede harcadığından, vücudunu nerede yıprattığından sorulmadıkça bulunduğu yerden (bir adım öteye) kıpırdamayacaktır."

Yani mutlaka yapıp-ettiklerinden ve bu ömrü ne gibi işlerle tükettiğinden sorguya çekileceksin. Hesabını vermediğin sürece de asla yerinden kımıldayamayacaksın. Peki, ya ömrünün nasıl heba ettiğinin hesabını veremezsen durumun ne olacak?

Bunun cevabını düşünmek dahi insanın tüylerini diken diken yapıyor.

Rabbim hepimize vaktimizi güzel değerlendirmeyi nasip etsin.

Değerli bacım, bugün nice insan, Allah'ın kendisine cennet kazansın diye sermaye olarak verdiği vakti öldürme peşinde koşmaktadır! Hatta üzülerek söyleyeyim ki müslümanlardan bazıları da bu koşuda yerini almış durumdadır. Sormak gerek, acaba bu vakit düşman mıdır ki onu öldürmek için fırsatlar kolluyor, imkânlar arıyorsunuz diye? Çünkü ancak düşman öldürülür ve fırsatlar sadece düşmanı yok etmek için kollanır. Eğer bir müslüman vaktini öldürecek fırsatlar arıyorsa demek ki o, vaktini kendisine düşman görmektedir. Bir düşman da ancak öldürülmeyi hak eder! O zaman, müslüman vakti öldürmelidir!

Subhanallah! Bu ne acaip bir algı! Ne garip bir bakış açısı!

Sen sakın ha zamanı böyle görenlerden olma! Aksine sen vakti kendine bir dost bil. Böyle bil ki, vakit sana kendisini iyi kullanma imkânları versin. Unutma ki senin üzerinde ancak vakit ile altından kalkacağın bir takım yükümlülükler bulunmaktadır. Tebliğ, davet, irşad, insanları doğruya sevk, eğitim, tedrisat, çocuk terbiyesi, eş hakkı vb. şeyler, bu yükümlülüklerden sadece bazılarıdır. Bunca yükümlülüğün altından zamanın yardımı olmadan nasıl kalkarsın?

Eğer sen en değerli sermayen olan vaktini; meclislerde boş konuşmalar, gereksiz oturmalar ve faydasız beraberliklerle katledersen zikrettiğimiz sorumlulukları ne ile yerine getirecek, bunların altından nasıl kalkacaksın? Bu nedenle arkadaşlarınla bir araya geldiğin oturmalarında zamanını çok iyi değerlendir ve işin bitti mi, hemen kalk ve diğer sorumluluklarını halle koyul.

"O hâlde (bir işi ve ibâdeti) bitirdin mi hemen (ikinci bir iş ve ibâdete) başlayıp yorul! Ve yalnız Rabb'ine yönelip doğrul!" [4]

Unutma ki, senin görev ve sorumlulukların vaktinden çoktur. Eğer vaktini zayi edersen bunları hangi zaman da yerine getireceksin?

Eğer ziyaretini sonlandırdığında diyelim ki arta vakit kaldı, bu arada hemen kalk ve namaz kıl. Bunu yapamazsan yanında taşıdığın bir kitabı oku. Kitap okuyacak ortamın yoksa yanında taşıdığın ses oynatıcılarla ders veya Kur'an dinle. Şayet bunu da yapmaya fırsat ve ortamın yoksa kalk, bir kardeşini ziyarete git. Yani asla zamanını zayi etme; çünkü zaman parayla satın alınamayacak kadar kıymetli bir değerdir. Bir Arap atasözünde de denildiği gibi, yakutlar zamanla satın alınır; ama zaman yakutlarla satın alınmaz! Bu nedenle zamanına sahip çık.

Meclislerde gereksiz ve haddinden fazla oturmaların getirdiği zararlardan birisi de insanın boş söze veya gıybete düşmesidir. İnsan hakkı ve güzeli konuşmayı terk ettiğinde otomatik olarak bâtılı ve çirkini konuşacaktır. Bu kaçınılmaz olarak böyledir; zira insan fıtratı asla boşluk kabul etmez. Mutlaka bir şeylerle uğraşmayı ister. Sen eğer onu hak ile meşgul edersen hakka yönelir; şayet batılla meşgul edersen batıla meyleder. Ama neticede mutlaka bir şeyle meşgul olur insan fıt-

4. *94/İnşirah, 7-8*

Mümine bir kadın olarak her işinde orta yollu ve dengeli olmak zorunda olduğun gibi, oturup kalkmalarında da orta yollu ve dengeli olmak zorundasın. Çünkü orta yollu olmak insana daima hayır getirir.

ratı. O hâlde sen onu hayırla meşgul edenlerden ol. Sana İmam Şafiî'nin *rahmetullahi aleyh* şu sözlerini hatırlatarak diğer başlığımızın izahına geçmek istiyoruz. O, der ki:

'Sûfîlerle bir süre arkadaşlık ettim, ancak şu iki güzel sözün haricinde onlardan hiçbir şey istifade edemedim:

***1.** Zaman bir kılıçtır; sen onu kesmezsen o seni keser.*

***2.** Sen nefsini hak ile meşgul etmezsen o seni batıl ile meşgul eder.'*

Değerli bacım, müslüman olarak senin her işinin orta yollu, dengeli ve belirli bir vasatta olması gerekmektedir. Yemenin, içmenin, yatmanın, kalkmanın, gezmenin; hâsılı tüm işlerinin vasat bir çizgide seyretmesi elzemdir. Oturup kalkmalarının da böyle olması zorunludur. Sen mümine bir kadın olarak her işinde orta yollu ve dengeli olmak zorunda olduğun gibi, oturup kalkmalarında da orta yollu ve dengeli olmak zorundasın. Çünkü orta yollu olmak insana daima hayır getirir. Mutarrıf bin Abdillah *rahimehullah* şöyle demiştir:

خَيْرُ الأُمُورِ أَوْسَطُهَا

'İşlerin en hayırlısı orta yollu olanıdır.'

Bu gün birçok kardeşimizin ayrılığa düşmesinin temelinde yatan sebep; hayır getirmeyen aşırı beraberlikleridir. Oysa insan biraz ayrı kalınca karşı tarafı arzular, özlem duyar, görüşmek ister; ama gayesiz bir şekilde sürekli görüşmek bıkkınlık vermesinin yanı sıra nefret de doğurur aynı zamanda.

Bu, bizim ortaya attığımız aklî bir görüş değil, aksine Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* dile getirmiş olduğu önemli bir prensiptir. O, kendisi ile çok sık görüşen ve tıpkı bir gölge gibi kendisini takip eden bazı sahabîlerine –ki Ebu Zer ve Ebu Hureyre *radıyallahu anhuma* bunlardandır– hep şöyle tavsiyede bulunmuştur:

زر غِبًّا تزددْ حُبًّا

"Ara sıra ziyaret et ki, sevgin artsın."

Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* sahabîlerinin kendisini sürekli görmek istemelerinden ve gölge gibi ardından gelmelerinden bazı zamanlar rahatsızlık duymuş ve bu şekilde onlara tavsiyede bulunarak her işte dengeli olmaları gerektiğini kendilerine hatırlatmıştır.

İnsan gerçektende her daim birileri ile görüşürse bu, zamanla birbirlerinin kusurlarını görmeyi, eksikliklerini müşahede etmeyi, hâl ve tavırlarından rahatsızlık duymayı gerekli kılar ve neticesinde sonucu hiç de güzel olmayan ayrılıklar vuku bulur. Dengemizi muhafaza etmeli ve arkadaşlarımızla *'nitelikli beraberlikler'* kurmayı bilmeliyiz.

Seleften bazıları şöyle demiştir:

'Sana ilmen faydası olmayan ve kendisinden hayır elde edemediğin arkadaştan uzak dur. Faydalı ilmin olmadığı uzun oturmalardan da sakın; zira aslan, kendisine gözünü dikip sürekli bakanlara saldırır.'

Değerli bacım, bu yazımızda da sana hayatın vazgeçilmez bir parçası olan ziyaretleşmeyle alakalı önemli gördüğümüz bazı nasihatlerde bulunmaya çalıştık. Bu başlıktaki yazımız belki birkaç sayı sürebilir. Rabb'im ömür ve imkân verirse, bir sonraki yazımızda ziyaretleşme âdabına ilişkin diğer önemli gördüğümüz noktaları zikretmeye çalışacağız. Rabbim bizi ve seni bu nasihatlerden en güzel şekliyle faydalanan kullarından eylesin.

Bir sonraki yazımızda tekrar buluşmak dileğiyle, fî emânillâh…

ozcanyildirim@tevhiddergisi.net | ÖZCAN YILDIRIM

İfk Hadisesi'nde Münafıkların Rolü

İbni Ubeyy, Müslümanlar tarafından hedef seçilmişti. Ancak Rasûlullah ﷺ onun öldürülmesini istemiyordu. Zira İbni Ubeyy'in öldürülmesi, iç savaşın fiilen başlaması demekti.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla…

Müminlerin annesi Aişe *radıyallahu anha* Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* ile beraber Mustalikoğulları gazvesine çıkmıştı. Gazveden dönüşte konakladığı yerden ihtiyacını gidermek için ayrıldığı zaman gerdanlığını kaybetmişti. Bunu fartkedince, gerdanlığı almak üzere geri döndü. Ancak bu sırada -Aişe hevdecin içerisindedir diye- topluluk yola koyulmuştu. Böylece Aişe döndüğünde, ordunun çoktan gitmiş olduğunu farketmişti.

Her zaman ordunun ardında bir kişi kalır, ortalığı araştırırdı. Bu gazvede Safvan bin Muattal es-Sülemî ordunun arkasında kaldığından, Aişe ile karşılaştı. Safvan, Aişe'yi *radıyallahu anha* devesine bindirdi ve kendisi de yularından tutarak orduya yetiştirmeye çalıştı. Nihayet Safvan, konak yerine Aişe'yi getirdi.

Bu durum münafıkların lideri İbni Ubeyy'in yeni bir fırsat elde etmesine imkan tanımıştı. O da hemen iftira kampanyasına başladı.

Safvan bin Muattal, Aişe'yi deve üzerinde getirirken, İbni Ubeyy'e rastlamıştı. O da kabilesinden bir toplulukla oturuyordu. *'Kimdir bu?'* diye sordu. *'Aişe'dir'* denildiğinde, *'Vallahi ne Aişe o adamdan kurtulur, ne de o adam Aişe'den dolayı kurtulur'* diyerek, içindeki nifakı döktü. Bu şekilde hemen yaygarayı koparmaya başlayan İbni Ubeyy daha sonra alay ederek şöyle devam etti: *'Peygamber'in ailesi bir adamla gecelemiş, sabaha kadar kalmış. Demek, sonra da adam devesinin yularından tutup onunla gelmiş!'* [1]

Aişe *radıyallahu anha* humma hastalığına yakalanmış ve evde yatıyordu. Bu yüzden iftiracıların nifaklarından, hadisenin istismarından ve baş münafıkın iftira kampanyasından haberi yoktu. Yalnız, Rasûlullah'tan *sallallahu aleyhi ve sellem* eskiden gördüğü iltifatı göremiyordu. Hastalığından yirmi gün sonra ihtiyaç için dışarı çıktığında, annesinin Mistah'a beddua ettiğini işitince sebebini sormak istedi. Bunun üzerine Mistah'ın annesi, Aişe *radıyallahu anha* hakkındaki söylentileri

1. *Taberi, Tefsir*

ve Mistah'ın da bunu naklettiğini söyledi. Böylece Aişe'nin hastalığına yeni bir hastalık katılmış oldu. Üzüntüsünden ağlayarak evine döndü ve hastalığı tamamen arttı.[2]

Bu olayın ilk sahnelerini Aişe annemizin dilinden dinleyelim:

'Rasûlullah bir sefere çıktığı zaman eşlerinden birisini yanına alırdı. Hangi eşini yanına alacağını kura ile belirlerdi. Mustalik seferine çıkarken de kura çekmiş ve kura bana çıktığı için yanına beni almıştı. Örtünme ayetinin vahyolunmasından sonraki bir zamana rastlayan bu seferde, ben, devemin sırtındaki hevdec içinde yolculuk ediyordum. Devem hareket etmeden önce hevdecin içine girer, otururdum. Görevliler gelir hevdeci kaldırıp devenin sırtına yerleştirirler, iplerle bağlarlar ve yola çıkardık.

Sefer dönüşü ordu bir yerde mola verdi. Gecenin bir kısmı da dahil olmak üzere orada kalıp, dinlendik. Sonra hareket emri verildi. Hareket edileceği sırada benim ihtiyaç gidermem gerekti ve ordudan uzaklaşmak zorunda kaldım. O sıra boynumda Yemen işi bir kolye vardı. İhtiyacımı giderdikten sonra döndüm. Fakat kolyemin boynumda olmadığını fark ettim. İhtiyacımı giderdiğim yerde düşürmüş olacağımı düşünerek hemen oraya koştum. Kolyeyi bir süre aradım. Ordu hareket ederken, görevliler, beni içinde sandıkları hevdeci deveye yüklemişler. O zamanlar kadınlar zayıftı. Yiyecek az olduğu için az yerdik. Bu nedenle de kadınlar bugünküler gibi etli ve yağlı değillerdi. Ben de ufak tefek olduğum için iyice hafiftim. Bu yüzden görevliler hevdecde benim olmadığımı anlamamışlar.

Ben kolyemi bulunca ordunun bulunduğu yere koştum, fakat ordu gitmişti. Hiç kimseler yoktu. 'Nasıl olsa benim olmadığımı fark edince aramak için buraya gelirler' deyip, örtüme sarındım ve olduğum yere oturdum. Ağır bir uyku basınca da uzanıp uyudum.

Safvan bin Muattal ordunun gerisinde kalmış ve ordudan kalan şeyleri alıp sahiplerine teslim etmeyi düşünmüş. Ordunun konakladığı yeri gezerken beni fark etmiş. Yanıma gelip kim olduğuma bakmış. Örtünme ayeti inmeden önce birçok kez gördüğü için beni tanımış. Ben onun şaşkınlıkla 'Bizler Allah'ın kullarıyız ve muhakkak dönüp O'na varacağız' dediğini duyunca uyandım. Hemen yüzümü örttüm. O hiçbir şey demedi. Devesini çöktürdü ve ön ayaklarına basarak kalkmasını önledi. Bana 'Bin' dedi. Ben de deveye bindim. Öne geçip devenin yularından tutup çekmeye başladı. Yolculuk sırasında hiç bir şey konuşmadık. Bu şekilde yola devam ettik. Sabaha kadar orduya yetişemedik. Orduya, bir mola yerine gelip de durduğu zaman ancak yetişebildik. Sonra Medine'ye geldik. Çok geçmeden de ben ağır bir hastalığa yakalandım. Bir ay hasta yattım. Bu sırada münafıklar hakkımda demediklerini koymuyorlarmış. Benim hiçbir şeyden haberim yoktu. Benden başka herkesin söylenenlerden haberi varmış. Fakat ne Rasûlullah, ne de anne ve babam bana hiçbir şey söylemediler. Ancak Rasûlullah'ın bana karşı değiştiğini fark etmiştim. Eskiden hastalandığım zaman bana gösterdiği ilgiyi göstermiyordu. İçeri giriyor ve adımı anmadan 'Hasta nasıl?' diye soruyordu. Sonra da çıkıp gidiyordu. Ben de bunun sebebini düşünüyor, ama bulamıyordum.

Hakkımdaki dedikoduları duyunca üzüntümden hastalığım tekrar canlandı. Hatta öncesinden daha ağır hasta oldum. Hasta yatarken Rasûlullah geldi ve 'Hasta nasıl?' dedi. Başka hiçbir şey söylemedi.

İyileştim. Fakat yine bir şeyden haberim olmadı. O zamanlar evlerimizin yanına tuvaletler inşa etmemiştik. Tuvalet ihtiyacımızı karşılamak için biz kadınlar geceleri Medine'nin kırlarına giderdik. Ben bir gece Mıstah'ın annesi Selma ile ihtiyaç gidermek için evden çıktım. Selma bir ara çarşafına takılarak düştü. Düşünce de 'Mıstah! Yüzünün üzerine düşesin! Kahrolasın!' dedi. Ben hemen müdahale ettim 'Neden böyle kötü şeyler söylüyorsun? Bedir'e katılmış birisine böyle şeyler söylenir mi?' dedim. Ben böyle deyince 'Bak hele şuna! Sen onun neler söylediğini duymadın galiba?' dedi. Ne söylediğini sordum, işte o zaman Selma bana olup biteni anlattı. Ben hakkımdaki dedikodulardan ilk defa o zaman haberdar oldum. Şaşırdım, ağlamaya başladım. O kadar çok ağladım ki, ağlamaktan ciğerlerim kopacak sandım.

Hakkımdaki dedikoduları duyunca üzüntümden hastalığım tekrar canlandı. Hatta öncesinden daha ağır hasta oldum. Hasta yatarken Rasûlullah geldi ve 'Hasta nasıl?' dedi. Başka hiçbir şey söylemedi. Kendimi tutamadım. 'Ey Allah'ın Rasûlü! Çok sıkıntılıyım. Bana müsaade et, anne ve babamın evine gideyim. Hastalığıma orada bakılsın' dedim, izin verdi. Ben aslında anne ve babamın yanına gidip onlarla konuşmak ve işin ayrıntısını öğrenmek istiyordum. Rasûlullah yanıma bir refakatçi verip

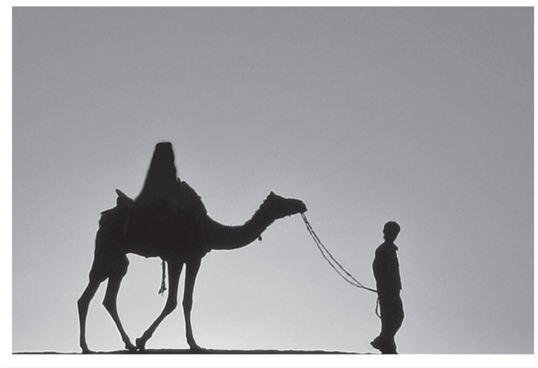
2. Hz. Peygamber Devrinde Nifak Hareketleri

anne babamın evine gitmemi sağladı. Eve geldiğimde annem aşağıda, babam da damda oturuyordu. Annem beni görünce şaşırdı; 'Kızım neden geldin?' dedi. Allah, seni affetsin! Hakkımda bir yığın dedikodu çıkmış hiçbirini bana bildirmedin. Şimdi anlat bana, insanlar benim için ne diyorlar?' dedim. Annem; 'Kızım üzülme! Güzel olan ve kocası tarafından sevilen her kadının hakkında dedikodu çıkar. Çünkü onun çekemeyenleri çok olur' dedi. 'Subhanallah! İnsanlar benim için böyle şeyleri nasıl derler?' dedim. 'Babamın da haberi var mı?' diye sordum. 'Var' dedi. 'Rasûlullah'ın da haberi var mı?' dedim 'Var' dedi. Gözlerim yaşla doldu, kendimi tutamadım, ağlamaya başladım. Sabaha kadar da hıçkıra hıçkıra ağladım.'

Aişe'nin, sürecin sadece son iki-üç gününde haberdar olduğu dedikoduları ve iftirayı Rasûlullah ilk anda duymuş ve çok üzülmüştü. Yürütülen dedikoduların doğruluğu konusunda ciddi bir delil yoktu. Sadece, eşi Aişe'nin, Safvan'la birlikte sabaha doğru uzaklardan gelip orduya katılması vardı. Bu elbetteki tamamıyla sıradan bir durum değildi. Ama bu ağır bir ahlaksızlığın gerekçesi olabilecek özelliklere de sahip olmayan bir durumdu. Üstelik geliş biçimleri yadırganacak bir şekilde de gerçekleşmemişti. Aişe hayvanının sırtında, Safvan ise yaya, Aişe'nin bindiği hayvanın yularından tutmuş bir haldeydiler. Ayrıca, yanlış bir iş yapmış olmanın telaş ve davranışına da sahip değillerdi. Herkesin görebileceği bir şekilde orduya dahil olmuşlar, Safvan, Aişe'yi kalacağı yere bıraktıktan sonra çekip gitmişti. Fakat ortalıkta dolaşan bütün dedikodular Safvan ile Aişe'nin birlikte uzaklardan gelişine dayandırılıyor ve gerisi ahlâksızca kurgulanan hayallerde tamamlanıyordu. Münafıklar, dinlerinin ve kişiliklerinin gereğine uygun bir şekilde, ahlâksızlıkla bezenmiş bir iftira uydurmuşlardı. Her geçen gün iftiralarını biraz daha geliştiriyor, yalanlarını biraz daha yaygınlaştırıyorlardı.

Rasûlullah'ın Durumu

Rasûlullah eşini çok iyi tanıyordu. Onun yanlış bir iş yapmayacağına emindi. Daha da önemlisi, yüce Rabb'inin, eşinin ve dolayısıyla kendisinin böylesi ağır bir ahlâksızlık pisliğiyle lekelenmelerine müsaade etmeyeceğine olan inancı tamdı. Zira daha önce vahyolunmuş bir ayette *"Ey Peygamber hanımları! Siz, kadınlardan herhangi biri gibi değilsiniz. Eğer (Allah'tan) korkuyorsanız, (yabancı erkeklere karşı) çekici bir eda ile konuşmayın; sonra kalbinde hastalık bulunan kimse ümide kapılır. Sözü güzel söyleyin."* [3] denilerek, Peygamber hanımlarının başkaları tarafından yanlış anlaşılabilecek en ufak davranışına bile müdahale edilmişti. Her türlü ahlâksızlık pisliğine karşı, Peygamber ailesini böylesine özenle koruyan yüce Allah, onları dedikodusu ortalıkta dolaşan ve son derece ağır olan söz konusu ahlâksızlığın pisliğinden mi korumayacaktı! Rasûl'ünü ve ailesini böylesi bir pislikle muhatap eder miydi! Böylesi bir şey olmazdı, olamazdı. Zira İlâhî iradenin Peygamber ailesiyle ilgili muradı, bu güveni sağlıyordu. Daha önce vahyolunan bir ayet bunun en önemli deliliydi. Ayette *"(Peygamber eşleri!) Evlerinizde oturun, eski cahiliye âdetinde olduğu gibi açılıp saçılmayın. Namazı kılın, zekâtı verin, Allah'a ve Rasûlü'ne itaat edin"* denildikten sonra, ilahî iradenin muradı açıkça ifade edilmişti:

"Ey Peygamber hanesinin mensupları! Allah sizden, her türlü günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor." [4]

O hâlde şimdi nasıl olur da Peygamberin ailesine böylesine ağır bir suçun, böylesine büyük bir ahlâksızlığın bulaşmasına izin verirdi! Bu nedenlerden dolayı Rasûlullah, eşiyle ilgili konuda oldukça rahattı. Aişe'nin iffeti konusunda herhangi bir kuşkusu yoktu. Eşiyle ilgili kanaatinin doğruluğundan o kadar emindi ki, Safvan ile yolculuğun nedenini Aişe'den sorma ihtiyacı bile hissetmemişti. O dedikodu ve iftira ortamında, normalde sorabileceği ve hatta sorması gereken şeyi sormayarak, eşinden kuşkulanan adam konumuna düşmekten uzak durmayı tercih etmişti. Bu nedenle de Medine'ye gelince hastalanan Aişe'nin bir ay süreyle hiçbir şeyden haberi olmamıştı.

---

3. 33/Ahzab, 32
4. 33/Ahzab, 33

Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, elbette ki mağduru olduğu iftira nedeniyle son derece üzüntülüydü. Her ne kadar belli etmese bile üzüntüsü ve sebebini bilmediği davranışı nedeniyle eşine olan kırgınlığı, eşine karşı davranışlarında az da olsa hissediliyordu. Ama hiçbir şekilde, ortalıkta dolaşan haberleri dikkate alarak eşine yönelik olumsuz bir tutum ve davranış sergilemedi.

Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* konuşulanların yalan olduğunu, söz konusu edilen ahlâksızlık iddialarının münafıkların uydurduğu bir iftira olduğunu biliyordu. Bu dedikoduların ve iftiranın bir noktada bitmesi gerektiği de açıktı. Kendisini son derece rahatsız eden bu dedikoduların ve iftiranın önüne istediği anda geçebilirdi, istediği anda söz konusu süreci bitirir, o yürütülen dedikodu ve iftiraları yasaklayarak problemi o anda bitirirdi. Hatta iftiraya bilerek veya bilmeyerek alet olanlara gerekli cezayı hiç zorlanmadan verirdi. Bir çok Müslüman bu konuda kendisine içten gelerek yardımcı olurlardı. Başta Ömer olmak üzere, İslâm'a ve Rasûlullah'ın şahsına yönelik en küçük kabalıkta veya yanlışta sabredemeyip *'Ey Allah'ın Rasûlü! İzin ver şunun boynunu uçurayım'* diyen bir çok Müslüman vardı. Onların bu tepkilerine daha önce bir çok kez şahit olmuştu. Hatta, iftiranın başlatıcısı olan Abdullah bin Ubeyy'in oğlu Abdullah bile babasını susturmak veya hatta öldürmek için Rasûlullah'ın en küçük işaretine bakıp duruyordu. Ama Rasûlullah dedikoduları susturmak, iftirayı sona erdirmek için bizzat kendisinin bir girişimde bulunmasını uygun bir davranış olarak görmüyordu. Eğer kendisi yaşanan sürece fiilen müdahale ederse, her ne kadar dedikoduları sona erdirse bile, birçok kişinin kalbinde yeşerecek bazı kuşkulara neden olacağının farkındaydı. O hâlde yapılabilecek bir şey vardı; Müslümanlar kendiliklerinden sürece müdahale edebilir ve iftirayı önleyerek, Peygamber'lerinin eşine atılmak istenen ahlâksızlık pisliğini önleyebilirlerdi. Fakat ne var ki, sadece münafıklar değil, bazı Müslümanlar da dedikodu seline kapılmışlardı. Müslümanların çoğunluğu ise, dinlerinin ve Peygamber'lerinin hatırına yaşanan kötü sürece müdahale edip, Rasûlullah'ın bir peygamber olarak muhatabı olduğu saldırıya engel olmaları gerekirken, ne gariptir ki sessiz kalmayı tercih etmişlerdi. Rasûlullah'ın şahsına yönelik en küçük kabalıkta hemen kılıcına sarılan Ömer bile sessizleşmiş, hiçbir şey demiyordu. Müslümanlar iftiraya yönelik tepkilerini ancak kendi aralarındaki bireysel konuşmalarında dile getiriyorlar başka da bir şey yapmıyorlardı.

Rasûlullah sıkıntı içerisindeydi. Namusunun bir iftiraya kurban edilmesinin sıkıntısını yaşamasının yanı sıra, sıkıntıları artıran ve büyüten asıl neden, Müslümanların bu pasif duruşlarıydı. Müslümanlardan beklediği desteği bulamamıştı.

İlk ve örnek Kur'an nesli olan Müslümanlar, cahiliyenin bataklığından kurtarılıp, ayetlerle adım adım eğitilmiş kimselerdi. Onlar dedikodunun, iftiranın ne kadar büyük suç olduğunu bilirlerdi. Hiçbirisi herhangi bir dedikodu, iftira *'pisliğine'* bulaşmazdı; daha doğrusu bulaşmamaları beklenirdi. Başkaları tarafından yürütülen dedikodu, iftira ahlâksızlığı karşısında sessiz kalmaları da kendilerinden beklenecek bir şey değildi. Hakkın şahidi olmaları, ahlâksızlıklar, yanlışlar karşısında sessiz durmalarına engeldi. Üstelik, yürütülen dedikodular, atılan iftiralar bizzat Peygamber ailesiyle ilgiliyse, bir Müslümanın orada sessiz durması, sürece müdahale etmemesi hiçbir şekilde kabul edilebilecek bir şey değildi. Peygamber'lerinin ve Peygamber hanımı olan annelerinin namusunu ayaklar altına düşmekten alıkoymaları Müslümanlıklarının gerektirdiği bir sorumluluktu. O hâlde imanları, Peygamber ailesine yönelik iftiraya karşı bir reflekse neden olmalı ve kulaktan kulağa yayılan dedikodulara araç olmadıkları gibi, *'dur'* demesini de bilmeliydiler. Ama yapmadılar; yapanlar çok azdı. Anlaşılan o ki örnek Kur'an nesli olmalarına yönelik eğitimlerinde hâlâ bazı eksikleri vardı.

Rasûlullah sıkıntı içerisindeydi. Namusunun bir iftiraya kurban edilmesinin sıkıntısını yaşamasının yanı sıra, sıkıntıları artıran ve büyüten asıl neden, Müslümanların bu pasif duruşlarıydı. Müslümanlardan beklediği desteği bulamamıştı. İftira karşısında yalnız bırakılmıştı. Müslümanların ekseriyetinin sessiz kalarak dedikodulara karışmamaları, iftiraya destek vermemeleri Rasûlullah'a yönelik bir destek sayılamazdı. Müslümanların, böylesi iğrenç bir iftiraya anında müdahale etmeleri ve Peygamberlerini bu sıkıntıdan

kurtarmaları gerekirdi. Bunlar olmadığı için Rasûlullah dayanılması zor sıkıntılar yaşıyordu. Bir yanda kirletilmeye çalışılan namusu ve namusuna dil uzatılarak yolundan saptırılmaya çalışılan İslâm daveti vardı; diğer yanda ise her gün dozajı biraz daha artan dedikodular karşısında hepten sessizleşmiş, adeta Peygamber'lerini iftira selinin ortasında yalnız bırakmış Müslümanların kabul edilemez pasif duruşları vardı.[5]

Sahabelerle İstişare

Rasûlullah da sallallahu aleyhi ve sellem iftira rüzgarının estirildiği bu günlerde vaktinin çoğunu evde geçirmişti. Bu konuyu açıklığa kavuşturacak olan vahyin gecikmesi üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashabına durumu danıştı. Sahabenin içerisinden Ömer radıyallahu anh durumu en iyi teşhis edenlerdendi. Kanaatini şöyle açıkladı: *'Bunu sana nikahlayan Allah, sana karşı hiçbir şeyi gizlemez. Hâşâ bu büyük bir bühtan ve iftiradır. Kesin olarak inanıyorum ki bu, münafıkların yalanıdır.'*

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sahabenin ileri gelenlerinden Ali, Osman, Berire, Usame bin Zeyd, Zeyneb bin Cahş, Ümmü Eymen, Ebu Eyyub El-Ensarî'nin görüşlerini sordu. Daha sonra istişareyi genişleterek bu konuda yardımcı olmalarını ashabından isteyerek şöyle hitap etti: *"Aileme iftira edip töhmet altında tutan münafık kişiler hakkında yapılması gerekeni bana açıklayınız. Allah'a yemin ederim ki, ailem hakkında hiçbir kötülük bilmiyorum."* Bundan sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dedi: *"Ailem hakkında iftira edip beni üzüntüye düşüren İbni Ubeyy'e karşı bana kim yardım eder? Ben ailem hakkında hayırdan başka bir şey bilmiyorum. Münafıklar, öyle bir adamın adını ortaya attılar ki, onun hakkında da hayırdan başka birşey bilmiyorum. Onun bir kötülüğüne şahit olmadım. Hiçbir zaman ben evde olmadığımda, evlere bile girmemiştir."*

Rasûlullah'ın sallallahu aleyhi ve sellem münafıklara karşı yardım isteğine Sa'd bin Muaz hemen icabet etti ve şöyle dedi: *'Ya Rasûlullah! Sana ben yardım edeceğim. Eğer o iftiracı Evs kabilesinden ise, onun boynunu vururum! Eğer Hazrec kardeşlerimizden ise, bize emredersiniz, emrinizi derhal yerine getiririz.'* Sad bin Muaz'ın bu konuşması üzerine dayanamayıp ayağa kalkan Hazrec'in ileri gelenlerinden Sa'd bin Ubade, bir an kabile taasubuna kapılarak şöyle dedi: *'Vallahi sen yalan*

söylüyorsun. Sen İbni Ubeyy'i öldüremezsin. Gücün yetmez. Eğer iftiracılar Evs kabilesinden olsalardı, onların boyunlarının vurulmasını istemezdin.'

Nifak, yeniden alevlenmek üzere idi. İbni Ubeyy, koordineli bir şekilde bu nifak hareketini organize ediyordu. Useyd bin Hudayr, Sa'd bin Ubade'ye karşılık vermek üzere ayağa kalktı ve şunları söyledi: *'Sen yalan söylüyorsun. Biz istesek onu öldürürüz. Sen münafıksın ki, münafıklar hesabına bizimle mücadele ediyorsun.'*

Vakıdî, *'Megazi'*sinde, Useyd bin Hudayr'ın: *'Eğer Rasûlullah'ın, İbni Ubeyy'in öldürülmesini istediğini bilseydik, o münafığın başını kendisine getirirdik. Fakat, Rasûlullah'ın böyle bir şey arzu ettiğini bilmiyorum, duymadım.'* dediğini rivayet eder.

İbni Ubeyy, Müslümanlar tarafından hedef seçilmişti. Ancak Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun öldürülmesini istemiyordu. Zira İbni Ubeyy'in öldürülmesi, iç savaşın fiilen başlaması demekti. Neticede, çıkan bu nifakı önleyebilmek oldukça güç bir işti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem istememesine rağmen konu İbni Ubeyy üzerinde döndürülmekte ve kargaşa çıkması münafıklar tarafından istenmekteydi.

Sa'd bin Ubade işi iddiaya koydu. Useyd bin Hudayr'a *'Sen yalan söylüyorsun; onların boyunlarını vuramazsın. Yemin olsun ki sen iftiracıların Hazrec kabilesinden olduğunu bildiğin için böyle konuşuyorsun. Eğer iftiracılar senin kabilenden olsaydı, bunları söylemezdin. Ey Evs hanedanı! Siz ancak bize cahiliye davasını sürdürtmek istiyorsunuz. Size bunları anmak gerekmez. Vallahi, o zaman kimin galebe çaldığını biliyorsunuzdur. Fakat Allah, cahiliye davalarını İslam ile yok etti.'*

Evs ve Hazreçliler'in arasındaki münakaşa giderek büyüdü. Her iki taraf birbirine ağır sözler

5. Hz. Muhammed'in Hayatı ve İslam Daveti, özetle.

Medine'de nifak çıkarmak için bütün malzemelerin münafıklar tarafından kullanılmakta olduğu anlaşılır. Fakat bu sırada nifaka malzeme durumunda olanlar içerisinde ise, nifakla (münafıklıkla) ilgili olmayan, fakat hadiselerin sürükleyerek içine çektiği kişiler de vardı.

söylediler. Eski Buas günlerini hatırlatmaya kadar işi götürdüler. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* duruma müdahale etti ve iki kabile halkına, işaret yoluyla susmalarını belirtti.

İftira meselesinin başlangıç noktasıyla, en son ulaştığı durum değerlendirilecek olursa; Medine'de nifak çıkarmak için bütün malzemelerin münafıklar tarafından kullanılmakta olduğu anlaşılır. Fakat bu sırada nifaka malzeme durumunda olanlar içerisinde ise, nifakla (münafıklıkla) ilgili olmayan, fakat hadiselerin sürükleyerek içine çektiği kişiler de vardı. Böylece münafıklar, Ensar ve Muhacir'in güzide kişilerini de nifak içersine çekmeyi başarmış durumda idiler. Nitekim baş münafık İbni Ubeyy'in başlattığı bu iftira olayına katılan isimler arasında, Hassan bin Sâbit, Mistah bin Usase, Hamne binti Cahş ve halktan bazı kişiler vardı.

Bu arada, kendisine iftira edilen Safvan bin Muattal kendisine isnad edilen iftirayı işitince, *'Subhanallah! Allah'a yemin olsun ki, ben daha hiçbir dişinin eteğini kaldırmış değilim.'* dedi.

Ortalık iyice karışmıştı. İslam toplumu bir imtihandan geçiyordu. Özellikle kalplerinde hastalık bulunanların nifakı, etrafa sıçramak üzere idi. Böyle bir durum karşısında bütün gözler vahy-i ilahiye yönelmişti. Aradan geçen süre oldukça uzun gelmişti. Nihayet bunun hakkında on ayet indi.

"O iftirayı yapanlar içinizden bir topluluktur. Bunu kendiniz için kötü sanmayın. Aksine o, sizin için hayırlı olmuştur. Onlardan her biri için günah olarak kazandıkları şeyler vardır. En büyük azap da onlardan elebaşılık yapanadır. Onu işittiğiniz vakit mü'min erkeklerle, mü'min kadınların kendiliklerinden hüsn-ü zanda bulunup: Bu, apaçık bir iftiradır, demeleri gerekmez miydi? Buna karşı dört şahidle gelmeleri gerekmez miydi? Madem ki onlar şahidleri getiremediler, öyleyse onlar Allah katında yalancıların kendileridirler. Dünya ve ahirette Allah'ın lutfu ve rahmeti üzerinizde olmasaydı, içine daldığınız yaygaradan dolayı her hâlde size büyük bir azap dokunurdu. Onu dilinize dolamıştınız. Ve bilmediğiniz şeyleri ağzınıza alıyordunuz. Önemsiz bir şey sanıyorsunuz ama Allah katında önemi çok büyüktür. Onu duyduğunuz zaman: Bunu söylememiz bize yakışmaz. Haşa bu, büyük bir iftiradır, demeniz gerekmez miydi? Eğer mü'min kişilerdenseniz; buna benzer bir şeye bir daha dönmemeniz için Allah, size öğüt veriyor. Ve Allah, size ayetlerini açıkça bildiriyor. Allah; Alim'dir, Hakim'dir. Mü'minler arasında kötülüğün ve hayasızlığın yayılmasını arzu edenlere, işte onlara, dünya ve ahirette elim bir azap vardır ve Allah bilir, siz bilmezsiniz. Eğer Allah'ın size yönelik lütfu ve merhameti olmasaydı, eğer o son derece esirgeyen ve acıyan olmasaydı, acaba haliniz ne olurdu?" [6]

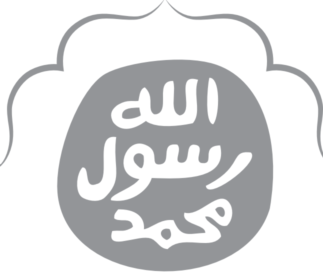
Bu olaydan etkilenen Ebu Bekir *radıyallahu anh* akrabalığından ve fakirliğinden dolayı nafaka vermekte olduğu Mistah bin Usase'nin nafakasını kesmeye karar vermişti. Çünkü Mistah, Aişe'ye *radıyallahu anha* iftirayı söz ile yayanlardandı. Bunun üzerine inen ayette de: *"Sizden faziletli ve varlıklı olanlar; yakınlarına, yoksullara ve Allah yolunda hicret edenlere vermekte kusur etmesinler, affetsinler, aldırış etmesinler. Allah'ın sizi bağışlamasını sevmez misiniz? Ve Allah; Ğafur' dur, Rahim'dir."* [7] deniliyordu. İnen bu ayeti müteakip Ebu Bekir *radıyallahu anh* yardımına devam etti.[8]

İfk hadisesi, İslam tarihinde yaşanmış en ağır vakalardan biridir. Bu olayın cereyan ettiği sırada ve sonrasında yaşanan hadiseler ile ilgili vakıa üzerine inen vahye yönelik düşüncelerimizi -Allah nasip ederse- bir sonraki sayımızda aktarmaya çalışacağız.

'Alemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun' duamız ile…

6. 24/Nur, 11-20
7. 24/Nur, 22
8. Hz. Peygamber Devrinde Nifak Hareketleri, özetle.

enesyelgun@tevhiddergisi.net
ENES YELGÜN

Hicr ve Şuara Sureleri Işığında Genel Davet

Şu bir hakikattir ki; insanoğlu ancak dertlendiği oranda harekete geçer. Muhatabın kalbi de ancak dertli bir yüreğin sesi ile yumuşar. Süslü şatafatlı cümlelerin çıktığı ağızdan değil.

Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'a; salât ve selam, O'nun Rasûlü'ne olsun.

Risaletin ilk üç yılında Allah Rasûlü vahyin direktifleri doğrultusunda bireysel daveti gerçekleştirdi. Evrensel mesajı en güçlü şekilde insanlığa taşıyacak ve aktaracak olan neslin eğitimi, çok titiz bir şekilde sürdürüldü.

Mekke toplumunun geneli ve ileri gelenleri bu yeni çağrıdan haberdardılar. Huzursuz olmalarına rağmen açıktan müdahaleye girişmediler. Böyle davranmalarının en önemli sebebi, Allah Rasûlü ve ashabının Mekke sistemini açıktan hedef alacak bir girişimde bulunmamalarıydı.

Mekke, birçok farklı dinin mensuplarının karşıtlarına karışmadan kendi inançlarını yaşadıkları bir toprak parçası idi. Allah Rasûlü'nün bireysel davet çalışmaları ve bunun sonucunda teşekkül eden yapı da Mekkelilere bu dinsel çeşitliliğin bir parçasıymış gibi göründü.[1]

1. *Hz. Peygamberin Hayatı, Celalettin Vatandaş, Cilt: 1, Sayfa: 202.*

Ancak bu yapının fertlerinin günden güne çoğalması ve toplumun her tabakasından kişilerin İslam'a girmesi, bireysel davet çalışmalarının gündemde kalmasını sağlıyordu.

Durum genel hatları ile böyle iken Allah *subhanehu ve teâlâ* Peygamberi'ne yeni bir aşamaya geçme yönünde emir verdi. Artık Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* dini belli başlı kişilere, gizli-saklı bir hâlde değil, tüm topluma en yüksek sesle ulaştırılacaktı.

"(Önce) en yakın akrabanı uyar. Ve mü'minlerden, sana tâbî olan kimselere kanatlarını ger." [2]

"Ey Muhammed! Şimdi sen, sana emrolunanı açıkça ortaya koy ve Allah'a şirk/ortak koşanlara aldırış etme." [3]

Siyeri vahiyden soyutlayarak anlamamız mümkün değildir. Çünkü Allah Rasûlü'nün yaşantısı vahyin ete kemiğe bürünmüş hâli idi. Dolayısıyla

2. *26/Şuara, 214-215*
3. *15/Hicr, 94*

genel davet döneminin startını veren bu ayetlerin içeriği ve Peygamber'in *sallallahu aleyhi ve sellem* onu hayata geçiriş şekli biz davetçileri yakından ilgilendirmektedir.

Ayetlere baktığımızda öncelikle dikkat çeken husus Şuara 214. ayetin öncesi ve surenin genel olarak içeriğidir. Allah *subhanehu ve teâlâ*, Peygamber'e ve dolayısıyla birer davetçi olarak yetişen Daru'l Erkam'ın müdavimlerine, genel davet emri vermeden, önceki peygamberlerin tecrübelerini aktarmıştır. Şuara suresinin genelinde geçmiş milletlere gelen nebilerin daveti, davetin içeriği, kavimlerin tepkileri ve sonuç itibari ile Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* onları helakı anlatılmaktadır.

Kur'an kıssalarının hikmetlerinden birisi de, Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* dinini kitlelere ulaştırmaya çalışanlara bir tecrübe sağlamaktır. Allah Rasûlü ve sahabe, Hicr ve Şuara surelerindeki emri hayata geçirmeden, ders alacakları kıssaları özümsemişler; en önemlisi de karşılaşacakları musibetlere zihnen hazırlanıp, Rabblerine hakkıyla tevekkül edebilmenin uğraşını vermişlerdir.

Hakka davet misyonunu yüklendiğini iddia eden Müslümanlar genel davet için ya adım atmamakta ya da harekete geçtikten sonraki süreçlerin ağır gelmesi nedeniyle onlar da ağırlaşmaktadırlar. Böylece küfür toplumu ile olması beklenen ayrışma gerçeklememektedir.

Öyleyse hangi toplumda yaşarsa yaşasın bir davetçinin bu emirleri, öncesinden kopuk bir şekilde algılaması ve hayata geçirmesi ciddi manada sıkıntı yaratacaktır. Yaşadığı çağdaki tağutlardan kat-kat daha güçlü olan firavunların, nemrutların vesair tağutların, sadece Rabblerinin bir emri ile yeryüzünden silindiğini bilmeyen ve bunun sonraki nesiller için de bir vâd olduğundan habersiz olan davetçi, en ufak sıkıntıda umutsuzluğa düşecektir. Her bir engelleme ve zorluk onu birkez daha yıkacak ve elini eteğini çekip bir köşeye sinecektir.

Genel davet emrinin öncesindeki ayetleri fehmeden ve hayatına geçiren davetçi ise, sonuçtan değil adım atmaktan sorumlu olduğunun bilincine erecektir. Rabbinin *"Biz alay edenlere karşı sana yeteriz."* [4] buyruğu ile göğsü genişleyecektir.

"Zulmedenler de yakında nasıl bir yere devrileceklerini bileceklerdir." [5] müjdesi ile gözleri hesap gününde, tüm azaları ise Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* dinine hizmette olacak şekilde adımlarını sıklaştıracaktır.

"Sana ölüm gelinceye kadar Rabbine ibadet et." [6]

Ayetlerde dikkatimizi çeken bir başka husus ise Hicr suresi 94. ayetteki **"الصدع"** kelimesidir. Normalde bu kelimenin manası yarmak, sert cisimlerin yarılmasıdır. Allah *subhanehu ve teâlâ* Rum suresinde bu kelimeyi kavimlerin yarılması, ayrılması manasında kullanmıştır.

"يَوْمَئِذٍ يَصَّدَّعُونَ"

"Bölük bölük ayrılacakları gün" [7]

Bu mana ile ayeti anlamaya çalıştığımızda müfessirlerin şöyle bir yorum yaptığını görürüz:

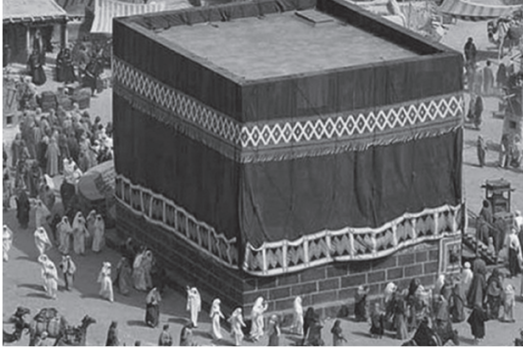
'Sen onları tevhide çağırmayla topluluklarını ve sözbirliklerini dağıt' [8]

Gerçekten tevhidin hakkıyla anlatılıp anlatılmadığının sağlaması bu manada gizlidir. Bütün peygamberlerin tek olan ilaha açıktan çağırdıkları anda karşılaştıkları ilk şey toplumun keskin bir şekilde ortadan ikiye ayrılması ve küfür kanadının bu ilahi mesaj karşısında ne yapacaklarını bilemez hâlde sağa sola yalpalamasıdır. Kendi ülkelerinin geleceği ile ilgili yüz yıllık planlar yapan süper güçler *'Tevhid davetini nasıl engelleyebiliriz?'* sorusunda günü birlik strateji değiştirmektedirler.

Davetçiler kendi çalışmalarının sonuçlarını tahlil ederek nebevi menhec üzere bir genel davet yapıp yapmadıklarını ölçebilirler. Bu yolu göstermekle beraber maalesef davet sahasındaki durumun hiç de iç açıcı olmadığını söylemek gerekiyor.

Hakka davet misyonunu yüklendiğini iddia eden Müslümanlar genel davet için ya adım

4. 15/Hicr, 95
5. 26/Şuara, 227
6. 15/Hicr, 99
7. 30/Rum, 43
8. Kurtubi 10. cilt 96. sayfa

atmamakta ya da harekete geçtikten sonraki süreçlerin ağır gelmesi nedeniyle onlar da ağırlaşmaktadırlar. Böylece küfür toplumu ile olması beklenen ayrışma gerçeklememektedir.

Bunlardan daha kötüsü ise tevhidi kitlelere ulaştırdığını iddia etmekle beraber toplumla aralarında hiçbir ayrılık meydana gelmeyenlerdir. Bu taifeler anlattıkları tevhidin içeriğini ve davet yöntemlerini sorgulama ihtiyacı hissetmedikleri için ortaya çıkan çelişkiyi, bütün hücrelerine kadar küfür sinmiş bu topluma Müslüman muamelesi yapmakla çözmeye çalışmışlardır. Daha doğrusu kendilerini kandırmışlardır.

Hicr suresi 94. ayetteki **"الصدع"** kelimesine verilebilecek başka manada şudur:

Araplar bu kelimeyi şiddetli baş ağrısını ifade etmek için yani tabiri caizse *"başlarının çatladığını"* anlatmak için kullanırlar. Bu şekilde mana vererek ayeti anlamaya çalıştığımızda Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* Peygamberi'ne sanki *"Emrolunduğun şeyi başın çatlayacak şekilde insanlara anlat."*, *"emrolunduğun önce senin başını çatlatsın, ağrıtsın"* dediğini görürüz.

Gerçekten bu manayı destekleyecek koca bir siyer tarihi ve birçok ayet vardır.

"Demek sen, bu söze (Kur'an'a) inanmazlarsa, arkalarından üzülerek âdeta kendini tüketeceksin!" [9]

"Ey Muhammed! İman etmiyorlar diye adetâ kendini helak edeceksin!" [10]

Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* *"Ben anlatayım, gerisi beni ilgilendirmez"* mantığı ile hareket etmemiştir, dertlenmiştir.

9. 18/Kehf, 6
10. 26/Şuara, 3

Günümüz davetçileri olarak bizler de aynı ruh hâlini yaşıyor muyuz?

Komşumuzun hidayete ulaşamaması aklımıza gelince yemeğin tadı tuzu kaçıyor mu?

Ailemizin hâlâ küfürde olması uykularımızı bölüyor mu?

Bir günü devirip de kimseye tevhidi ulaştıramadığımızı anlayınca içimizi bir huzursuzluk kaplıyor mu?

Yoksa ateşin kenarındaki bu topluma Nebi *sallallahu aleyhi ve sellem* gibi elimizi uzatmak gelmiyor mu içimizden?

İşte bu ve benzeri sorular dertli olup olmadığımızın cevabını verecektir ve şu bir hakikattir ki; insanoğlu ancak dertlendiği oranda harekete geçer. Muhatabın kalbi de ancak dertli bir yüreğin sesi ile yumuşar. Süslü şatafatlı cümlelerin çıktığı ağızdan değil.

Davamızın sonu âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd etmektir.

emreacar@tevhiddergisi.net

Emre Acar

Hayatımızı Rasûlullah'ın Sünneti ile İhya Etmek

Peygamber'i sevdiğini iddia edenler onun sünnetine tâbi olarak ve onu örnek alarak bu iddialarını ispat etmelidirler. Ki Allah Kur'an'da Rasûlü sevmekten ziyade ona itaat etmemizi, onun emrettiğini alıp nehyettiğinden kaçınmamızı, Rasûlullah'a itaat ile dünyalık herhangi bir şey karşı karşıya geldiği zaman onu tercih etmemizi daha çok ön plana çıkarmıştır.

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun. Kur'an'ın beyanı olan sünnetin sahibi Rasûlullah'a salât sünnete azı dişleri ile yapışan sahabeyi kirama da selam olsun.

Değerli kardeşim! Rabbim nasip ederse bundan sonraki yazılarımda seninle *'Terk edilmiş sünnetler'* üzerine nasihatleşeceğiz. İstedim ki, terk edilmiş sünnetlere geçmeden önce sünnete olan ihtiyacımızı hatırlatayım.

Sende takdir edersin ki, insan ihtiyaç duyduğu, hayatının olmazsa olmazlarını elde etmede daha azimlidir. Ve insan, düzenini temel ihtiyaçlar üzerine kurar. Örneğin; insanoğlunun çaya duyduğu ihtiyaçla, yemeğe duyduğu ihtiyaç aynı değildir. Çay, yaşam için olsa da olur, olmasa da... Fakat yemek öyle değildir. Açlık, yaşamı olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle insanoğlu temel ihtiyaçlarını karşılamayı her şeyin önüne takdim eder.

Bu düşünce ile konumuza döndüğümüzde, sünneti hayatımızın her alanına yayabilmek ve muhkemleştirmek için ona bakış açımız çok önemlidir. Bizler sünneti, dini yaşamada ve hayatımıza yön vermede hangi mertebede görüyoruz?

Aziz kardeşim! Yemek, yaşam için ne kadar önemli ise sünnette, dini yaşamada ve hayata yön vermede o kadar önemlidir. Sünnette yaşanan problem, ahiretteki mutluluğun temel ilkesi olan imanı zedeler. Bu hikmetle, Müslüman hayatının her alanını Rasûlullah'ın sünnetleri ile imar etmelidir.

"Hayır, Rabbine andolsun ki aralarında çekiştikleri şeylerde seni hakem tayin edip sonra senin verdiğin hükmü içlerinden bir sıkıntı duymadan tamamen kabul etmedikçe iman etmiş olmazlar." [1]

1. *4/Nisa, 65*

Yüce Rabbimizin bu ayeti kerimesi sünnetin teşri kaynak olduğunu ve hayat düzeninde anayasa olarak kabul edilmesi gerektiğini göstermektedir. Nasıl ki Kur'an'a şüphesiz inanıyor ve ilkelerini hayata geçiriyoruz, aynı şekilde sünneti de içimizde sıkıntı duymadan, mazeretler öne sürmeden kabul etmeli ve yaşamalıyız. Sünneti, yaşamına ölçü kılmayan ve sünnete bağlılıkta gevşeklik gösteren kişiler hem dünyada hem de ahirette hüsran içindedirler.

"Ey iman edenler! Allah'a itaat edin ve Rasûle itaat edin ki amelleriniz boşa gitmesin." [2]

Değerli kardeşim! Peygamberimizi sevmek ve ona itaat etmek imanın en önemli ruknüdür. Ve bu iki rukün kişilerin insiyatifine veya vakıanın uyumluluğuna bırakılmamıştır. İman ettim diyen her insan, bu iki noktayı hakkı ile yerine getirmelidir.

"Ey iman edenler! Allah'a ve Rasûlü'ne itaat edin, dinleyip duyduğunuz hâlde yüz çevirmeyin." [3]

"Peygamber size ne verirse onu alın. Size neyi yasak ederse ondan uzak durun. Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz, Allah'ın azabı çetindir." [4]

"De ki: "Allah'a ve Peygamber'e itaat edin." Eğer yüz çevirirlerse şüphe yok ki Allah kâfirleri sevmez." [5]

Bu ve buna benzer ayetlerin hepsi Rasûl'e itaatin imanın rüknü olduğunu gösterirken; zikredeceğim şu ayet ve hadisler, Rasûl'ü sevmenin de imanın rüknü olduğunu belirtmektedir.

"Onlara de ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, kadınlarınız, akrabalarınız, kabileniz, elde ettiğiniz mallar, kesada uğramasından korktuğunuz ticaret, hoşlandığınız evler ve meskenler, size Allah ve Rasûlü'nden ve Allah yolunda cihaddan daha sevimli ise, artık Allah'ın emri (azabı) gelinceye kadar bekleyin. Allah böyle fasıklar topluluğuna hidayet nasip etmez." [6]

"O Peygamber, müminlere öz nefislerinden daha yakındır, zevceleri de müminlerinin analarıdır..." [7]

2. 47/Muhammed, 33

3. 8/Enfal, 20

4. 59/Haşr, 7

5. 3/Âli-İmran, 32

6. 9/Tevbe, 24

7. 33/Ahzâb, 6

Ebu Bekir *radıyallahu anh* Rasûlullah'a: *"Ey Allah'ın Rasûlü! Allah'tan ve anne-babamdan sonra seni seviyorum"* deyince Peygamber'imiz *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu;

"Ey Ebu Bekir! Olmadı. Sizden birinize ben; Annesinden, babasından, çocuklarından ve bütün insanlardan daha sevimli olmadığım müddetçe iman etmiş olmaz." [8]

Değerli kardeşim! Bu hadisi şerif ve yukarıdaki ayetlerden anlaşılmaktadır ki dil ile *'Rasûlullah'ı seviyorum'* demek Allah katında yeterli değildir. Bu nasların hepsi Rasûl'e itaati emreden naslar ile değerlendirildiği zaman; sevmenin neyi ifade ettiğini ve neyi gerektirdiğini fehmetmiş oluruz.

Hepimizin bildiği üzere, sevmek, bir iddiadır. Her iddia ispat ister. İspatsız sevmenin Allah katında hiçbir değeri yoktur. Mesela; hepimiz Rabb'imizi çok seviyoruz. Bunu söylemede hiç kimsenin problemi yoktur. Fakat Allah kullarının kendisine olan bu sevgi iddialarını hemen kabul etmemiştir. Bu sevgilerini Rasûlü'ne itaat ederekten göstermelerini emretmiştir.

"De ki: "Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir." [9]

Bu ayeti kerime sevginin, ispatlanması gereken bir duygu olduğunu gösteriyor.

Peki, Peygamber'imize olan sevgimizi nasıl ispat edebiliriz?

Peygamber'i sevdiğini iddia edenler onun sünnetine tabi olarak ve onu örnek alarak bu iddialarını ispat etmelidirler. Ki Allah, Kur'an'da Rasûlü

8. Buhari, Müslim

9. 3/Âli-İmran, 31

sevmekten ziyade ona itaat etmemizi, onun emrettiğini alıp nehyettiğinden kaçınmamızı, Rasûlullah'a itaat ile dünyalık herhangi bir şey karşı karşıya geldiği zaman onu tercih etmemizi daha çok ön plana çıkarmıştır.

"Onlara de ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, kadınlarınız, akrabalarınız, kabileniz, elde ettiğiniz mallar, kesada uğramasından korktuğunuz ticaret, hoşlandığınız evler ve meskenler, size Allah ve Rasûlü'nden ve Allah yolunda cihaddan daha sevimli ise, artık Allah'ın emri (azabı) gelinceye kadar bekleyin. Allah böyle fasıklar topluluğuna hidayet nasip etmez." [10]

Ayeti kerimeye örnek vererek biraz izah edelim:

Sakal bırakmak Rasûlullah'ın emri ve sünnetidir. Günümüz vakıasında Rasûl'ün bu emrini yerine getirmeye çalıştığımızda anne-babamız, eşimiz veya çevremizin tepkisi ile karşı karşıya kalıyoruz. Dinin şiarlarından uzaklaştırılan bu insanlar, sakalı sünnet olarak görmekten ziyade illegal örgütlerin veya teröristlerin simgesi olarak değerlendiriyorlar. O kadar ki sakallı olan insanlar tehdit alıyor, canlarına kast ediliyor. İşte böyle bir vakıada kişilerin Rasûlü sevme iddialarındaki sadakatleri ortaya çıkar. Rasûl'ün emriyle dünyalık bir isteğimiz çakıştığında Rasûl'ün emrini tercih edebiliyorsak, sevgimizi ispat etmişizdir. Fakat sözlerimizde ehli sünnet olup amellerimizle bunu doğrulayamıyorsak sevginin istikametinden çıkmışızdır.

Değerli kardeşim! İnsan sevdiği kişiyi taklit eder. Her hâlini gözlemler ki onun yaptıklarının aynısını yapar. Burada hem günümüzden hem de sahabeden örnek vermek istiyorum.

Peygamber'ini unutan, çağımız gençlerinin hâlini hepimiz müşahede etmekteyiz. Giyimde, kuşamda, konuşmada, yürümede, teknolojide, yaşantıda, hobilerinde vb. her bir gencin taklit ettiği bir ünlü vardır. Gençlerin bu insanlara tabi olmasının, onların her hâlini kendi yaşantısına aktarmasının tek sebebi vardır ki, o da onlara duydukları aşırı sevgidir. Bir insanın başka bir insana tepeden tırnağa özenmesini, her hâlinde onu taklit etmesini başka hangi sebebe bağlayabiliriz?

Rasûlullah'ın şu sözü bu meseleyi ne kadar da güzel tefsir etmiştir:

"Kişi sevdiği ile beraberdir."

İtikatta, amelde, ahlakta, giyim kuşamda, oturmada kalkmada, yaşam tarzında vb. her alanda Rasûlullah'ın sünneti ile beraber oluyor, onu taklit ediyorsak Peygamber'imizi seviyoruz demektir. Önüne bir mesele çıktığında *'Rasûlullah bu konuda ne söylemiş ve nasıl amel etmiştir'* deyip sünnette olanı öğreniyor ve amel ediyorsak Peygamber'e olan sevgimizi ispat etmiş oluruz. Bunun aksi ise kuru bir sevgi iddiasıdır.

Önüne bir mesele çıktığında 'Rasûlullah bu konuda ne söylemiş ve nasıl amel etmiştir' deyip sünnette olanı öğreniyor ve amel ediyorsak Peygamber'e olan sevgimizi ispat etmiş oluruz. Bunun aksi ise kuru bir sevgi iddiasıdır.

Sahabeye gelince, onlar her meselede Rasûlullah'ı taklit etmişlerdir. Her alanda kendilerine Rasûlullah'ı örnek almışlardır. Onların en büyük derdi Allah'ı razı etmek ve ahiretlerini kurtarmaktır. Bu şuurla yaşayan insanların, Allah'ı en güzel şekilde razı eden ve ahiretini en güzel şekilde donatan Rasûlullah'dan başka kimi örnek alması beklenebilir?

"Allah'ı ve ahiret gününü umanlar ve Allah'ı çokça zikredenler için Allah'ın Rasûlü'nde güzel örnekler vardır." [11]

Kardeşime Abdullah İbni Ömer'in sünnete bağlılığını örnek vermek istiyorum. Abdullah İbni Ömer bir gün arkadaşı ile sefere çıkar. Yolda bir ağaca denk gelirler. Abdullah İbni Ömer o ağacın altına gelir ve ihtiyacını giderir gibi oturur. Biraz orada durduktan sonra arkadaşının yanına gelir. Arkadaşı hayretle neden böyle yaptığını sorar. Abdullah İbni Ömer şöyle cevap verir: *"Ey arkadaşım! Böyle yapmamın sebebi, bir gün Rasûlullah'ı böyle yaparken gördüm. Ona tabi olmak için bunu yaptım."* der.

10. 9/Tevbe, 24

11. 33/Ahzâb, 21

Başka bir örnek de Ka'b ibni Malik ile İbni Ebu Hadret arasında bir borç meselesidir. Mescitte tartışmaya başladılar. Sesleri yükselmişti. Allah Rasûlü sesleri işitince odasının perdesini araladı ve seslendi: *"Ey Ka'b! Borcunun yarısından feragat et. Ey İbni Ebu Hadret! Sen de borcunu öde.' buyurdu. İkisi de tamam ya Rasûlullah"* [12] dediler. Allah Rasûlü'nün sözünü yere düşürmediler. Hemen itaat ettiler. Çünkü onlar Peygamber'lerini her şeyden daha çok seviyorlardı.

Başka bir örnek de, Allah Rasûlü bir sahabesinin elinde altın yüzük görmüştü. Yüzüğü adamın elinden alıp yere fırlattı. *"Sizden biri ateş parçasına yönelip onu eline takıyor."* dedi. Tepkisinin nedenini belli etti. Allah Rasûlü gittikten sonra orada bulunanlar adamı uyardılar. *"Altın yüzüğü al, satıp ondan faydalanırsın."* dediler. O ise: *"Allah'a yemin olsun ki Rasûlullah onu atmışken ben onu alamam."* [13] demişti.

Sadece bu sahabeler böyle değildi. Hangi sahabenin hayatını okursanız okuyun göreceksiniz ki Rasûlullah'a çok bağlılardı. Dünyada dini yaşamada tek örnekleri Rasûlullah'dı. Onu dünya ve içindeki her şeyden çok seviyorlardı.

Evet kardeşim! Şimdi kendimizi muhasebe edelim. Bizler Rasûlullah'ı taklit etmede Abdullah İbni Ömer gibi miyiz? Bir ünlünün hayatını, yaptıklarını takip ettiğimiz gibi Rasûlullah'ın sünnetlerini takip ediyor muyuz? Evimizin her tarafını incik boncukla süslediğimiz gibi amellerimizi, ahiretimizi Peygamber'imizin sünneti ile süslüyor, donatıyor muyuz? Giyim kuşamda, saç şeklinde, konuşmada, oturmada-kalkmada, evlerimizi döşemede, başkalarına olan muamelemizde kendimize Rasûlullah'ı örnek alıyor muyuz? İşimizi, aşımızı öğrenmek için yaptığımız araştırmayı Rasûlullah'ın sünnetini anlamak için yapıyor muyuz? Gittiğimiz her yerde işimizin reklamını yaptığımız, reklam broşürünü dağıttığımız gibi Rasûlullah'ın sünnetini başkalarına naklediyor muyuz? Dünyayı gezmek için günlerce sefer yaptığımız gibi sünneti öğrenmek için günlerce yolculuk yapıyor muyuz?

Eğer bu sorulara *'Evet'* diye cevap veriyorsak Rasûlullah'ı seviyoruz demektir. Fakat evet değil de *'Hayır'* diye cevap veriyorsak Rasûlullah'a olan sevgimizde problem var demektir. Kendimizi bu konuda ıslah etmemiz gerekiyor.

Rabbim bizlerin sünnete olan bağlılığını artırsın. Bizlere Rasûlullah'ı her konuda örnek almayı nasip etsin.

Davamızın sonu âlemlerin Rabbine hamd etmektir.

Bir sonraki sayıda görüşme ümidi ile…

12. *Buhari, Müslim*
13. *Müslim*

ABDULKERİM EL-HUDAYR

Fethu'l Bâri ve İrşadu's Sâri Üzerine

Kitap, daha sonraları öneminden, şöhretinden, ilim talebelerinin onun hakkındaki ifadelerinden dolayı sayılamayacak kadar çok basıldı. Buna rağmen hatadan da uzak değildir. Bilindiği gibi de bazısı bazısından daha güzeldir.

Hafız İbni Hacer'in şerhinin ismi bilindiği üzere Fethu'l Bâri'dir. Bu da zaten çok meşhurdur. Alimler buna çok önem vermişlerdir. İlk kez H. 1300 yılında Bulâk Matbaası'nda basılmıştır. Daha sonra Sıddık Hasan Han, Hindistan'da 30 cilt olarak basmıştır. Bu da çok güzel ve nadir bir baskıdır. Ancak zor olduğundan ötürü hocaların etrafında faydalanılabilir. Sebebi de Farisî Hattı'nın bilinmeyip, bu hatta alışılmadığı içindir. Fakat Arap diliyle yazılmıştır. Fakat Farisî Hattı, hocalardan herhangi birine kıyasla insana zor gelir. Daha sonraları El-Hayriyye Matbaası'nda bir çok defa basılmıştır. Bu da güzel bir baskıdır. Fakat Bulâk Matbaası gibi değildir. Çünkü Bulâk baskısı güzel olup, ilim talebesinin zor olmazsa edinmesi gereken baskıdır. Sonraları El-Behiyye Matbaası'nda basıldı. Daha sonra da Es-Selefiyye Matbaası'nda basıldı.

Soru[1]: **Şeyh, Önceden çokça Fethu'l Bâri'den bahsetmiştiniz. İbni Hacer'in dayandığı Buhari'nin metinlerini Fethu'l Bâri'ye koyması hususundaki problemden de bahsettiniz. Metinlerin şerhlere uyumlu olması için Buhari'nin metinleri ile beraber Fethu'l Bari'yi yeniden yapma imkanı var mı?**

Fethu'l Bâri, bahsettiğimiz üzere ilk olarak Bulâk Matbaası'nda basılmıştır. Bu da İbni Hacer'in kast ettiği üzere hadis metinlerinden soyutlanmıştır. Kitabı basan kişi, metni hâşiyeye şerh ile alakası olmayacak şekilde yerleştirmiştir. Bundan sonra El-Hayriyye ve El-Hindiyye baskısı da bu şekilde basılmıştır. Hepsinde de metin şerhten tamamen ayrıdır. El-Behiyye baskısı da

1. *Burada programa telefonla katılan bir kişi Şeyh'e soru yönlendiriyor.-Çeviren-*

bunun gibidir. Halebiyye baskısı da on yedi cilt olarak basılmıştır. Metin de şerhten ayrıdır. İlk defa metni şerhe yerleştirme Muhammed Fuad Abdulbaki Şerhi'nin Es-Selefiyye baskısının ilkinde olmuştur. Bu baskının birinci, ikinci ve üçüncü cildin bir kısmına Abdulaziz bin Bâz katkıda bulunmuş ve şerhine metni dahil etmiştir. Hafız bin Hacer ise, mukaddimesinde ileride metni şerhe dahil edeceğine işaret etmiş, daha sonra metinden bahsetmiş fakat birinci cildin mukaddimesinde bunu terk etmiştir. Sebebi de metnin şerh edilmiş kitaba dahil edilmesi kitabı uzatacağı görüşündedir. Çünkü metin bütün ilim talebeleri arasında bilinmekte ve meşhurdur ve buna da yeniden ihtiyaç yoktur. Yani bir kimsenin metin şerhin içerisinde dahi olsa Sahih-i Buhari olmadan sadece Fethu'l Bâri ile yetinmesi düşünülebilir mi? O halde şunu diyebiliriz ki İbni Hacer'in görüşüne göre metin, şerhe dahil olmamalıdır. Bu, onun kabul ettiği görüşüdür. Bunun yanında İbni Hacer, Ebu Zer'in isnadına[2] dayanmış ve ihtiyaç duyduğunda buna işaret etmiştir.

Şerhe metni dahil etmeden önce kitapta yapılan çalışma yazarın isteği dışında olmuştur. Bu yüzden de şerhe uygun olan metnin seçiminde başarılı olamamışlardır. Örneğin; İbni Hacer'in şerh ederken; *'Şu sözü…'* dediğini görür ve o metni de bulamazsınız. Çünkü İbni Hacer burada belirli bir rivayete dayanmıştır. Bu durum da alimlerin kitaplarının üzerinde yapılan çalışmaların çirkin hallerinden bir tanesidir. Müellif metni dahil etmeyi istemezken ne diye metni dahil ediyorsun ki? İkinci durum ise, Ebu Zer nüshasındaki metni dahil edeceğinde bunu şerhe uygun olacak şekilde dahil et.

Fethu'l Bâri, bundan sonra Es-Selefiyye Matbaası'nda basıldı. Birinci baskının ilk cildine de İbni Baz katkıda bulunmuştur. El yazması baskısı ile karşılaştırmış, bunun üzerinde çalışmış ve ortaya çıkarıp sunmuştur.

Birinci ve ikinci cilde akaid ile ilgili muhalif düşüncelere, güncel ve terimsel meselelerden bazılarına talik/yorumda bulunmuştur. Fakat bu durum da azdır. İbni Hacer'in akide ile ilgili meselelerdeki yanlışlarının hepsine birinci, ikinci ve üçüncü cildin başlarında dikkat çekmiştir. Daha sonra İbni Baz, Şeyhi olan Muhammed bin İbrahim'den sonra başkanlığını yaptığı İslam Üniversitesi'nin başına geçti. Es-Selefiyye Matbaası'nın sahibi Muhibbuddin El-Hatib'e Bulâk Matbaası'nda baskı yapmasını söyledi. Çünkü karşılaştırma sırasında Bulâk baskısında herhangi bir problemin olmadığını, güzel bir baskı olduğunu görmüştü.

2. *Buradan kasıt, Ebu Zer El-Herevî'dir. Asıl ismi Ebû Zer Abd bin Ahmed bin Muhammed bin Abdullah el-Herevî'dir. Horasanlı olup, Buhari ravilerindendir. 435/1043 yılında vefat etmiştir. Sahih-i Buhari'yi Buhari'nin talebesi ve en önemli ravisi Firebri'nin üç tanınmış öğrencisinden okumuş olması ve onlara ait üç nüshadan bir nevi tenkitli nüsha meydana getirerek onu Mekke'de hac mevsiminde yıllarca okutması kendisine ve nüshasına büyük şöhret kazandırdı. Bu hizmeti sebebiyle Sahih-i Buhari'nin üçüncü nesil ravileri içinde en önemlisi sayıldı. Sahih-i Buhari'nin güvenilir tenkitli bir metnini elde etmek isteyen Ali b. Muhammed El-Yûnînî (ö. 701 / 1302) kendisine kadar gelen pek çok nüshayı göz önüne alarak bunları dört gruba ayırdı. "He" rumuzuyla zikrettiği Ebu Zer nüshasını bu dörtlü gruptan biri kabul etti. İbn Hacer el-Askalani, daha eski nüshalara sahip olduğu halde Ebu Zer nüshasını Fethu'l Bâri adlı şerhine esas aldı. DİA -Çeviren-*

Unutmadan söyleyelim ki, bizim Bulâk baskısı hakkında bir temennimiz vardır. O da; Es-Sultaniyye baskısındaki Sahih'te yapıldığı gibi rakamlandırma yapılmasıdır. Her hadisin önüne şerhi, rakamı, yönleri konuluyor. Rakamı da süs içerisinde olup, ilgili şerhler de yeni yağlı kağıdın üzerinde yapılmıştır. Böylece aslından daha enfes bir hale gelmiştir. Bunda ne gibi bir engel olabilir ki? Fethu'l Bâri'nin Es-Sultaniyye nüshasının elde edilip insanların arasında dolaşması, ilim talebeleri için neden bir rüya olsun ki? Bu nüsha h. 1311 yılında basılmıştır. İkinci bir durum ise, her bir sayfaya da *'Allah için vakfedilmiştir'* yazılmıştır. Ne satılabilir, ne hibe edilebilir, ne de miras bırakılabilir. Her sayfada da bu vardır. İlk sayfada hemen *'Allah için vakfedilmiştir'* yazılmıştır. Diğer sayfalarda da hibe, miras, mülk edinilmeyeceği yazılmış ve bu her sayfada tekrar edilmiştir. Bu söylediğimiz durum gerçekten kitaba hizmet eder ve böylece kitap, ilim talebeleri arasında yayılmış olur. Temennimiz Fethu'l Bâri'ye bu hizmetin yapılmasıdır. Niçin bu Sahih'e yapıldığı gibi yapılmıyor? Hadisleri numaralandırılır, etrafı da ilgili şerhlerle çevrilir, aslındaki gibi güzel renklerle çizilir, böylece aslından daha enfes bir baskı olmuş olur ve böylece amel tamamlanmış olur. Bu söylediğimiz temennimizdir. Konumuza dönebiliriz…

Hadisleri numaralandırılır, etrafı da ilgili şerhlerle çevrilir, aslındaki gibi güzel renklerle çizilir, böylece aslından daha enfes bir baskı olmuş olur ve böylece amel tamamlanmış olur.

— Şeyh onlara Bulâk Matbaası'nda mı basın demiştir?

Evet. Bulak baskısının çok basit hataları vardır. Bopal (Hindistan) emiri olan Sıddık Hasan Han[3] bunun üzerinde çalışma yapmış, kendisinde bulunan baskıyı Hindistan'da yeniden 30 cilt olarak basmıştır. Hindistan baskısı da *'Mısırlılar'ın hatası'* denilen hatalardan da uzak değildir.

Kitap, daha sonraları öneminden, şöhretinden, ilim talebelerinin onun hakkındaki ifadelerinden dolayı sayılamayacak kadar çok basıldı. Buna rağmen hatadan da uzak değildir. Bilindiği gibi de bazısı bazısından daha güzeldir.

— Bahsettiğiniz üzere Muhibbuddin El-Hatib'in *rahimehullah* baskısı gibi bastıklarında Ebu Zer El-Herevi isnadının zıddına metni şerhe dahil etmişler midir?

Düzensiz bir şekilde dahil edilmiştir. Belirli bir rivayete göre olmayıp rivayetlerden oluşturulmuştur. Bu da hadis ehlinin tavsiye ettiklerinin zıddınadır. Yazdığın kitap, tek bir isnada göre olmalıdır.

— Fethul Bâri'ye kıyasla Ebu Zer isnadı üzere olan kitap şu an mevcut mudur?

Fethu'l Bâri'de Ebu Zer isnadı bulunmamaktadır. Bunun yanında Fethul Bari, Ebu Zer isnadına metin konusunda ise uygundur.

— Aslında kastım şu: Hiç kimse Fethu'l Bâri şerhine Ebu Zer rivayetini dahil edip basmamış mıdır?

Şeyh Abdulkadir El-Hamd Mektebetu'l Haram El-Medenî nüshasına eğilmiş ve buna Ebu Zer nüshasını yazmıştır. Bunun bir çok benzeri de Mağrip/Fas'tan getirilmiştir. Onlar Ebu Zer nüshasına önem vermişlerdir. Fakat onlarla Hafız

3. *Ebü't-Tayyib Muhammed el-Kannevci Sıddık Hasan Han. Hindistanlı âlim. 19 Cemâziye'l evvel 1248'de (14 Ekim 1832) Hindistan'ın Uttar Pradeş eyaletine bağlı Bans Bireli'de doğdu. 1861'de Bopal Emirliği Başveziri Şeyh Cemâleddin'in dul kızı Zekiyye Begüm ile evlendi. Kendisinden iki çocuk sahibi olduğu Zekiyye Begüm'ün vefatı üzerine hacca gitti (1285/1868-69); sekiz ay Hicaz ve Yemen'de kaldı. Burada Hint ulemâsından ve diğer âlimlerden ders okudu, hadis ve tefsir ilmine dair senedler edindi. Şah Abdülazîz ed-Dihlevî'nin torunu Muhammed Ya'kūb ed-Dihlevî, Şevkânî'nin talebesi Abdülhak bin Fazlullah Benâresî ve Hudeyde Müftüsü Şeyh Hüseyin (Hasan) bin Muhsin el-Ensârî el-Yemânî yararlandığı hocalardan bazılarıdır. Onun Şevkânî merkezli bir çizgi oluşturmasında bu dönemin önemli etkileri olmuştur. Mevlevî Muhammed Hüseyin Şahcihanpûrî, Hakîm Asgar Hüseyin, Molla M. Murad Buhârî, Mevlevî M. Muhibbullah Pânîpetî çeşitli zamanlarda istifade ettiği veya icâzet aldığı diğer hocalarından bazılarıdır. Sıddîk Hasan Han ikinci evliliğini, ölmüş olan Bopal emîresi İskender Begüm'ün o tarihte Bopal emîresi bulunan dul kızı Şah Cihan Begüm'le yaptı (1871). Şah Cihan Begüm, Sıddîk Hasan'ı devlet işlerindeki yetkisine ortak etti ve kendisine yıllık 75.000 rupi maaş bağlanmasını sağladı. Uzun bir süre yönetici konumunda bulunduktan sonra bazı suçlamalar üzerine 28 Ağustos 1885'te görevine son verildi. Bundan sonra ilmî çalışmalarına ağırlık veren Sıddîk Hasan Han 29 Cemâziye'l ahir 1307'de (20 Şubat 1890) Bopal'de vefat etti ve buradaki aile mezarlığına defnedildi. Birçok eseri de mevcuttur. Ayrıntı için DİA'nın ilgili maddesine bakılabilir.*

İbni Hacer'in dayandığının arasında bir takım ihtilaflar vardır.

Şeyh -Allah onu muvaffak kılsın- çok ihtiyaç duyduğunda bu nüshada Ebu Zer isnadına temas etmiş, böylece bir cilt eksik kalmış ve o da El-Ezher tarafından tamamlanmıştır. Her halükarda da bu ihtimamına teşekkür edilir. Fakat görünen o ki, kitabı basanlar kitabın şerhe olan uygunluğunu tercih etmemişlerdir. Ebu Zer El-Herevî isnadı üzerine yazılan bu kitaplar ile İbni Hacer'in dayandığı nüsha arasında az da olsa fark vardır.

Bulâk baskısından sonra El-Meymene ve ardından El-Hayriyye baskıları bunu basmışlardır. Hepsi de nüshaların farklılığı ile Bulâk'tan alınmıştır. Daha sonra da bunu El-Halebiyye basmıştır. El-Halebiyye baskısı ise, buna Şeyh Ahmed Şakir'in Sahih ve El-Yununî nüshasının[4] önemi hakkındaki yazısını ekledi. İlim talebelerinin arasında da Ahmed Şakir baskısı olarak meşhur oldu. Halbuki Şeyh Ahmed Şakir'in Sahih'e bu yazıdan başka herhangi bir katkısı yoktur. Bu açık ve bilinen birşeydir. Bu yazı çıkarılıp El-Halebiyye'nin yaptığı şekil konulunca da Şeyh Ahmed Şakir baskısı diye piyasaya sürülmüştür. Fakat Şeyh Ahmed Şakir'in kitabın üzerine isminin yazılmasından başka bir katkısı yoktur. Bu da ticari bir promosyondur. Fakat maalesef çoğu ilim talebelerinde hatta bazı ilim ehlinde, kitaplara katkıda bulunan kimselerde bu yaygınlaşmıştır. Örneğin birisi; *'Bende Şeyh Ahmed Şakir baskısı var'* diyor. Ben de ona: 'Kardeşim! Şeyh Ahmed Şakir'in Sahih hakkında bir baskısı yok. Şeyh Ahmed Şakir'in Sahih konusunda yazısı var. Orada da Sahih'in Yununî nüshasının öneminden ve bazı rivayetlerden bahsetmektedir.

Sahih-i Buhari öneminden ötürü defalarca basılmıştır. Fakat burada ilim talebesine düşen bahsettiğimiz bu baskılardan Es-Sultaniyye baskısına önem vermesidir ki bu baskı, bu yöndeki hizmetini tamamlamıştır.

Bunun dışındaki şerhlerden El-Kastallânî şerhi vardır. İsmi *'İrşâdu's Sârî'*dir. Bu kitap, diğer şerhlerin açıklamaları ile beraber Fethu'l Bâri ve Umdetu'l Kâri'nin neredeyse güvenilir bir özetidir. Ayrıca diğerlerine de ihtiyaç bırakmamaktadır. Sahih'i ve ravilerini, eda sîgalarını[5] yani ravinin metinlerini harf harf kayıt altına almıştır. Daha sonra da -üzerine fayda bina edilmese dahi- tüm rivayetlerin ihtilaflarına işaret etmiştir. Kitaba gösterilen bu özen, kitabı fevkalade hâle getirmiştir. Asıl olan Yununî nüshasını araştırarak yapılan çalışmasına baktığımızda, uzun bir süre araştırma yapmıştır. Sadece bunun üzerinde değil Yununî nüshasının türleri üzerinde

4. *Sahîh-i Buhârî'nin çeşitli baskıları yapılmış olup, ilk baskısını 1894 senesinde ikinci Abdülhamîd Hân yaptırmıştır. Abdülhamîd Hân, İstanbul'daki yazma nüshalarını Mısır'a gönderdi. Mısır'da kurulan bir ilim heyeti tarafından, metinler incelendi. Nüsha farkları işaretlenmek suretiyle, Yunûnî nüshası esas alınarak, Bulak'ta Emiriyye Matbaasında basıldı. Bugün elde bulunan Buhârî nüshalarının yarısından fazlasını Yunûnî nüshasından yapılan istinsahlar ve baskılar teşkil etmektedir.*

5. *Hadis rivayetinde 'Haddesenâ/Bize rivayet etti ki', 'Ahberanâ/Bize haber verdi', 'Semi'tu/İşittim ki' vb. sîgalardır. Hadisin hocadan hangi yolla alındığını gösteren kelimeye "edâ sigası" veya "edâ lafzı" denilir.-Çeviren-*

Kastallânî harfe dahi önem göstermiş, farklılıkları ve rivayetleri açıklamış ve Yununî nüshasına dayanarak onunla karşılaştırmıştır. Yununî nüshası ise İbni Receb'ten öncedir. Bunun yanında İbni Receb farklılıkların üzerinde de çalışma yapmıştır.

de çalışmıştır. Bundan sonra da kitabını on altı defadan fazla karşılaştırmıştır. Bundan dolayı da *'Yununî nüshasının türlerinde de aynen bunun gibidir'* dediğini görürsünüz. Çünkü kitabını Yununî nüshasının türleri ile karşılaştırmıştır.

Bundan sonra asıl olanı ortaya çıkarmıştır. Şunu diyebilirim ki; ilim talebesi için kitabın önemi rivayetler açısından çok büyüktür. Hak ve adalet yönünden ise; İbni Receb'in kitabındaki farklılıklara baktığımızda, bunları ne Yununî nüshasında ne de Kastallâni'de bulabilirsiniz. Rivayetlerdeki farklılıklar, bu alanın zorluğuna ve Kastallâni'nin *rahimehullah* Sahih'e önem gösterdiğine işaret etmektedir. Ayrıca İrşadu's Sârî de defalarca basılmıştır.

— İbni Receb onlardan önce miydi?

Evet. İbni Receb, İbni Hacer'den ve Kastallâni'den daha önceydi.

— Bu durum, önce olmasından kaynaklanabilir mi?

Hayır. Kastallânî harfe dahi önem göstermiş, farklılıkları ve rivayetleri açıklamış ve Yununî nüshasına dayanarak onunla karşılaştırmıştır. Yununî nüshası ise İbni Receb'ten öncedir. Bunun yanında İbni Receb farklılıkların üzerinde de çalışma yapmıştır. Ne Yununî'de ne de Kastallânî'de bunu bulamazsınız. Kastallânî defalarca basılmıştır. Yani şunu bilmekteyiz ki, Bulâk Matbaası ne Umdetu'l Kâri'yi ne de El-Kirmâni'yi basmıştır. Fethu'l Bâri'yi bir defa basmıştır. Kastallânî'yi ilk ve ikinci kez basmıştır ki bunun hacmi de gerçekten büyüktür. Üç ve dördüncü baskısının hacmi ortadır. Bunlar da açıklama ve haşiyesizdir. Beş, altı ve yedinci baskılar da Kastallânî'nin açıklamaları üzeredir.

Bulâk Matbaası'nda tam yedi kez basılmıştır. El-Meymene Matbaası'nda iki kez, Hindistan'da bir kez, dünyanın diğer yerlerinde de Kastallânî basılmıştır. Peki niçin? Öneminden dolayı. Buna rağmen bu şerhler akidevi yanlışlıklardan da selamette değildir. Şarihlerin en iyisi Eşarî itikadı üzeredirler. Şimdi Buhari'den, Müslim'e geçebiliriz.

— Bunlar en önemli şerhler olarak kabul edilmiştir. Yani bir ilim talebesi bunları tamamladığında yanında büyük bir hazine olur mu?

Hiç şüphesiz! Aslında burada son dönem şerhleri gerçekten çok fazladır. Enver El-Keşmîrî'nin Feydu'l Bâri isimli eseri, Lâmiu'd Derârî, Kevseru'l Meâlim… Buhari'nin eski ve son dönem şerhleri sayısızdır.

Özcan YILDIRIM

Tevhid Dergisi için Çevirmiştir.

keremcaglar@tevhiddergisi.net | Kerem Çağlar

Uzman Münafıklık Siyaseti ve Yediden Yetmişe Kaybettirdikleri

Bağrında münafık ve müşrik bireyler yetiştiren batıcı-laik okulların ruh, kalp ve zihin üzerindeki tahribatı tahmin edilebilir oranların çok çok üstündedir. Henüz çocukluk çağında yaşanan bu tahribata maruz kalan bir fert ileriki yaşlarda memur, iş adamı, asker yahut başbakan da olsa önünde-sonunda o kişinin iradesine galebe çalmaktadır.

Halktan bir insan için her günün dünü, her senenin de geçen yılı aratır olduğu bir devirde yaşıyoruz. İslam coğrafyasının büyük kısmında son beş-altı neslin hakiki manada tevhidden uzak bir eğitim cenderesinden geçirildiği malumdur. Eğitim ve öğretim süreci, yeni yetişen nesli tevhidden uzaklaştırmakla kalmamış, çok büyük bir çoğunluğu şüpheciliğe, hak ile batılı karıştırmaya, *'iyi niyetli'* kararlar ve uygulamalarla kısmen örtülü hâle getirilen şirke saplanmaya ve tevhid davası ile tevhid ehline hasım olmaya yöneltmiştir.

Ümmet'in istikbali olan çocuklar ve gençlerin de, Ümmet'in değer bakiyesi olan ihtiyarların da kahir ekseriyetinin kalpleri, ruhları ve zihinleri batıcı-laik eğitimin şirk yuvalarında az ya da çok kirlenmiş/kirletilmiştir. Çocuklar ve gençler bu itikadi ve fıtri yozlaşma sürecinin henüz başlarında sayılır. Yaşı ilerlemiş olanlar ise, geçmişlerindeki batıcı-laik eğitim ve şu ya da bu şekilde tağuta hizmet etmekle geçen zamanda tevhid davetine karşı âdetâ şehir bedevileri hâline gelmiştir. Onlara göre İslam eğer demokrasiciliklerine, halkçılıklarına, şeyhçiliklerine, türbelerine, kubbelerine, her türlü sapkınlığı hoş görmelerine, bankalardaki faizli mevduatlarına ve belki de farkında bile olmadıkları laik-batıcı yaşam tarzlarına karışmıyorsa, e o zaman *'Yaşasın İslam!'* Böyle bir İslam'ı bu hâlleriyle kendileri için birlik ve beraberlik çimentosu ve kardeşliğin garantisi olarak görürler.

'Müminler ancak kardeştirler...' [1] emri gereği müminler arasındaki kardeşliğin esası akide üzerinedir. En yüce kelime olan Kelime-i Tevhidi sıdk ve ihlas üzere ikrar edip şartlarını ve gereklerini yerine getiren tüm müminler gerçek anlamda iman kardeşliğini hak ederler.

'Müminler birbirini sevmede, birbirlerine acıyıp şefkat göstermede bir beden gibidirler ki, bir organı ağrısa, bedenin diğer azaları da uykusuzluk ve ateşi ile ona katılırlar.' [2]

1. 49/Hucurat, 10
2. Buhari, Müslim

Şüphesiz ki bu durum güçlü ve uzuvları tamam olan bir beden için geçerlidir. Bu çerçevede tevhid ümmetinin her bir ferdi aynı bedenin uzuvları gibidir. Tevhid ve iman iddiasında bulunup da imanına zulüm karıştıran, yani itikadi yahut amelî olarak türlü türlü şirk cereyanlarına kapılan mütedeyyin müşrikler ise bu sıfatı hak etmemektedirler.

"Öyle ya, mümin kimse, fâsık bir kimse gibi midir? Bunlar elbette eşit olamazlar." [3]

Muhkem ayetlerle sabit, vahyi bir ölçü olan bu eşitsizlik hükmünü bütünüyle ortadan kaldıran, *"...Allah ve Rasûlü'nün haram kıldığını haram saymayan..."*, [4] Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* nurunu ağızlarıyla söndürmek isteyen kafirlerle ittifak kurup tevhid ehline karşı aynı koalisyonda saf tutan, kendi iktidarlarının sürekliliği için mukaddes değerleri açıkça istismar eden ve muvahhidlerden başka hemen hemen her kesimi dost ve müttefik gören bu katmerlenmiş küfür anlayışının yerli mensuplarının iman kardeşliği hususunda ehli tevhid ile hiçbir müşterek yanlarının olmadığı gayet açıktır.

Gaflet, bilinçli bir unutma, ihmal ve öteleyip erteleme. Bu, aynı zamanda münafık erkekler ve münafık kadınların bariz özelliklerinden biridir.

Bir memlekette hercümerç, kaos ve anarşi varsa şüphesiz ki bunu bir çeşit azap olarak değerlendirmek yanlış olmayacaktır. Bilhassa Ortadoğu coğrafyasındaki halkların uzun müddet kâh şirk ve zulüm rejimlerinin zorbalığıyla, kâh yerli tağutların efendileri olan emperyalist ülkelerin/koalisyonların işgal ve zulümleriyle ve İslam'dan irtidat etmiş (aslında belki de İslam'a hiç girmemiş) olan yerli işbirlikçi mürted ve müşriklerin Batı destekli iç işgal, zulüm ve terörizm faaliyetleriyle müptela olmalarının da bu çerçevede görülmesi gerekir.

Geçmiş ulamadan bazıları pazarlardaki ürün fiyatlarının fahiş ölçüde artmasını (günümüzde yaşanan enflasyon gibi) dahi bir tür azap olarak isimlendirmişlerdir. Kaldı ki hercümerç yaşanan beldelerdeki insanların çoğunun gündeminde fiyatların yükselmiş olması gibi bir gündemleri dahi yoktur. Zira içerisinde bulundukları şartlar gereği ilk olarak hayatta kalmak ve güvenli bir barınak bulmakla meşguller.

Geçmiş Kavimlerin İzinde

Şam'ımızdaki, Irak'ımızdaki ve daha nice coğrafyamızdaki bu kaosun, anarşinin, batılılar karşısında zayıf bir hâle düşmenin ve önü alınamayan ihtilaf ve bölünme (çoğu da cepheleşme şeklinde bir düşmanlık ve saldırıya dönüşüyor) hâlen içinde bulunan trajik durumu daha da içinden çıkılmaz hâle getirme potansiyeli taşımaktadır. Cihad alanlarının en az bir kısmında durum böyleyken *'ümmet'*in geriye kalan bölümünün vaziyeti daha da içler acısıdır.

Şunu unutmamak gerekir ki bugün büyük ölçüde yaşanan parçalanmanın, zayıflığın ve hercümercin en başta gelen sebeblerinden biri, ehli kitabı zillete, dalalete, gazaba ve azaba sürükleyen şeyden başkası değildir. Allah'a ve ahiret gününe iman hususunda şirke kadar götüren riyâkarlık, Allah'ın Rasûlü'nün haram kıldıklarını haram saymamak ve hak dini gerçek anlamda din edinmemek... Hak dine iman ettiğini zan ve iddia edip Şer'i Şerif dışındaki şeriatlara kail olan bir toplumun bu hâliyle dünya hayatında izzete, vahdete, can güvenliğine, huzura, saadete kavuşması pek de kolay ve mümkün görünmemektedir. Geçmiş ümmetlerin Kur'an-ı Kerim'de konu edilen kıssaları herkes için birer ibret tablosudur.

"Onlar, her yıl birkaç kez (çeşitli belalarla) imtihan edildiklerini görmüyorlar mı? Sonra da ne tevbe ediyorlar, ne de ibret alıyorlar." [5]

Çeşitli belalarla imtihan edilerek ibret almaya ve akıllarını başlarına devrişip tevbe ederek Allah'ın halis kulları olmaya davet edilen insanlar ise *'aşırıcı'* olmayan eşitlikçi-demokrat tağutlara itaat etmekle kendilerine de isabet edecek bir fitneyi/bir azabı çağırmakta olduklarının farkında bile değiller. Farkında olmamalarının sebebi gaflet içinde bulunmalarıdır.

Gaflet...

Bilinçli bir unutma, ihmal ve öteleyip erteleme. Bu, aynı zamanda münafık erkekler ve münafık kadınların bariz özelliklerinden biridir.

*'...Onlar Allah'ı **unuttular**...'* [6]

3. *32/Secde, 18*
4. *9/Tevbe, 28*
5. *9/Tevbe, 126*
6. *9/Tevbe, 67*

Allah'a kulluktan, hak dini din edinmekten ve Allah ve Rasûlü'nün haram kıldıklarını haram saymaktan yüz çeviren (unutan) münafıklar da Allah'ın rahmetinden, hidayetinden, yardımından, korumasından ve mağfiretinden mahrum bırakılmakla *'unutulmuş'* ve terk edilmiş olurlar.

Yeryüzünün *'Kalp'* Ağrısı

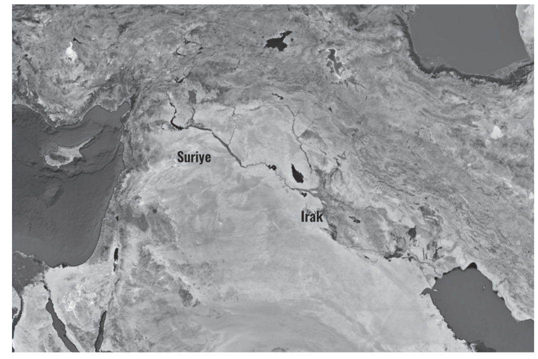
Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, düşünüşü ile, korumasıyla, amelleriyle yani kısaca tüm yönleriyle bir insanın iyi ya da kötü olmasında etkin ve belirleyici unsurun bir et parçası (kalp) olduğunu beyan etmiştir.

Numan ibni Beşir *radıyallahu anh* Rasulullah'ı *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyururken dinledim dedi:

"Helal olan şeyler bellidir, haram olan şeyler de bellidir. Bu ikisinin arasında halkın bir çoğunun helal mi haram mı olduğunu bilmediği şüpheli konular vardır. Şüpheli işlerden sakınanlar dinlerini ve ırzlarını korumuş olurlar. Şüpheli şeylerden sakınmayanlar ise zamanla harama dalıp giderler. Aynen sürüsünü başkasına ait bir arazinin etrafında otlatan çoban gibi ki, onların o araziye girme tehlikesi vardır. Dikkat edin! Her hükümdarın girilmesi yasaklanmış bir arazisi vardır. Unutmayın Allah'ın yasak arazisi de haram kıldığı şeylerdir. Şunu iyi bilin ki, insan vücudunda bir et parçası vardır. Eğer bu et parçası iyi olursa bütün vücut iyi olur. Eğer o bozulursa bütün vücut bozulur. İşte bu et parçası "kalb"dir." [7]

Kur'an'ı Kerim'de açık ifadeler ve Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* hadis-i şeriflerindeki kesin bilgilerden anlaşıldığı üzere tarih boyunca gelmiş geçmiş olan hidayet önderi peygamberlerin kahir ekseriyeti Ortadoğu bölgesinde tevhid davetine başlamışlardır. Ortadoğu coğrafyası geçmişte birçok kez bâtıl güçlerin kendi aralarındaki savaşlara sahne olmuşsa da buralar esas itibariyle Rahman'ın *subhanehu ve teâlâ* orduları ile azgın şeytani gûruhlar arasındaki mücadelenin değişmez meydanı olmuştur. Eğer yeryüzünü bir insan bedeni gibi düşünecek olursak bu bedenin iyi veya kötü olmasında asıl belirleyici olan *'kalbin'* de birçok yönüyle Ortadoğu olduğunu söylemek mümkündür. Zira vahyin, nübüvvetin, adaletin, ahlakın ve merhametin ortaya çıkıp bütün yeryüzüne yayıldığı merkezdir burası.

Tevhid ümmeti dışındaki yerli ve yabancı şirk güçleri için bu bölgeyi çekici kılan da kısmen dini miraslarına sahip çıkma isteği, kısmen de

bu bölgedeki zengin enerji kaynaklarıdır. Şu bir gerçektir ki Dünya siyasetinde söz sahibi olmak için Ortadoğu'da bizzat yahut vekâleten de olsa güçlü bir şekilde bulunmak gerekiyor. 2003 yılında Irak'a işgal için gelen Amerikalılar bu harekâtlarını dönemin ABD başkanının ağzından Haçlı seferi olarak tüm dünyaya ilan etmekten kaçınmamışlardı. Amerikalılar Irak'ta kendilerine hizmette kusur etmeyen laik-rafizi mürtedlerin varlığından ötürü ordusunun büyük bir kısmını geri çektiyse de bölgedeki çıkarlarının garantisi olarak çoğu üniformasız olan bir orduyu orada tutmaya devam etmiştir. Irak'la da yetinmeyip Şam bölgesinde bir tür iç işgalci pozisyonunda bulunan ateist-sosyalist kürtleri de kendi hizmetinde istihdam etti. ABD ve Batı koalisyonu için Haçlı seferi, sınırları genişleyerek gün be gün daha ağır bilançolarla devam etmektedir. Haçlı seferlerinin de kendi aralarında çıkar odaklı bölünmeler yaşadığını gördük. Şu ânâ dek değindiğimiz katolik, protestan ve evanjelik (siyonist) hıristiyanlardan müteşekkil Haçlı seferleri dışında birde kuzey ve doğudaki kominist-Ortadoks hıristiyanların da yeni bir Haçlı seferi tertip ettikleri ortaya çıktı. Dünkü kominist Sovyetler Birliği döneminde sıradan bir ajan olan, şimdiyse yeni Rus Çeri Deli Putin'in *'Kutsal Savaş'* ilanı meselenin sadece bölgedeki enerji havzalarına hakim olma meselesi olmadığını ortaya koydu. Yeryüzünün kalbi mesabesindeki Şam bölgesinde elde ettiği kazanımlarını korumak ve daha da arttırmak isteyen kominist Çar Deli Putin'in de Haçlı seferi ilan ederek tüm gücüyle Şam beldelerini, yani kadim İslam yurdunu neredeyse santim santim bombalayıp füzelemesi Şam'daki savaşı kim bilir, belki de asıl mecrasına yöneltici bir etki doğurabilecektir. İslam beldelerini yakıp yıkıp müslümanları topluca öldürmekle maksadına ulaşacakları zannı, şeytana kullukta bulunmalarından kaynaklanan çok büyük bir yanılgıdır. Şeytanın vaadettikleri hayalden başka bir şey değildir.

7. Buhari, Müslim

"Hani şeytan onlara yaptıklarını süslü gösterdi de: Bugün insanlardan size galip gelecek kimse yoktur, şüphesiz ben de sizin yardımcınızım, dedi..." [8]

Hatırlayalım, insan kaynakları, teknik kapasite ve savaş gücü olarak ABD ile beraber devrin iki süper devletinden birisi olan Sovyetler Birliği ordusu şimdiki (2016) Rus İmparatorluğu'nun tarihin çöplüğüne gömüldüğü Afganistan'dan kaçmak mecburiyetinde kalmıştı. Sünnetullah, ertelemesiz bir şekilde tahakkuk etmişti yine.

"Şüphesiz ki inkar edenler mallarını (insanları) Allah yolundan alıkoymak için harcıyorlar. Daha da harcayacaklar. Ama sonunda bu, onlara yürek acısı olacak ve en sonunda mağlup olacaklar ve toplanıp cehenneme sürüklenecekler." [9]

Dünyanın Gözleri ve Namluları Yeryüzünün Kalbine Kilitlenmiş Durumda

Dünyanın doğusundan, batısından, güneyinden, kuzeyinden ilgili ilgisiz (ya da ilgisiz gibi görünen) sayısız ülkenin Şam bölgesinde ve Akdeniz'de güç ve bayrak gösterisinde bulunması, bölge halkları açısından bugünkünden çok daha büyük acıların yaşanabileceğinin kuvvetli bir işaretidir. Yabancı küfür güçlerinin kendi aralarında ciddi ihtilafları varmış da birbirlerine gözdağı vermek için buralarda gövde gösterisine girişiyorlarmış gibi diplomasi soslu medyatik masallar uyduruluyor. Bu yığılmanın asıl sebebi tarumar etmeye devam ettikleri İslam beldelerinin paylaşımı sofrasında daha büyük lokmalar yutabilmek için kendilerince uygun bir pozisyon elde edebilmektedir. Yerli iç işgalcilerle yabancı sömürgeci küfür güçlerinin yerin üzerindeki insanları veya tarihi-kutsal mekanları filan zerre kadar önemsedikleri yok. Onlar için asıl ve önemli olan, yerin altındaki zenginlik kaynakları ve diğer hasım güçlere karşı stratejik olarak üstün bir konum elde edebilmektir. Uluslararası küfür toplumunun diğer ülkeler üzerinde yaptırım gücü olan en büyük tağutu BM ve BM çatısı altında oluşturulan farklı organizasyonlarda yıllardır süregiden müzakerelerin esasını da bu konu oluşturmaktadır. Şu anda fiilen yaşanan da budur.

Bundan önceki işgal harekâtlarından farklı olarak işgalci Haçlılar, tarihsel işbirlikçileri olan Rafizilerle birlikte Ortadoğu'nun yeni haritasının sınırlarını havadan çizmeye başladılar. Amerikalılar Basra Körfezi ile Umman Denizi'nde bulunan savaş gemilerinden, Ruslar da Akdeniz ile Hazar Denizi'ndeki savaş gemilerinden, bundan önceki dünya savaşlarında dahi benzeri görülmemiş şekilde özellikle de Şam bölgesindeki Müslüman beldelerini aralıksız bombardıman altında tutuyorlar. Öyle ki, adeta *'Kim daha çok bombalayıp füzelerse yeni haritanın sınırlarını belirlemede ve stratejik konum elde etmede daha avantajlı bir pozisyon elde edecek...'* gibi bir yarış içerisindeler. Bugün bilhassa Şam bölgesinde gökyüzü zaman zaman bulutlardan çok savaş uçakları ve İHA'larca kapatılıp karartılmaktadır.

Şu anda müzakere edip yapmaya çalıştıkları yahut engellemek istedikleri şey ise bu 'sofra' dan kimlerin kovulması ve kimlerin asla yaklaştırılmaması hususunda alınacak tedbirler meselesidir.

Safevi imparatoru Hamaney ile Komünist *'Çar'* Deli Putin'in piyonu olan lanetli Esed rejiminin devam edip etmemesi her iki tağutun da önemsediği bir mesele değildir. Tıpkı Esed'in koltuğunun şimdiye dek üç yüz bine yakın insanın öldürülmesine mâl olmasının onlar nezdinde hiçbir ehemmiyetinin olmaması gibi... Onlar için asıl önemli olan ulusal çıkarlarıdır. O çıkarlar ki Avustralya'yı, Kanada'yı ve Çin'i dahi Şam bölgesine getirtmiştir. Tüm bu küfür güçleri Şam'ımızın ve Irak'ımızın paylaşımı konusunda geniş çerçevede örtülü bir mutabakat içerisindedirler. Şu anda müzakere edip yapmaya çalıştıkları yahut engellemek istedikleri şey ise bu *'sofra'* dan kimlerin kovulması ve kimlerin asla yaklaştırılmaması hususunda alınacak tedbirler meselesidir. Dünyanın her yerinden gözlerin ve namluların çevrilmiş olduğu bu topraklarda yaşayıpta söz konusu gelişmeler karşısında sükût etmek, bitaraf durmak veya Haçlı batılıların safları arasına katılmak yahut Rafizileri hâlâ barışın ve çözümün bir aktörü olarak görüp onlar hakkında ümitvar olmak gaflet ve katlanmış hamakattan başka birşey değildir.

Uzman Münafık Siyasetçilere Öz İradesiyle Rehin Düşmek

Muhafazakar demokrat kimliği tescillenmiş olsa da, daha çok *'İslamcı'* olarak etiketlendirilen mevcut yönetimin bu bağlamdaki siyaseti bazı yönleriyle sonraki nesillere ibret olacak cinstendir.

8. 8/Enfal, 48
9. 8/Enfal, 36

Kazları hepimiz biliriz. Perde ayaklı, çoğunlukla gri ve beyaz tüylü; kümes hayvanı olarak da yetiştirilen bir kanatlı. Esasen kuş cinsi olan bu hayvancağızların fıtratında saldırganlık içgüdüsü yoktur. Fakat diğer tüm hayvanlarda olduğu gibi bu türde de herhangi bir tehdit algılamasında içgüdüsel savunma refleksi devreye girer.

Bir komşumuzun altı-yedi yaşlarındaki oğlu, yavrularıyla beraber bahçede gezinen kazların minik yavrularından birini sevmek için eline almak ister. Çocuğun kendilerine yönelik hamlesini farkeden anaç kazlar hemen savunma pozisyonuna geçerler. Yavrularına siper olup kanatlarını hafifçe hareket ettirmeye, gagalarını olabildiğince açarak *'Tıss!...'* benzeri bir ses çıkarmaya ve perde ayaklarıyla çocuğun bulunduğu yöne doğru birkaç adam atmaya başlarlar. Küçük çocuk o anda kim bilir, belki de '*eyvah, bunlar beni ısırıp yemeye geliyor galiba!..'* diyerek fena hâlde korkmuş bir şekilde eve koşup annesinin kucağına sığınır. O çocuğun karşısına kaz değil de boz bir ayı da çıkmış olsa yine ana kucağına sığınacaktı. Zira bu, değişmez bir kaidedir: Çocuk annesine tabidir.

Siyasal sistem ve ideoloji olarak rahim-i mâderi Vaşington, Brüksel veya Moskova olanların ana kucağı da oralardır. Kendilerine ait bir savaş uçağı düşürüldükten hemen sonra anaç kaz gibi *'tıss!...'*layan Ruslar'ın birazda provokatif tavırlarının hemen ertesinde Brüksel'e koşanların siyasal ve kısmen de olsa ideolojik açıdan yakın durdukları odaklar bu vesileyle bir kez daha ortaya çıkmış oldu. Tevhid ümmetine karşı düşmanlık; Rafiziler, ateist-sosyalist şer odaklarına ve Ruslar'a karşı millicilik-milliyetçilik; İslam coğrafyasındaki kukla tağutlarla ümmetçilik; ABD ve Avrupa Birliği ülkeleriyle de dostluk ve müttefiklik zemininde ilişkiler yürütebilme becerisi ancak *'uzman münafık'* sıfatıyla açıklanıp izah edilebilir.

Esed rejimi denildiğinde sadece Beşşar Esed tağutu anlaşılmamalıdır. Esed rejimi denildiğinde öteden beri Safevi İran, Safevilerin Bağdat valiliği, Lübnan Hizbullat-ı ve sonradan Çin ve Rusya'nın da dahil olmasıyla farklı bir ittifak rejimi var Şam'da. Bununla beraber Esed rejimine (ve kayıt dışı gibi görünen diğer bileşenlerine) karşı en gür itirazi sesler Türkiye'den yükselmiştir. Ne kadar büyük bir çelişkidir ki hem Suriye'mizde hem de Irak'ımızda Müslümanların üzerine geceli gündüzlü bomba yağdıran Amerikalılar başta olmak üzere Avrupa Birliği üyesi olan olmayan onca batılı ülkenin saldırıları karşısında Türkiye'den zayıf da olsa bir itirazi ses çıkmamaktadır. Hakikaten çok ibretlik bir manzaradır bu susturulmuşluk hâli. Susturulmuşluk hâli diyorum, çünkü İslami, insani ve hukuki mesuliyeti gereği ciddi manada ses çıkarması beklenen başta '*dava erleri'*nin büyük bir çoğunluğu daha önceleri olduğu gibi henüz bir-iki ay evvel müstakbel *'halife'* ye oy vererek onun reisliğindeki siyasete angaje olmuş ve maalesef ses çıkaramaz hâle gelmişlerdir. Siyasal iktidarın ülkenin limanlarını ve askerî üslerini batılı işgalci gasıp güçlere açmayı neredeyse milli ve ilkesel bir duruş olarak tevil etme gayretleri dahi muhafazakar-mütedeyyin kesimlerce anlaşılmaz bir şekilde sessizce karşılanmaktadır.

Batıla dost ve müttefik olan bir ülkenin idarecilerinin nifakta bu denli uzmanlaşmış olmalarının kökeninde ne olduğu hususunda bu yazının başlarında bir ipucu verilmişti. Bağrında münafık ve müşrik bireyler yetiştiren batıcı-laik okulların ruh, kalp ve zihin üzerindeki tahribatı tahmin edilebilir oranların çok çok üstündedir. Henüz çocukluk çağında yaşanan bu tahribata maruz kalan bir fert ileriki yaşlarda memur, iş adamı, asker yahut başbakan da olsa önünde-sonunda (bilhassa yönetim kademelerinde bulunanlar başta olmak üzere) o kişinin iradesine galebe çalmaktadır. Böylesi bir eğitimden geçirilmiş fertlerden müteşekkil yönetim kadrosu, küresel sistem denilen tağuti düzene intibakta ve her platformda eşgüdümlü çalışıp işbirliği yapmakta hiç de zorlanmaz. Velev ki kişi bu tür meselelerde ilkelerini korumaya istekli ve İslami(!) hassasiyetlerini muhafaza etmede direnç gösterse dahi sistem denilen dev çarkın içerisine dahil olduğu ândan itibaren, artık onun değirmende öğütülüp un hâline gelen buğday tanesinden bir farkı kalmamaktadır. Çünkü sistem değirmeni, içine giren her şeye kendi standartlarına göre işlem yapar. Tağuti sistemin bugün ellerinde kadife eldiven var diye itikadını ve iradesini kurban eden, yahut rehin bırakan milyonlarca dindar insanın hikayesi de benzerdir. Hikayenin başlangıç kısmıyla ilgili olarak yazının başında kısa bir değini oldu. Rabbimizden ümid ve duamız bilhassa İslami hizmetlerde ömür tüketen mütedeyyin-dindar-muhafazakar insanların hikayelerinin tevhid akidesi itibariyle yüce Allah'ın razı ve hoşnut olacağı doğru istikamete evrilmesi ve hak ve hidayet üzere nihayete ermesidir. –Allahumme Amin-

Rabb'imizden af, afiyet, esenlik ve selamet dileriz. Hamdimiz ve minnetimiz ancak ve yalnız O'nadır *subhanehu ve teâlâ*. Rahmet ve kılıç Peygamberi efendimiz Muhammed'e salât ve selamlar olsun.

mahi@tevhiddergisi.net

MAHİ

Habeşistan'a Hicret

Ey Kral! Biz cahiliye içinde boğulan bir millettik. Putlara tapıyor, ölü hayvan eti yiyorduk. Fuhuş işliyor, akrabaları ziyaret etmiyor, iyi komşuluk yapmıyorduk. Güçlü olanımız zayıflarımıza hep zulmediyordu.

İkindi namazları kılınmış akşam zikirlerini yapanlar birer birer mescitten ayrılmıştı. Tek tük kimseler vardı koca mescitte. Rafi ve arkadaşları da Peygamber'in amca oğlu Cafer'i bekliyordu. Cafer küçük oğlunu da yanına alıp gelmişti. Çocuklarla selamlaştıktan sonra başladı anlatmaya…

Mekke'de çok can yakıcı günler yaşanıyordu. Peygamber'in sahabesine işkenceler ediliyor, sahabeler dininden taviz vermeye zorlanıyordu. Bu dönemde Allah müminlere her zorluğun ardından bir kolaylığın olduğunu hatırlatıcı bir sure indirdi. Kehf suresi… Bu sure Ashab-ı Kehf, Musa'nın *aleyhisselam* Hızır *aleyhisselam* ile yaşadığı olay ve Zülkarneyn kıssasını içeriyordu. Bu kıssalar müminleri biraz da olsa rahatlatmıştı.

Kısa bir süre sonra da Zümer suresinden bir ayet indi. Allah *"arzının geniş olduğunu"* söylüyordu müminlere. Bu açıkça hicret için bir izin idi. Rasûl, damadı Osman ve kızı Rukiyye de dahil olmak üzere bir grubu Habeşistan Kralı Ashame'nin ülkesine yolladı. Neden Habeşistan derseniz, bu kral adaleti ve misafirperverliği ile ün yapmıştı.

Müslümanlar Kureyş'e görünmeden bir gece vakti yola çıkmışlar ve sahilde Habeşistan'a giden bir ticaret gemisine binmişlerdi. Ve oraya vardıklarında artık daha rahattılar. Burada hemen hemen dört ay gibi bir süre kaldılar ki Mekke'den bir haber geldi. Mekkeli müşrikler Müslüman olmuştu bu habere göre. Bunu duyan kafile geri dönme kararı aldı. Mekke'ye yaklaştıklarında ise durumun hiç de öyle olmadığını anladılar.

— Bu asılsız haber de nereden çıkmıştı Cafer Amca?

— Rasûlullah bir gece Kâbe yakınlarında Kur'an okurken azılı müşriklerden bir grup da onu gizlice dinliyormuş. Rasûl o kadar güzel okuyormuş ki onlar bu okuyuşun etkisinde kalmışlar. Tam ayetin sonun gelince Canım Peygamber'im secde etmiş ve onu dinleyen adamların hepsi gayrı ihtiyari secdeye kapanmışlar. Bu olay Mekke'de büyük dedikodular sebep olmuş. İşte bu haber Habeşistan'a Mekke Müslüman oldu diye yansımış.

Müslümanlardan kimi işin içi yüzünü öğrenince geri döndü, kimi birilerinin himayesine girerek Mekke'ye girebildiler. Fakat bu hicretten sonra Mekkeliler onlara daha sert davranmaya başladı. Canım Peygamber'im de ikinci bir kafile hazırlanmasını emretti ve toplam seksen üç kişi yeniden hicret ettik.

Fakat bu sefer Mekkeli müşrikler boş durmadı. Amr bin As ve Abdullah bin Ebi Rebia'yı hediyelerle Habeşistan'a yolladılar.

Amr zeki bir adamdı. Meğer önce Hristiyan patriklerine bolca rüşvet vermiş. Bizi Kral'ın yanında destekleyin demiş. Kral'ın huzuruna çıkınca da:

'Ey Kral! Şu an ülkende kavminin dininden ayrılıp, senin dinine de girmeyen, bambaşka bir din icat eden birtakım beyinsiz akrabalarımız bulunmaktadır. Bu akrabalarımızın babaları ve amcaları onları senden geri istiyorlar.' demiş ; patrikler de hemen söze katılarak:

'Onları teslim et bu temsilcilere. Memleketlerine geri götürsünler.' demişler.

Tabi Kral adaletli. *'Önce ülkeme sığınan bu adamları da dinlemeliyim'* diyerek bizi çağırdı. Biz hem korktuk hem heyecanlandık. Ne sorar, ne deriz diye telaşlandık. Müslümanlar beni sözcü seçtiler. Ve Kral'ın huzuruna çıktık.

Kral:

'Neden kavminizin dininden ayrıldınız? Ve neden benim dinim ya da başka bir dine girmediniz?' diye sordu.

Ben:

'Ey Kral! Biz cahiliye içinde boğulan bir millettik. Putlara tapıyor, ölü hayvan eti yiyorduk. Fuhuş işliyor, akrabaları ziyaret etmiyor, iyi komşuluk yapmıyorduk. Güçlü olanımız zayıflarımıza hep zulmediyordu.

Biz bu durumda iken Allah bize içimizden soyunu, doğru sözlülüğünü, güvenilirliğini, iffet ve namusluluğunu bildiğimiz bir Peygamber gönderdi. Bu Peygamber bizi Allah'ın birliğine inanmaya, sadece ona ibadet etmeye, putları terk etmeye davet etti.

Bize doğru sözlü olmayı, emanete riayet etmeyi, akrabayı ziyaret etmeyi, güzel komşuluk yapmayı, haramlardan ve kan dökmekten el çekmeyi emretti. Bize fuhuş yapmayı, yalan söylemeyi, yetim malı yemeyi yasakladı. Namazı, zekat ve orucu emret-

Biz bu durumda iken Allah bize içimizden soyunu, doğru sözlülüğünü, güvenilirliğini, iffet ve namusluluğunu bildiğimiz bir Peygamber gönderdi. Bu Peygamber bizi Allah'ın birliğine inanmaya, sadece ona ibadet etmeye, putları terk etmeye davet ettİ. Bize doğru sözlü olmayı, emanete riayet etmeyi, akrabayı ziyaret etmeyi, güzel komşuluk yapmayı, haramlardan ve kan dökmekten el çekmeyi emretti.

ti. Biz de ona itaat ettik. Puta tapmayı bırakıp tek olan Allah'a ibadet etmeye başladık. Bunun üzerine kavmimiz bize düşmanlık etti. Eziyet etti. Eski hayatımıza dönmemiz için bize baskılar yaptılar. Biz de senin ülkende kimseye zulmedilmediğini duyduk ve buraya hicret ettik.' dedim.

Büyük bir sessizlik oldu. Kral bana:

'*Allah tarafından gelen ayetlerden ezberinde olan var mı?'* dedi. Ben de ona Sad suresini okumaya başladım. Hepimiz bir anda şok olmuştuk. Ben okudukça Kral ağlıyordu. Bana dönerek:

'Şüphesiz bu sözlerle İsa'nın aleyhisselam *söyledikleri aynı kaynaktan çıkıyor. Ey Kureyş'in temsilcileri. Gidin. Vallahi onları size teslim etmeyeceğim.'* dedi.

Hepimiz çok sevinmiştik. Amr'ın surat ifadesini görmeliydiniz, böyle bir sonuç beklemiyordu çünkü. Hışımla salondan çıktılar.

— Yürrrüüüü, taş arabasııı…

— Ha ha haaa… Demek Müslümanları almaya gelirsin ha…Al sana siyaset Amr Efendi…

— Durun çocuklar çok sevinmeyin. Ertesi gün Amr çok şeytanca bir fikir ile Kral'ın huzuruna çıktı.

— Nasıl yani?

— Anlatıyorum işte. Amr bu yenilgiyi kabullenecek biri asla değildi. Kral'dan izin isteyip:

— Ey kral onlar İsa'nın annesi Meryem hakkında kötü şeyler söylüyorlar, dedi.

Kral tekrar bizi çağırdı. Ve onun hakkında ne bildiğimizi sordu.

Sözcü yine bendim. Kur'an'da Allah ne diyorsa onu söyleyecektim.

'İsa, Allah'ın kulu ve elçisidir. İffetli ve hiç evlenmemiş Meryem'e Allah'ın ilka ettiği ruhu ve kelimesidir.' dedim.

Necaşi yerden bir çubuk aldı ve :

'Vallahi senin söylediğin şey ile benim inandığım İsa arasında şu çubuk kadar bile fark yok.' dedi. Patrikler bundan hoşnut olmasa da Necaşi, Amr ve Abdullah'a bizi teslim etmedi. Getirdikleri hediyelerin hepsini onlara geri iade etti. Onlar da rezil olmuş bir şekilde Mekke'ye döndüler.

Böylece müşriklerin planları ters yüz olmuştu. Allah kullarını yardımsız bırakmamıştı.

Soğuk Algınlığı ve Grip

Grip ve soğuk algınlığı arasındaki fark basit tanımla; grip ağır bir klinikle seyreden bir hastalıktır. Soğuk algınlığı ise daha hafif geçirilmektedir.

Bütün hamdler, bizi tüm ümmetlere şahit kılan Allah'a *subhanehu ve teâlâ* mahsustur. Salât ve selam nübüvvet ile şereflenenlerin *aleyhimusselam* ve onlara uyup, yolundan gidenlerin üzerine olsun.

Dünyada en sık görülen ve birbirinin aynısı sanılan ama aslında farklı iki ayrı hastalığı olan soğuk algınlığı ve grip hakkında bilinmesi gerekenleri değerlendireceğiz, biiznillah...

Grip ve soğuk algınlığı arasındaki fark basit tanımla; grip ağır bir klinikle seyreden bir hastalıktır. Soğuk algınlığı ise daha hafif geçirilmektedir.

Soğuk algınlığında burun tıkanıklığı/akıntısı, hapşırık ve hafif halsizlik ön plandayken, gripte ise; inatçı ve hızla başlayan ateş/titreme ve kas ağrısı şikayeti vardır. Ateşin inatçı olmaması ve öksürüğün kuru olması sıklıkla bize hafif bir soğuk algınlığı geçirdiğimizi gösterir. 39° ateş, balgamlı öksürük ve genel durumun kötü olması ise gribin en belirgin belirtileridir. Üşütme belirtileriyle beraber, eklem ağrılarının hastayı yataktan doğrultamayacak kadar şiddetli olması bize hastalığın grip olduğunu düşündürür.

Grip; influenza adlı virüslerin sebep olduğu viral bir hastalıktır. Grip ağır geçirildiği veya ilerlediği zaman nefes darlığına, solunum güçlüğüne ve öldürücü zatüreye yol açabilir. Soğuk algınlığı ise genellikle sinüzit ve orta kulak iltihabı gibi daha basit komplikasyonlara neden olur.

Domuz Gribi

İnfluenza virüsünün A, B ve C olarak üç anatipi ve çok sayıda alt tipi vardır. A tipi hem insanları hem de domuz, kuş, ördek, fok, at ve benzeri

Grip hastalığında antibiyotik kullanılmaz çünkü grip bir virüstür. Virüslere antibiyotikler hiçbir şekilde etki göstermezler. Özel olarak vitamin de almak gerekmez. Sebze ve meyvelerden alınan vitaminler genelde yeterli olur.

hayvanları enfekte eder. B tipi yalnızca insanları enfekte eder. Domuz gribi olarak bilinen grip, influenza A'nın H1N1 alt tipidir.

Domuzun solunum yolları yapısında insan, kuş ve domuz gribi virüsleri için reseptörler vardır. Domuz gribi virüsleri genellikle domuzları enfekte eder, ama bazen tür engelini aşıp insanları enfekte edebilir. Geçmiş yıllarda domuz gribi virüsü insanlar arasında bulaşma göstermiş, ama bunlar küçük salgınlar halinde sınırlı kalmıştır.

Domuz gribi ilk kez 2009'da dünyanın birçok yerinde salgın yapmıştır. Bu yılda ölümle neticelenen vakalar yaşandı. Mevsimsel grip virüsü sürekli mutasyon geçirerek her grip sezonunda yeni bir kimlikle karşımıza çıkmaktadır, aynı şekilde domuz gribi de (aynı anda domuzlarda birkaç tip influenza virüsünün olmasına bağlı veya laboratuarlarda yapay üretilen) küçük mutasyonlar geçirerek farklı tiplere girmiştir. Bu da domuz gribini mevsimsel grip kategorisinde değerlendirmeye sebep olacaktır.

Domuz gribi gerçekten toplumda oluşan algı kadar öldürücü müdür? Risk grubundaki (65 yaş üstü, 2 yaşından küçük, kronik karaciğer/böbrek hastalıkları vb.) ve bağışıklık sistemi zayıf olan kişilerde virüs bulaştıktan sonra hastada solunum, kalp veya sistemik bir tutuluma bağlı ölüm görülebilir. Bu aslında sadece domuz gribine has bir durum değildir. Genel olarak grip, düşkün durumda olan ve bağışıklık sistemi zayıf olanlarda bu şekilde ağır tablolarla sonuçlanmakta ve çoğu durumda ölümle neticelenmektedir.

Hastalık sürecinde bağışıklık sisteminin güçlü olması gerekiyor. Bunun için de sağlıklı beslenme ve uyku düzeninin sağlam olması çok önemli. Dozunda egzersiz yapılmasının yanı sıra stres kontrolü de bağışıklık sistemini güçlendirir. Grip hastalığında antibiyotik kullanılmaz çünkü grip bir virüstür. Virüslere antibiyotikler hiçbir şekilde etki göstermezler. Özel olarak vitamin de almak gerekmez. Sebze ve meyvelerden alınan vitaminler genelde yeterli olur. İnfluenza A tipi grip olduğu tespit edilip aynı zamanda hastanın da genel durumu ağır ise doktor tavsiyesiyle buna yönelik bir ilaç kullanılabilir. Yoksa ana tedavisi istirahat, dinlenmek ve destekleyici tedavi uygulamaktır. Ihlamur ya da adaçayı içerek bu hastalık engellenemez. Ancak hastalığa eşlik eden boğaz ağrınız varsa bu tür içecekler sizi rahatlatır. Grip hastalığı olan bir kişi yatarak istirahat etmeli, 40° uzun süre düşmeyen bir ateşi olursa ateş düşürücü almalıdır. Ayrıca bol bol su ve (çorba, portakal, mandalina gibi) sıvı içecekler almalıdır. Durumu kötüleşirse muhakkak hekime başvurmalıdır. Çevremizdekilere bulaşmasını önlemek için öksürürken, hapşırırken ağız ve burnu mendille veya kolumuzla kapamalı, içinde istirahat edilen oda sık havalandırılmalı, eller sabunla en az 1 dakika boyunca yıkanmalıdır.

Grip olan anneler emzirmeyi kesinlikle kesmemelidirler, bebeğe bulaştırmamak için maske takmalı (evde mevcutsa) ve özellikle 6-8 aydan küçük bebeklerin enfekte olma ihtimalinin yüksek olduğu mevsimlerde çok sık öptürülmemeye ve yakın temastan uzak kalınmaya dikkat edilmelidir. Emziremeyecek kadar hasta olan anne, pompa ile sütünü bir biberona sağıp bebeğine vermelidir.

Sonuç;

Herhangi bir bulaşıcı enfeksiyonun salgın hâlini almamasını sağlamaya çalışmak Müslüman'ın dikkat etmesi gereken bir konudur. İmam Buhari'nin rivayet ettiği hadiste Abdurrahman ibn Avf Rasûlullah' dan *sallallahu aleyhi ve sellem* işittim ki; *"Veba hastalığının (bulaşıcı hastalık) bir yerden çıktığını işittiğiniz zaman oraya gitmeyiniz. Hastalık sizin bulunduğunuz yerde vaki olursa ondan kaçmak için sakın o yerden dışarı çıkmayınız. (başkalarına bulaştırmayın)."*

Davamızın sonu âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd etmektir.

Enes DOĞAN

Dua Konusunda Dikkat Edilmesi Gereken Bazı Meseleler

Her şeye Malik olan, bu mülkte tasarruf yetkisini elinde bulunduran ve dilediğine verip dilediğine daraltan Allah'tır. Buna rağmen bir kimsenin ihtiyaçlarını Allah'a sunarken araya başkalarını sıkıştırması ve buna Allah'a yakınlaşmak kılıfını uydurması büyük bir nankörlük ve Allah'ı hakkıyla ta'zim etmeyen müşriklerin çirkin bir özelliğidir.

1. Duada İhlas Sahibi Olmak

Kur'an'da Allahu Teâlâ'nın en çok dikkat çekmiş olduğu meselelerden biri duada ihlastır. Yani; dua ibadetini araya başkalarını karıştırmaksızın halisane ve saf olarak Allah'a yapılmasıdır. Ayetleri incelediğimizde, Kur'an'ın Allah'a dua etmenin gerekliliği, duanın sıfatı ve müşriklerin Allah'a dua konusunda batıl itikadları konusunda ayetlerle dolu olduğunu görmekteyiz. Allahu Teâla şöyle buyurur:

"Gerçek dua ancak O'nadır. O'ndan başka yalvardıkları ise onların isteklerine ancak, ağzına ulaşmayacağı hâlde, ulaşsın diye avuçlarını suya uzatan kimsenin isteğine suyun cevap verdiği kadar cevap verirler. Kâfirlerin duası daima boşa çıkar." [1]

"De ki: "Şüphesiz ben ancak Rabbime dua ederim ve O'na hiç kimseyi ortak koşmam." [2]

1. 13/Rad, 14
2. 72/Cin, 20

Allah'a iman etmiş bir kimse için Allah'tan başka sığınacağı, maddi ve manevi anlamda kendisinden isteyeceği başka bir merci yoktur. Duada ihlasın en büyük delili; kâinatta Allah'ın insan için yarattığı mahlûkat ve Allah'ın her şeyin maliki olmasıdır. İnsanı yaratan, onu vücuda getirip ona et giydiren ve ona dünyada maişet kılan Allah'tır. Her şeye Malik olan, bu mülkte tasarruf yetkisini elinde bulunduran ve dilediğine verip dilediğine daraltan Allah'tır. Buna rağmen bir kimsenin ihtiyaçlarını Allah'a sunarken araya başkalarını sıkıştırması ve buna Allah'a yakınlaşmak kılıfını uydurması büyük bir nankörlük ve Allah'ı hakkıyla ta'zim etmeyen müşriklerin çirkin bir özelliğidir. Buradan anlıyoruz ki; şirk gerçekten büyük bir zulümdür. Allahu Teâla şöyle buyurur:

"De ki: Bir baksanıza, Allah'ı bırakıp da dua edip yalvardığınız ortaklarınızı gösterin bana, yeryüzünde neyi yaratmışlardır? Yoksa onların göklerde bir ortaklığı mı vardır, yoksa kendilerine bir kitap

vermişiz de ondan (elde ettikleri) açık bir delil üzere mi bulunuyorlar? Hayır, o zalimler birbirini aldatmadan başka vaadde bulunmazlar." [3]

Konu ile bağlantılı olarak şunu da ekleyebiliriz ki; sadece Allah'a dua eden Müslümanların bu anlamda yaptıkları duaları ihlas ile yapmaları ve riyadan kaçınmaları gerekir. Çünkü riya kişiyi dinden çıkarmaz ama o yola doğru götürür. Aynı zamanda kişinin o amelini batıl kılar.

2. Duanın Kabul Olacağına Dair Yakini İman

Allah'ın isim ve sıfatları üzerinde tefekkür eden kimse şu sonuçlara ulaşır; Allahu Teâlâ her şeye kadirdir, cömerttir, kullarına karşılıksız hibe edendir…

Allah'ın yarattıkları üzerinde tefekkür et. Allahu Teâlâ'nın yarattığı en basit bir varlığa baktığında, Allah'ın kudret, güç ve cemal sıfatlarını görürsün. Sonra gözlerini çevir ve daha büyük olan şeyleri düşün. Allahu Teâlâ'nın Kur'an'da en çok dikkat çektiği geceye, gündüze, yıldızlara, semaya vs. bak. Allah'ın onlara takdir ettiği düzene, mükemmelliğe dikkatini ver. Allahu Teâlâ'nın aynı anda bir tarafı gece bir tarafı gündüz kıldığını, yıldızların tepemize düşmeden bir kandil gibi asılı durduğunu ve semanın direksiz bir şekilde nasılda ayakta kaldığını düşün. Sence bütün bunları mükemmel bir şekilde yaratıp onlara düzen veren âlemlerin Rabbi olan Allah, koca kâinatta nokta misali bir insanın ihtiyaçlarına icabet etmeye güç yetiremez mi?

Ömer *radıyallahu anh* şöyle der;

'Ben dua etmeye muvaffak olmuş isem, onun kabul edilip edilmeyeceğinde hiç endişeye kapılmam.' [4]

Selef âlimlerinden Süfyan bin Uyeyne'nin şu sözü gerçekten zihinlerde iz bırakıyor:

'Sakın kendiniz hakkında bildiğiniz kusurlarınız dua etmenize engel olmasın. Zira Allah en şerli mahlûku olan iblisin bile duasına icabet etmiştir. İblis, "Rabbim, bana onların diriltileceği güne kadar izin ver." [5] *dediğinde Allah bunu kabul etmiştir. Öyleyse mümin, küçük veya büyük bütün ihtiyaçlarını Allah'a götürmeli ve bunların hiçbirinde Allah'tan başkasına ümit beslememelidir. Çünkü Allah 'Allah'ın lütfunu isteyin' buyurmuştur.'*

3. Allah'a Dua Eden Sürekli Bir Kazanç İçerisinde Olduğunu Bilmelidir

Ubade bin Samit'den *radıyallahu anh* rivayetle Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu;

"Yeryüzünde bulunan herhangi bir Müslüman Allah'a dua edip bir şey isterse, -günah olan veya akrabalık bağlarını kesmek için olan bir şey olmadıkça- Allah ya isteğini verir ya da isteğine denk bir kötülüğü ondan giderir."

Hâkim'in Ebu Said'den *radıyallahu anh* yaptığı rivayette şu ziyade vardır;

"Ya da istediği şeye denk bir sevabı onun için (ahirete) saklar." [6]

Rivayetten anlaşıldığı üzere, adabına dikkat edilerek yapılan bir duaya icabet konusunda üç tane seçenek vardır:

- Duaya misli ile icabet edilmesi
- Dünyada bir belanın kişiden uzaklaştırılması
- Ahiret için bir sevabın saklanması

Yani; dua eden kimse mutlak anlamda bir kar içerisindedir. Binaen aleyh, genel olarak bu konuda yaygın olan sıkıntı, duanın icabet edilmesinde acele etmek, isteğinin mislini görmeyince bu konuda ümitsizliğe kapılıp, duadan vazgeçmek ve bu kazançtan mahrum kalmaktır. Bu konuda ğayb ve şehadet ilminin sahibi Allah'a iman eden bir kul, duasının karşılığını dünyada görmeyince inanmalı ve Allah'a şükretmelidir ki; Allah, onu ya bir beladan korumuş, onu böyle nimetlendirmiştir ya da hem imtihana sabrın hem de

Dua eden kimse mutlak anlamda bir kar içerisindedir. Binaen aleyh, genel olarak bu konuda yaygın olan sıkıntı, duanın icabet edilmesinde acele etmek, isteğinin mislini görmeyince bu konuda ümitsizliğe kapılıp, duadan vazgeçmek ve bu kazançtan mahrum kalmaktır.

3. 35/Fatır, 40
4. Mecmu'u'l Fetava
5. 15/Hicr, 36
6. Tirmizi, Hâkim

duanın icabeti olarak sevabın karşılığını vermek istemiştir. Bu mesele Allah'a hüsnü zan beslemek ile alakalı bir meseledir. Allah'ı hakkıyla tanımayan, O'nun her işinde adaletli ve hikmetli olduğuna tam manası ile inanmayanlar Allah'a su-i zan beslerler. Kişi Allah'a olan zannını nasıl tutarsa, hususen dua meselesinde, umumen hayatın tüm alanlarında o zannına göre muamele görür.

Ebu Hureyre 'den rivayetle; Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Allah buyurdu ki; Ben kulumun benim hakkımdaki zannı üzereyim." [7]

İmam Davudi şöyle der:

" 'Dua ettim de kabul edilmedi' diyen bir insanın duasının kabulünden, duanın kabulü yerine verilen sevaptan ve günahlarının silinmesinden mahrum olmasından korkulur." [8]

Sonuç olarak; dua eden insanlar duasının akabinde iki sınıftır;

• Duaya icabet konusunda şüpheye düşmeyen, ya dünyada karşılığını göreceğine ya bir belanın kendisinden giderileceğine ya da ahirette sevabını alacaklarına yakinen iman edenler. Bu kimseler duanın maksadlarını bilen ve Rablerini tanıyanlardır. Sığınacakları, isteyecekleri merciyi bilirler.

• Dua ettikten hemen sonra gizliden gizliye etrafını süzen ve *'acaba icabet edilecek mi?'* diye sürekli akıllarını kurcalayan insanlar. Allah Rasûlü zaten bu insanlara icabet edilmeyeceğini belirtmiştir. Bunlar netice olarak dua etmeyi bırakır ve nereye gideceklerini ve ne yapacaklarını şaşırmış bir hâlde yalnızlaşırlar.

Ebu Hureyre'den rivayetle; Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Kul günah ve akraba bağını kesmek için dua etmedikçe ve duanın icabetinde acele etmedikçe kendisine icabet edilmeye devam edilir." Denildi ki: 'Ey Allah'ın Rasûlü! Acele etmekten kasıt nedir?' Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem dedi ki: "Kişinin 'Ben dua etmiştim, ben dua etmiştim. Ama icabet edildiğini göremiyorum.' Demesi ve duayı kesip, bırakmasıdır." [9]

Buraya kadar anlatmaya çalıştıklarımız duanın edepleri içerisinde dikkat çekmek istediğimiz bazı edeplerdir. Bu konuda dikkat edilmesi gereken birçok edep vardır. Bunlardan bazılarını zikredecek olursak; Haramlardan kaçınmak, Allah'ın isim ve sıfatları ile dua etmek, Allah'a fakrımızı sunarak ısrarla dua etmek, dua etmeden önce Allah'a hamd edip, Peygamber'e *sallallahu aleyhi ve sellem* salât etmek, Allah'tan haram olan şeyleri istememek, deneme amacı ile dua etmekten sakınmak, sıkıntıda ve bollukta duaya devam etmek, naslarda varid olan duaları seçmek, duanın red edilmeyeceği zaman ve mekânları gözetmek…

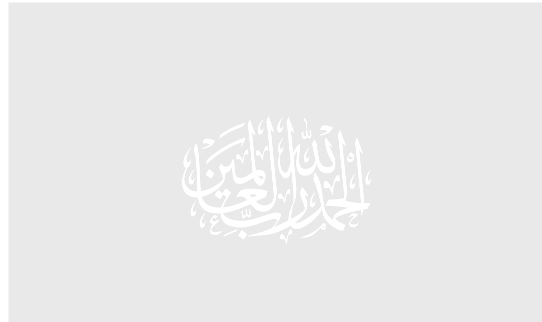
Bu konuda tafsilatlı bilgi isteyen kardeşlerimiz için şu kaynakları tavsiye edebiliriz:

— Müslümanların Allah'a karşı sorumlulukları sayfa 273 ve devamı.

— Hadis kitaplarının Dualar (Daavat) bölümleri ve şerhleri.

— Dualarımız niçin kabul olunmuyor? Polen yayınları.

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun…

7. Buhari, 7405; Müslim, 2675.
8. Fethu'l Bari 6340. Hadisin şerhinde.
9. Müslim, 2735; Ebu Davud, 1484

veyselturk@tevhiddergisi.net

Batıl Tevil Tehlikesi ve Yıkıcı Etkileri

Ömer Süleyman Abdullah el-Eşkar

Kitap: Batıl Tevil Tehlikesi ve Yıkıcı Etkileri

Yazarı: Ömer Süleyman Abdullah el-Eşkar

Yayınevi: Guraba

Hamd, ancak âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Ancak O'na ibadet eder ve ancak O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve yine şehadet ederim ki Muhammed O'nun kulu ve Rasûlü'dür.

Bu ay İslam'da en çok yanlış anlaşılan; çoğu kişilerin, fırkaların, grupların ve cemaatlerin ayağının kaymasına sebep olan *'tevil'* kavramını inceleyen bir eseri tanıtacağız.

Tevil konusu o kadar önemli ve hassas bir konudur ki, bütün geçmiş ümmetler peygamberlerine tevil ile muhalefet etmiştir. Küçük, büyük bütün fitneler tevil konusunun anlaşılmamasından ortaya çıkmıştır. Yahudiler ve Hristiyanlar, Muhammed'in *sallallahu aleyhi ve sellem* gerçek bir peygamber olduğunu ortaya koyan delilleri tevil yolu ile çarpıtmaya çalışmışlar; Hristiyanlar tevil yolu ile dinlerini bozmuşlar: Yahudilerin yetmiş bir, Hristiyanların yetmiş iki ve bu ümmetin yetmiş üç fırkaya bölünecek olması yine tevil nedeniyledir. Müslümanların kanları, Cemel, Sıffın, Harra vakası ve İbni Zübeyr fitnesinde tevil nedeniyle akıtılmıştır. Felsefeciler, Kelamcılar, Karamita, Batınıyye, İsmailiye, Nusayriye, Kaderiye, Vehmiye, Mutezile ve daha nice fırkaları saptıran da fasit tevilleri idi.

Bu durum günümüzde daha çok yaygındır. Bugün İslam adına çalışan ama İslam ile hiç alakası olmayan yapıların, grupların ve şahısların ayağının kaymasına sebep olan da batıl tevildir. Sahada İslam adına cihad eden yapılar arasındaki fitne ve kopukluk yine tevil nedeniyledir. Yine şirk ve bidat ehline Allah'ın dinini bozma imkanı veren batıl tevildir. İslam'dan ayağı kayan hiç kimse yoktur ki onun müsebbibi fasıt teviller olmasın.

Gerçekten tevil büyük bir şer kapısı olmuştur. İslam'ı yıkmak isteyenler o kapıdan girip, her şeyi tevil etmişler. Şayet Allah bu dini koruyup himaye etmeseydi onun sınırları silinip temelleri yok olup giderdi.

Elimizdeki bu risale ise tevil çeşitlerinden biri olan Allah'ın isim ve sıfatlarının tevili üzerinedir.

Hamd, nimeti sayesinde salih işlerin tamama erdiği Allah'adır.

Seminerlerimiz Devam Ediyor...

- Tefsir
- Sahabe Hayatı
- Akide
- Siyer

Merkez: Kirazlı Mh. 1. Sk. No21/A Bağcılar/İstanbul

Büro 1: Güvercin Tepe Mh. Fatih Cd. No: 209 Başakşehir/İSTANBUL

Büro 2: İsmetpaşa Mh. 90. Sk. No: 4 Sultangazi/İSTANBUL

Büro 3: 5 Nisan Mh. 749. Sk. No: 5 Bağlar/DİYARBAKIR

Büro 4: Sarıyakup Mh. Karaman Cd. No: 81/A Karatay/KONYA

Büro 5: Bahçıvan Mh. Sıhke Cd. Karatekin Sk. Yavuz Canlı Apt. Kat: 2 Tuşba/VAN

Büro 6: Bağlarbaşı Mh. Nilüfer Cd. Fırın Sk. No: 4 Osmangazi/BURSA

Büro 7: Kazım Karabekir Mh. 2061 Sk. No: 18 Etimesgut/ANKARA